

Årsredovisning 2022

Metadata om dokument

Dokumentnamn Årsredovisning 2022		Dokumenttyp Årsredovisning	Omfattar Borlänge kommun
Dokumentägare Kommundirektören	Dokumentansvarig Ekonomichefen	Publicering Insidan, borlange.se och författningssamling	
Författningsstöd Kommunallagen 11 kap 19-21 §§			
Beslutad 2023-xx-xx	Bör revideras senast Välj datum	Beslutinsats Kommunfullmäktige §98	Diarienummer xxxx/xxx

Innehåll

Ännu ett ovanligt år för Borlänge, Sverige och världen	3
Förvaltningsberättelse	5
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Fem år i sammandrag	6
Den kommunala koncernen	7
Kort om bolagskoncernen i de sammanställda räkenskaperna	7
Organisationsschema	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	11
Omvärldsanalys	11
Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer	11
Pensionsförpliktelser	13
Borlänge kommuns vision, hållbarhetsredovisning	15
Händelser av väsentlig betydelse	16
Samlat åtgärdsprogram ekonomi	18
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	19
Styrmodellen och utvecklingsinriktningarna	20
Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	21
Intern kontroll	21
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	22
Resultat och ekonomisk ställning	22
Uppföljning av ägardirektiv	32
Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning	34
Måluppföljning finansiellt perspektiv	36
Måluppföljning verksamhetsperspektiv	37
Balanskravsresultat	67
Väsentliga personalförhållanden	68
Personalredovisning för koncernen	68
Personalredovisning Borlänge kommun	72
Förväntad utveckling	76
Ekonomisk redovisning	77
Resultaträkning	78
Balansräkning	79
Kassaflödesanalys	80
Noter	81
Not 1: Redovisningsprinciper	81
Intäkter	81
Kostnader	81
Not 2: Uppskattningar och bedömningar	83
Investerings- och driftsredovisning	96
Investeringsredovisning	97
Driftsredovisning	99
Ord, begrepp och förkortningar	102

Ännu ett ovanligt år för Borlänge, Sverige och världen

2022 har till stor del präglats av kriget i Ukraina. Ett brutalt invasionskrig i Europa, som tvingat människor på flykt och som ödelagt städer och byar, liv och drömmar. Vi i Borlänge, Sverige och i resten av Europa gjorde oss redo för att möta ukrainare på flykt genom aktiveringen av det så kallade massflyktsdirektivet samtidigt som Sverige och stora delar av världen slöt upp bakom den ukrainska staten med både humanitärt bistånd och försvarsmateriel. I den globala ekonomin letade sig krigets effekter snart in i vardagen även för människor långt bortanför slagfälten. Den energikris som kontinenten drabbades av, drev tillsammans med störningar i de globala värdekedjorna som uppstått redan under pandemin på en snabb inflationstakt med påföljande räntehöjningar som utgör betydande påfrestningar för hushållen, företagen och offentliga verksamheters ekonomi.

Trots detta landar kommunens ekonomiska resultat på nivåer långt över budget. Orsakerna är flera, bland annat har skatteintäkterna varit större än vad prognosen visade inför året, vilket betyder att pandemins effekter på det lokala näringslivet lyckligtvis blev mildare än förväntat. Det bygger också på att resultatet för de kommunala verksamheterna är i balans. Det har i sin tur gjort att vi under året kunnat genomföra åtgärder/insatser som minskar kostnaderna under nästa år, som vi vet kommer att bli betydligt tuffare.

Borlänge Kommun gör ett gott resultat för 2022 vilket gör att vi står bättre rustade än tidigare. Det ger oss en bra grundtrygghet i att möta ett år som kommer att bli ännu mer osäkert med en tilltagande ekonomisk svårighetsgrad samtidigt som vi planerar för ett starkare och tryggare Borlänge i utveckling.

För oavsett läget i vår omvärld är Borlänge kommuns huvuduppgift att leverera trygg välfärd och god samhällsservice till oss medborgare. Dessutom har vi börjat förbereda oss för en ny stor företagsetablering. Om 2022 präglats av tilltagande oro och rädsla i omvärlden har mycket av den kommunala verksamheten handlat om att planera för en ljus, men utmanande, framtid. Northvolts besked om att man förvärvar Kvarnsvedens pappersbruk av Stora Enso för att etablera en batterifabrik med över tusen anställda innebär ökad framtidstro men också nya åtaganden för vår kommun.

Jag vill rikta ett stort tack till alla anställda i kommunen som arbetat för att hålla en hög kvalitet i arbetet för Borlängeborna, till våra företag som trots tuffa tider vågar satsa, utvecklas och bidrar med framtidstro och kraft i kommunen och till vårt stora föreningsliv som betyder så mycket för folkhälsan, kulturen och livskvaliteten för alla oss som bor här. Här nedan följer ett axplock över händelser under 2022 som är värda att uppmärksamma lite extra.

- Kriget i Ukraina är en humanitär katastrof som medfört att det säkerhetspolitiska läget förändrats i hela Europa. Som en följd av det ändrade läget har kommunens arbete med att stärka beredskapen och arbetet med totalförsvaret intensifierats. Kriget har även inneburit ekonomisk oro med stigande matpriser, energipriser och en stigande inflation som följd.
- Northvolts etablering i Kvarnsveden kommer att innebära tusentals nya arbetstillfällen i kommunen. Samtidigt innebär det också stora åtaganden från kommunens sida. Dessa har sammanfattats i en överenskommelse mellan Northvolt och kommunen och omfattar 10 punkter som Borlänge kommunkoncern gemensamt arbetar för att realisera.
- Valet till riksdag, kommun och landsting i slutet av 2022 gav oss i kommunen en ny majoritet. Den nya majoriteten har presenterat en ny politisk plattform som kommer att genomsyra allt arbete i kommunen under den kommande mandatperioden.
- Under 2022 har pandemirestriktionerna succesivt plockats bort. Människor har återvänt till sina arbetsplatser och närings- och föreningslivet har börjat hitta tillbaka och återstartat efterlängtat verksamhet efter en mycket tuff period som satt djupa spår i många verksamheter.
- Pilotprojekt för distansarbete har avslutats och det resultat som redovisats visar på positiva effekter, både för miljön och kommunens ekonomi med minskade hyror om 1,5 miljoner kronor.
- Delar av nya Gylle skola, kommunens största byggprojekt på många år, har invigts och tagits i bruk.
- Under året har kommunen invigt korttidsboendet Märta. På boendet bor ungdomar mellan 14-24 år med olika funktionsnedsättningar.
- Byggnationen av det efterlängttade ridhuset i Romme har äntligen påbörjats. Ridhuset kommer att bli ett lyft för ridsporten i Borlänge i allmänhet men för de engagerade föreningarna Borlänge ridklubb, Borlänge ryttarsällskap och Rommeheds stallklubb i synnerhet.

- I december fick de Borlängebor som har det svårast och är beroende av försörjningsstöd extra tillskott av pengar.
- Borlänge Energi förvärvade pannan inne på Kvarnsveden-sajten för att kunna fortsätta leverera prisvärd fjärrvärme även efter pappersbrukets nedläggning.
- Ombyggnationen av Hagavägen, det största gatuprojektet på många år, blev färdigt med bättre skydd för trafikanter och en mer levande stadsgata med plats för gående och cyklister.
- Borlänge kommun tackade personalen med en gratifikation på 1 000 kronor extra i lön under september månad. Ett sätt för kommunen att visa uppskattning till den personal som slitit hårt under rådande pandemi.
- En investering i fria arbetskor för personal i vård- och omsorg genomfördes.

Erik Nises
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag

Tabell 1 - Fem år i sammandrag

	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd 31 december	52 178	52 254	52 394	52 590	52 224
Skattesats kommunen	22:42	22:42	22:42	22:42	22:42
Skattesats landstinget	11:63	11:63	11:63	11:63	11:63
Kommunkoncernen					
Årets resultat, mnkr	216,8	311,8	101,6	157,4	237,3
Eget kapital, mnkr	3 421,6	3 205,7	2 908,8	2 808,1	2 630,9
Soliditet %	34,5	35,2	33,9	32,5	34,6
Nettoinvesteringar, mnkr	1 048,4	929,0	787,7	810,7	928,4
Låneskuld, mnkr	4 533,0	4 122,2	3 941,7	3 991,7	3 481,7
Antal tillsvidare anställda*	5 014	4 982	4 930	4 963	4 898
Kommunen					
Omslutning/Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, mnkr	189,1	260,1	48,5	51,4	8,1
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	179,4	137,0	56,5	3,7	1,6
Årets resultat, andel av skatten %	5,0	7,2	1,4	1,5	0,3
Årets driftresultat	55,1	77,3	-52,7	-90,5	-52,3
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	3 574	3 494	3 455	3 388	3 270
Skatteintäkter, bidrag och utjämning mnkr	3 759	3 629	3 485	3 337	3 212
Nettokostnader i % av skatter, bidrag och utjämning	95,1	96,3	99,2	101,5	101,8
Tillgångar/skulder					
Tillgångar per invånare, kr	71 003	66 278	61 606	60 308	55 909
Nettoinvesteringar, mnkr	331	358	227	281	277
Låneskuld, mnkr	100	100	100	100	0
Låneskuld per invånare, kr	1 917	1 914	1 909	1 902	0
Borgensåtagande per invånare, kr	85 005	73 661	73 465	74 866	67 573
Soliditet					
Soliditet exklusive pensionsskuld %	66,9	66,1	62,9	62,5	66,1
Soliditet inklusive pensionsskuld %	41,3	37,7	31,7	29,7	29,1
Personal					
Antal årsarbetare**	3 833	3 842	3 838	4 065	4 076
Antal tillsvidareanställda*	4 586	4 587	4 529	4 554	4 480
Löner och ersättningar, mnkr	1 918	1 877	1 878	1 819	1 834

*) Antal personer med tillsvidareanställning oavsett sysselsättningsgrad.

***) Arbetad tid för alla anställda efter avdrag för all frånvaro

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen i Borlänge består av kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation, helägda bolagskoncernen Borlänge Kommuns Förvaltnings AB samt det delägda företaget AB Dalaflyget och kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt.

Det är endast företag där kommunens ägarandel är minst 20 procent som ingår i koncernredovisningen. Enligt rådet för kommunal redovisning kan företag vars omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag undantas från redovisningen. Den sammanlagda kommunala andelen av omsättning/omslutning för de företag som undantas får inte överstiga 5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Koncernföretag vars verksamhet är av obetydlig omfattning (exempelvis Lennheden Vatten AB) eller är avsedda att innehas tillfälligt (Fastighets AB Borlänge Fröken 7) undantas i den sammanställda redovisningen.

Borlänge kommun samarbetar med andra dalakommuner i fem olika gemensamma nämnder. (Se även organisationsschema på sidan 8).

Privata utförare i den bemärkelse som anges i kommunallagen 10 kap saknas.

Kort om bolagskoncernen i de sammanställda räkenskaperna

Borlänge Kommuns Förvaltnings AB (BKF) är ett helägt dotterbolag till Borlänge kommun. Bolaget äger samtliga aktier i AB Borlänge Energi, AB Stora Tunabyggen, Fastighets AB Hushagen och Maserhallen AB. Bolagens styrelser består av politiskt tillsatta ledamöter. I Borlänge Energis styrelse ingår även externa ledamöter utan politisk anknytning.

I Borlänge Energikoncernen (BE-koncernen) ingår moderbolaget AB Borlänge Energi samt det helägda dotterbolaget AB Borlänge Energi Elnät. Moderbolaget äger också 50 procent i intressebolagen Lennheden Vatten AB samt 50 procent i Grundledningen HB. Endast moderbolaget och det helägda dotterbolaget konsolideras i den sammanställda redovisningen.

BE-koncernens verksamhet omfattar elhandel, elproduktion, elnät, energitjänster, fjärrvärme, stadsnät, vattentjänster och återvinning. På uppdrag av kommunen sköter stadsmiljö kommunens gator, vägar och grönområden.

I AB Stora Tunabyggen-koncernen ingår moderbolaget AB Stora Tunabyggen och dotterbolagen Borlänge Studentbostäder AB, Tunabyggen Fastighets AB samt Borlänge Byggproduktion AB. Bolagen har till uppgift att bygga, äga och förvalta bostäder och därtill hörande lokaler. Bolagen sköter även driften av kommunens skolor och allmänna lokaler genom förvaltningsuppdrag.

Hushagen har till uppgift att främja näringsverksamheten i Borlänge och tillgodose näringslivets behov av lokaler till konkurrenskraftiga priser.

Maserhallen AB hyr Maserhallens badanläggning samt äventyrsbadet Aqua Nova i Borlänge. Bolagets uppdrag är att driva och bedriva uthyrning av anläggningen för simundervisning, bad, idrottsevenemang, träning, friskvård och rekreation. Maserhallen är kommunens främsta idrotts- och rekreationsanläggning.

Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB äger en byggnad, den så kallade BSM-hallen, på fastigheten Kvarnsveden 3:4. Marken ägs av kommunen och BSM-hallen används för olika typer av idrottsaktiviteter. Bolaget hyr ut hallen till kommunen men inom några år planeras fastigheten att föras över till kommunen och bolaget att avregistreras. Kostnaderna i bolaget består till största delen av avskrivningar och räntekostnader.

AB Dalaflygets verksamhet omfattar huvudmannaskap med driftansvar för Dala Airport i Borlänge och Mora/Siljan flygplats. Lokaler samt start- och landningsbanor hyrs av Dala Airport AB respektive Mora kommun. Bolaget har sitt säte i Borlänge och ägs av Region Dalarna (32 procent) samt kommunerna Borlänge (34 procent) Mora (23 procent) och Falun (11 procent).

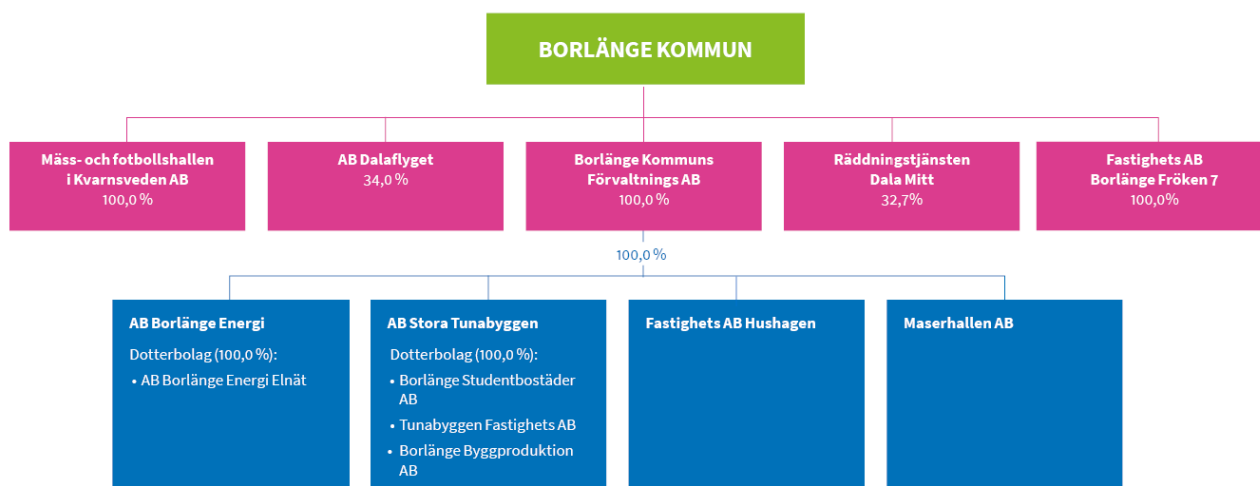

Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM) är ett kommunalförbund som har att svara för den gemensamma räddningstjänsten i Borlänge, Falun, Gagnef, Säter och Ludvika kommuner. Kommunalförbundet leds av en direktion bestående av representanter från samtliga fem medlemskommuner och där ordförandeskapet växlar årsvis. Direktionen är kommunernas gemensamma räddningsnämnd.

Borlänge kommuns andel av räddningstjänstförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt är 32,7 procent år 2022.

Organisationsschema

Koncernen

Borlänge kommun

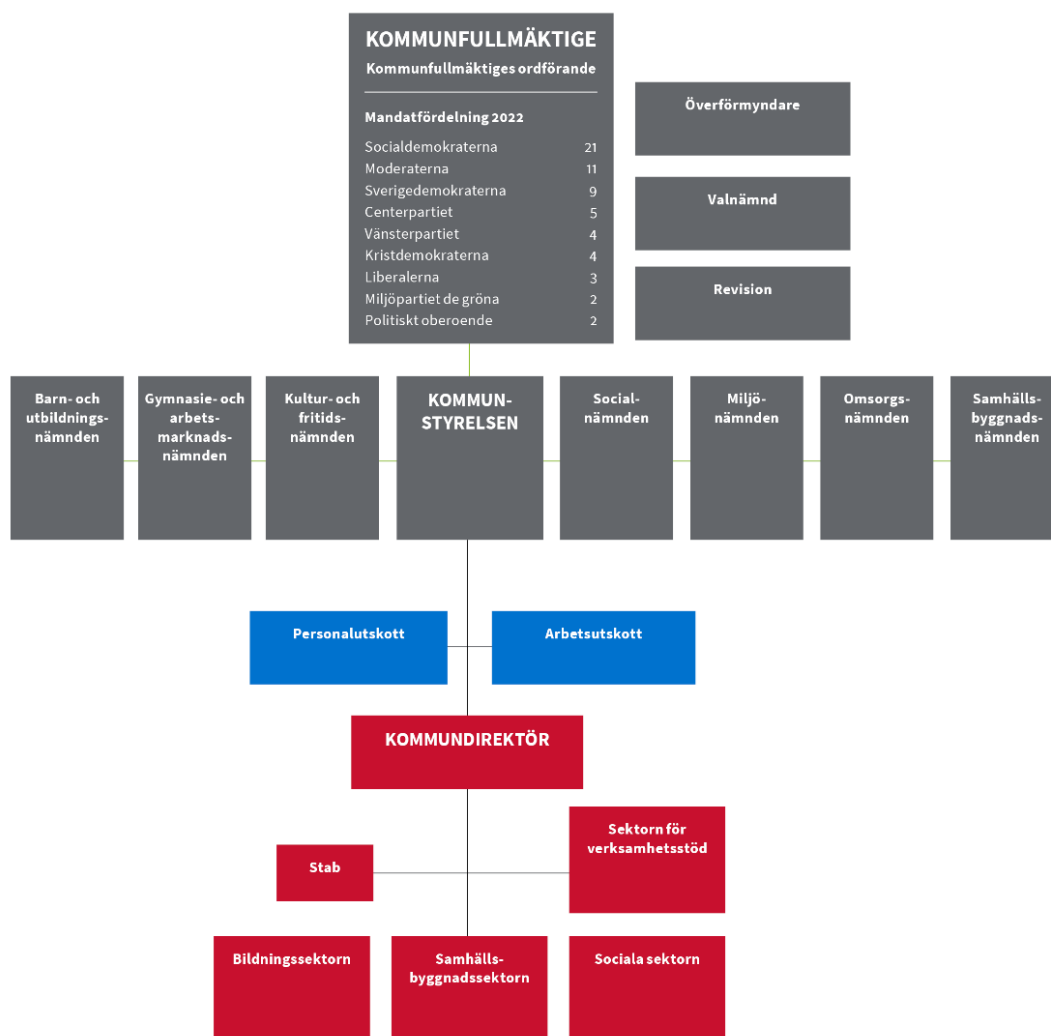
Borlänge kommuns organisation består av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och sektorer. Erik Nises (S) är ordförande i kommunstyrelsen som valåret 2022 tillträdde i slutet av november. Under kommunstyrelsen finns ett personalutskott och ett arbetsutskott.

2022 fanns följande nämnder i Borlänge kommun:

- Barn- och utbildningsnämnden
- Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Socialnämnden
- Miljönämnden
- Omsorgsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden

Dessutom ingår den gemensamma överförmyndarnämnden, valnämnden och revisionen i den politiska styrningen av kommunen.

Borlänge kommuns verksamhet är indelad i fyra sektorer med ansvar för olika delar av verksamheten; bildningssektorn, sociala sektorn, samhällsbyggnadssektorn och verksamhetsstöd. Åsa Granat är kommundirektör och bildar kommunens ledningsgrupp tillsammans med cheferna för respektive sektor.

Samarbeten

Språktolknämnden i Dalarna med Region Dalarna, kommunerna Avesta, Borlänge, Gagnef, Falun, Hedemora, Leksand, Ludvika, Mora, Orsa, Rättvik, Smedjebacken och Säter. Borlänge är värdkommun.

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan, med kommunerna Falun, Gagnef, Hedemora, Avesta, Säter och Ludvika. Ludvika är värdkommun.

Hjälpmiddelsnämnden i Dalarna med Region Dalarna och 15 dalakommuner.

Gemensam nämnd för alkohol, tobak och receptfria läkemedel med kommunerna Falun, Gagnef, Hedemora, Ludvika, Säter och Smedjebacken. Falun är värdkommun.

Överförmyndare i samverkan Falun-Borlänge regionen med Falun, Gagnef, Ludvika, Smedjebacken och Säter. Borlänge är värdkommun.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Nedan görs en beskrivning av faktorer som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ekonomiska ställning. De faktorer som omnämns bedöms vara risker som, om de inte omhändertas i den utsträckning som krävs, får negativa konsekvenser för kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Omvärldsanalys

Pandemins konsekvenser för och den globala ekonomin är och har varit betydande. I Kina ser vi nya utbrott som medför negativa effekter för det kinesiska samhället och rubbar den internationella handeln. Återhämtningen efter pandemin har inte varit som en återhämtning brukar vara.

Rysslands invasion av Ukraina har lett till ett förändrat geopolitiskt läge. Hela den europeiska säkerhetsordningen har brutit samman. Kriget medför nu stora direkta ekonomiska konsekvenser i Europa och resten av världen, främst globala energi- och råvarupriser som har resulterat i högre inflation som i sin tur har påverkat räntorna. Den globala handeln dämpas samtidigt av att tillväxten i Kina bedöms bromsa in.

De långsiktiga effekterna är givetvis mycket osäkra. De negativa effekterna av ökad oro och ovisshet bland konsumenter och företag antas bli större i Europa än i USA. Hushållens förtroende har hittills fallit markant i båda regionerna, liksom i Sverige. I USA är arbetsmarknaden extremt överhettad, men detta kan komma att mildras av ett gradvis ökat arbetskraftsutbud framöver. Många byter jobb och företagens lönekostnader stiger snabbt.

Kommunsverige

Kommunsektorns ekonomiska förutsättningar var förhållandevis goda år 2022. Jämfört med bedömningen i oktober 2021 ökade kostnaderna i snabbare takt, som en konsekvens av högre pris- och löneökningar. Samtidigt var intäkterna större, vilket bidrar till att resultatet visserligen minskar men ändå förväntas ligga på en hög nivå på runt 5 procent av skatter och generella statsbidrag. En kraftig försämring av resultatet sker 2023, jämfört med 2022, vilket framförallt beror på ökad inflation, högre löneökningar och pensionskostnader.

Det var minskade reala disponibla inkomster för hushållen år 2022 som en effekt av det högre ränteläget samt den höga inflationen. Även om hushållens tillgångar minskar i värde så är balansräkningarna starkare än innan pandemin. Det kan absorbera en del av den nedgången som nu inträffar i ekonomin.

Trots att svensk ekonomi nu går in i en fas med långsammare BNP-tillväxt ökar antalet arbetade timmar både i år och nästa år.

Den högre inflationstakten tycks vara brett förankrad då ovanligt stora prisuppgångar nu syns i såväl varu- som tjänstepriser i Sverige. Dyrare elförbrukning och dyrare transporter bidrar till en allmän prisuppgång.

Investeringsutgifterna i kommunerna är fortsatt höga. Inkluderas de kommunägda bolagen förstärks ökningstakten. I kommunkoncernerna har investeringsutgifterna ökat med 30 procent i fasta priser..

Demografiska utvecklingen med allt fler personer i gruppen 80 år och äldre samtidigt som den arbetsföra befolkningen ökar långsamt innebär att kompetensförsörjningen blir en högaktuell fråga under kommande år.

Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Omvärldsrisker

Om den befolkningsutveckling SCB förutspår kommer att bli verklighet behöver en hel del kommunala och regionala investeringsplaner och skatteintäktsbudgetar revideras ned. Prognosen gör också att kostnaderna i kommuner och regioner förväntas öka något långsammare än de har gjort under den senaste tioårsperioden. Om inflationen biter sig fast på en hög nivå, kommer det att innebära högre räntor som i sin tur leder till att konjunkturen viker ned, vilket leder till en lägre tillväxt i skatteintäkterna.

Verksamhetsrisker

Även om ekonomin är ytterst begränsad kommande år är kompetensförsörjningen den allra största utmaningen framöver. Bristen på arbetskraft kommer att öka och bli än mer omfattande såväl inom

offentlig sektor som i näringslivet. För att klara kompetensförsörjningen måste utbudet av arbetskraft öka. Det handlar också om att de som idag är arbetslösa tas till vara i arbete. Hela ökningen av personer i arbetsför ålder har under ett antal år kommit från utrikesfödda.

Det gäller också att behålla och utveckla medarbetare genom att prioritera arbetsmiljöarbetet, minska sjukfrånvaron, stödja medarbetarnas utveckling och stärka ledarskapet samt att utveckla arbetssätten genom att använda kompetensen rätt och utnyttja tekniken smart.

Samverkan mellan staten, kommuner och regioner måste öka. Samverkan måste finnas inom de olika verksamhetsområdena, men även mellan verksamheterna som exempelvis mellan skolan och socialtjänsten eller sjukvården och omsorgen.

Befolkningens utveckling och sammansättning påverkar behovet av välfärd och efterfrågan på anställda inom olika verksamheter. Med dagens arbetssätt och personaltäthet leder demografiska förändringar till att behovet av anställda i välfärden behöver öka.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicy för Borlänge kommun och de helägda bolagen är antagen i kommunfullmäktige 2020-04-21 § 54 och sätter ramarna för kommunkoncernens skuldhantering.

Kommunkoncernens finanskommitté utarbetade en målsättning om hur koncernens och bolagens skuldförvaltning skulle bedrivas under året inom ramen för finanspolicyen.

Målsättningen för 2022 var att räntebindningen i portföljen skulle vara 2-3 år och att maximalt 20-30 procent av portföljen ska förfalla inom ett år. Genomsnittsräntan ska vara lägst möjlig med hänsyn taget till målsättning för kapital- och räntebindning.

Per 2022-12-31 var den genomsnittliga räntebindningstiden på 2,65 år och en genomsnittlig kapitalbindningstid på 3,06 år i koncernens skuldportfölj. Genomsnittsräntan var 1,48 procent och 34 procent av skuldportföljen ska omsättas inom ett år. Koncernen har gröna lån på 506 miljoner kronor, vilket motsvarar 11,2 % av skuldportföljen. Långgivare är Kommuninvest med 98 procent och Nordiska Investeringsbanken (NIB) med 2 procent av den externa finansieringen.

Ränterisk

Borlänge kommunkoncerns samlade externa låneskuld uppgick till 4 532,8 miljoner kronor per 2022-12-31, varav 2 338,2 miljoner kronor var bundna med fasträntelån och 2 194,6 miljoner kronor var exponerade mot stibor 3 mån (rörliga). 1 275 miljoner kronor av de rörliga lånen var räntebundna med ränteswappar. Ränterisken begränsas genom att ha en viss andel fast ränta i portföljen. En längre räntebindning skapar en större stabilitet i framtida räntekostnader och därmed en lägre ränterisk jämfört med en portfölj med kort räntebindning.

Kommunen

Beslutad låneram för 2022 uppgick till 100 miljoner kronor. 31 december uppgick kommunens låneskuld till 100 miljoner kronor, genomsnittsränta var 1,32 procent.

Finansieringsrisk

Kapitalbindningen bör ligga inom 2,5-4 år och maximalt 20-30 % av portföljen ska omsättas inom ett år. Vidare bör gröna lån vara med som alternativ vid omsättning/nyupplåning och Nordiska och Europiska investeringsbankerna bör tas med som alternativa motparter vid längre kapitalbindningar

Kredit- och likviditetsrisk

Kommunens pensionsmedelsförvaltning är kommunens placeringar av pengar. Placeringarna har funnits sedan år 1994 och har som syfte att lindra kommunens likviditetsbelastning när utbetalningar av ansvarsförbindelsen är som högst. Portföljens medel får placeras i räntebärande värdepapper, svenska aktier och aktierelaterade instrument, utländska aktiefonder och aktierelaterade instrument samt likvida medel i svenska kronor. Kreditrisken i räntepaceringar begränsas med en maximal andel placeringar i värdepapper med rating från AAA/Aaa till BBB-/Baa3. Aktier hänförliga till ett enskilt bolag, eller bolag inom samma koncern, får utgöra maximalt 5 % av aktieportföljens marknadsvärde.

Marknadsvärderisk i finansiella placeringar

Marknadsvärdet på de placerade medlen var per 2022-12-31, 286 miljoner kronor (2021: 317 mnkr), varav 49 procent var placerade i realränteobligationer, 19 procent i nominella räntor, 24 procent i globala aktiefonder och 8 procent i svensk aktiefond. Dessa placeringar håller sig inom de riktlinjer som finns i kommunfullmäktiges placeringspolicy, förvaltning av pensioner. Totalt, sedan inköpstillfället, har

pensionsmedelportföljen orealiserade värdeökningar på 25,5 miljoner kronor på balansdagen 2022-12-31, varav -45,1 miljoner kronor är förändringen under 2022.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett omfattande pensionsåtagande uppgående till 1 325,5 miljoner kronor (2021: 1 351,0). Åtagandet för kommunen uppgår till 1 300,0 miljoner kronor (2021: 1 324,7).

Tabell 2 – Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser, mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2022	2021	2022	2021
Pensionsförpliktelse i balansräkningen	376,9	364,7	351,4	338,4
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	948,6	986,3	948,6	986,3
Summa pensionsförpliktelser	1 325,5	1 351,0	1 300,0	1 324,7
Finansiella pensionstillgångar	284,4	316,2	284,4	316,2
Återlånade medel	1 041,1	1 034,8	1 015,6	1 008,5
<i>Konsolideringsgrad</i>	21%	23%	22%	24%

Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen, vilken innebär att pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 948,6 miljoner kronor.

Kommunen följer rekommendation 10 från rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysning om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysning om förpliktelser finns i not 29.

I förutsättningarna ingår att utbetalningspuckeln kapas genom att uttag från fonderade medel. Uttag påbörjades från och med 2008. Under år 2022 gjordes bedömningen att inga uttag behövdes under året då likviditeten är god på grund av kommunens goda resultat.

Avstämning mot policy

Tabell 3 - Avstämning mot policy

Tillgångsslag %	Andel av portfölj 2022-12-31	Limiter	
		Min	Max
Likvida medel	0	0	10
Nominella räntor	19	0	30
Realräntor	49	40	90
Duration	5,2	5	15
Aktier	33	10	60
varav svenska aktier	8	0	50
varav utländska aktier	24	50	100

Enligt gällande redovisningsprinciper marknadsvärderas tillgångsportföljen varje år, därför är marknadsvärdet och bokfört värde detsamma vid varje årsskifte. Under året har tillgångsportföljen haft en positiv värdeförändring på 30,4 miljoner kronor.

Pensionsmedelsförvaltning

Tabell 4 – Pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedelsförvaltning, mnkr	2022	2021
Likvida medel	1,3	0,2
Räntebärande värdepapper	192,2	160,2
Upplupna ränteintäkter	0,7	0,7
Svenska aktiefonder	23,9	45,6
Globala aktiefonder	69,1	110,4
Bokfört värde/marknadsvärde	286,4	317,1
Ej realiserade vinster	25,6	70,7
Förvaltningsresultat		
Ränteintäkter	1,9	1,7
Utdelning	1,0	1,3
Realiserade vinster/förluster	11,8	5,9
Orealiserade vinster/förluster	-45,1	44,6
Övriga intäkter/kostnader	-0,3	-0,2
Totalt	-30,7	53,3
Avkastning 2022, %	Portfölj	Index
Nominella räntor	-1,1	-8,0
Reala räntor	-6,3	-3,6
Svenska aktiefonder	-24,6	-22,7
Globala aktiefonder	-10,6	-5,7
Total portfölj	-9,7	-6,7

Etik och miljö

Borlänge kommun ska genom sitt agerande som ägare av värdepapper ta hänsyn till och främja god etik. De etiska principer och miljömässiga krav följer de konventioner och andra överenskommelser som gemensamt fastställts i Förenta Nationerna, FN. Borlänge kommun ska visa miljöhänsyn då långsiktig tillväxt kan anses vara nära förknippad med god miljö och ekologisk uthållighet. Placeringar ska undvikas i företag vars huvudsakliga verksamhet (motsvarande minst 10 procent av koncernens omsättning) är utvinning av fossila bränslen. Kommunens samlade placeringar i fossila bränslen ska vara högst 0,5 procent av totalvärdet i pensionsmedelsförvaltningen per 2022-12-31. Kommunens placeringar i aktier sker via tre etiska aktiefonder, SEB Swedish Ethical Fund, SPP Emerging Markets Plus A och Öhman Global Marknad Hållbar A. Per 2022-12-31 hade kommunen, liksom år 2021, exponering mot fossila bränslen med 0 procent av marknadsvärdet i pensionsmedelsförvaltningen.

Borlänge kommuns vision, hållbarhetsredovisning

Borlänge kommun arbetar långsiktigt för att möta dagens behov utan att äventyra möjligheterna för framtidens generationer att tillgodose sina behov. Visionen är att Borlänge ska vara Sveriges trevligaste stad. Visionen kompletteras med tre visionsområden som beskriver hur Borlänge ska utvecklas för att vara en hållbar stad att leva och verka i. Det hållbara Borlänge kräver ett fungerande tvärsektoriellt arbete över alla de tre dimensionsområdena, det vill säga social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet:

Ett socialt hållbart Borlänge

Ett Borlänge där människor lever ett gott liv med jämlika och jämställda förutsättningar för hälsa, trygghet och lärande.

Ett ekonomiskt hållbart Borlänge

Ett innovativt Borlänge som växer och utvecklas på ett balanserat sätt.

Ett ekologiskt hållbart Borlänge

Ett Borlänge som tar ansvar för miljön både nu och i framtiden.

Hållbarhetsredovisningen utgår från arbetet med kommunens visionsområden. Utgångspunkten är Agenda 2030. Det är FN:s 17 globala mål för en hållbar utveckling, som omfattar alla tre dimensioner av hållbarhet och poängterar att målen är integrerade och odelbara. Som ett led i att integrera hållbarhetsarbetet bedrivs ett utvecklingsarbete om hur kommunen kan implementera och följa upp Agenda 2030 och hållbarhetsperspektivet i ordinarie verksamhetsstyrning. Visionen, visionsområdena och Agenda 2030 är utgångspunkten för verksamhetsmålen och hållbarhetsarbetet följs upp under respektive verksamhetsmål.

En förutsättning för hållbarhetsarbetet är det tvärsektoriella koncernövergripande arbetet. Under året har utvecklingsarbetet fortsatt för att se över befintliga samverkansstrukturer och behov av nya. Exempelvis har kommunen arbetat sektorsövergripande för att utveckla och stärka den sociala hållbarheten genom bland annat: att erbjuda föräldraskapsstöd i olika former, samverka på lokal och regional nivå för att främja barn och ungas hälsa, utarbeta arbetsätt för att få fler i egen försörjning, temaveckor med *Kärleken är fri*, samt ett utökat samarbete med civilsamhället genom verksamhetsidén *Trevligt hus*.

Under 2022 har arbetet med miljöstrategin intensifierats vilket har inneburit fokus på koncernsamverkan, implementering och uppföljning. Borlänge har flyttat fram positionerna på klimatområdet genom att bli en av de 23 svenska städer som samarbetar kring att gå före i omställningen till klimatneutralitet. Ett klimatkontrakt har skrivits med staten och 12 av Borlänges företag och föreningar har skrivit ett klimatkontrakt med Borlänge kommun för att tillsammans leda den lokala omställningen.

Det finns flera interna styrdokument med koppling till hållbarhetsarbetet i kommunen. Under året har arbetet fortsatt med att samla ihop en del av dessa i några koncernövergripande kompletterande styrdokument till strategisk plan med stark koppling till visionsområdena:

- Handlingsplan 2022 för miljöstrategin har implementerats och följts upp. En ny handlingsplan 2023 är under framtagande och det första Miljöbokslutet presenteras under våren 2023.
- Näringslivsstrategin har beslutats och en tillhörande handlingsplan arbetas fram.

Dessa dokument syftar till att tydliggöra och konkretisera hur kommunkoncernen ska arbeta med visionsområdena och verksamhetsmålen i strategisk plan framöver.

Händelser av väsentlig betydelse

Verksamhet i kommunkoncernen

I februari 2022 meddelade företaget Northvolt att de ska bygga ytterligare en batterifabrik – i Borlänge. Northvolt, som tillverkar litiumjonbatterier för bland annat elbilar, ska i den Borlänge-förlagda fabriken producera katodmaterial för batterier och battericeller. Redan 2024 vill Northvolt vara igång med produktionen och räknar med att behöva anställa upp till 1000 personer. Etableringen för också med sig ett ökat tryck på arbetsplatsmark och bostäder.

Näringslivsstrategin beslutades i maj 2022. Fokusområden har tagits fram i dialog med företagsledare, företagargenerationer, politiker samt tjänstepersoner. Insatserna i näringslivsstrategin ska leda till ett mer attraktivt Borlänge, ökad motivation hos elever i skolan, ökad trygghet och ökad effekt av kommunala satsningar. Strategin ska genomföras genom verkställande av en handlingsplan. Näringslivsarbetet är tvärsektorielt och berör alla nämnder och helägda kommunala bolag.

Miljöstrategin antogs i september 2021, ett fortsatt utvecklande av implementeringsarbetet med fokus på planering, koncernsamverkan och uppföljning har pågått under 2022. Det går att konstatera att arbetet med implementering och uppföljning av miljöstrategin är igång. Kommunkoncernen har fått en bra start i implementeringsarbetet. Implementering och uppföljningsarbetet är komplext och berör hela kommunkoncernen. Det är viktigt att arbetsmetoderna och samarbetet kring kommunens miljö- och klimatarbete fortsätter att utvecklas.

Fastighets AB Hushagen har fortsatt investera i underhåll samt förädlad befintliga fastigheter. Största pågående projekt vid årsskiftet är nyproduktion av Familjecentral vilket beräknas vara klart under kvartal 1. Under 2022 har bolaget fortsatt arbetet med att certifiera fastigheter och i bolagets yttre skötsel har metod bytts för gräsklippning till att använda robotgräsklippare. Ytor för biologisk mångfald har också utvecklats.

Maserhallen AB var fortsatt påverkade av pandemin genom de restriktioner som fortsatt gällde. Bolaget har även noterat ett minskat besöksantal vid större ledigheter, skollov, jämfört med tidigare år vilket kan vara kopplat till det samhällsekonomiska läget. Det har också varit ett flertal tekniska störningar som inneburit att anläggningen behövt stänga under perioder.

AB Stora Tunabyggen har under året påbörjat nyproduktion av 101 lägenheter med beräknad inflytt under 2024. Under året har en andel i bostadsrättsföreningen Ingeborg köpts, som består av 12 inklusive gemensamhetsutrymmen. Ett antal moduler har köpts in för att användas som evakueringslägenheter under stamreovering i området Bullermyren och kommer därefter att bli permanenta bostäder.

Borlänge Energi AB har under året påverkats av det oroliga världsläget med ett krig i Europa, låga nivåer i vattenmagasin och en kärnkraftsproduktion som inte levererat på den förväntade nivån. Detta har bidragit till elpriserna har satt nya rekord. Nedläggningen av verksamheten i Kvarnsveden påverkade den lokala fjärrvärmeförsörjningen men kunde lösas genom nytt värmeavtal där leveransen kunde fortgå men till ett högre pris för att senare övergå till egen produktion.

Verksamhet i kommunen

Arbetsmiljörelaterade frågor varit i fokus under året med hälsosatsningen samt arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud. Workshops med betoning på strategiskt arbete med mål och uppföljning kring personalnyckeltal har varit viktiga beståndsdelar i det arbete som pågått. Kommunen har inför året satt upp mål kring sjuktal, frisktal och övertidsarbete som bygger på verksamheternas behov och ambitionsnivå.

Projektet Bostad Först har fortsatt drivits av socialpsykiatri, individ- och familjeomsorgen och Region Dalarna. Syftet med projektet är att nå och erbjuda en långsiktig boendelösning till hemlösa personer som ofta även har psykiska sjukdomar och/eller andra problem i form av beroende eller missbruk. Projektet förväntas sättas i drift vid halvårsskiftet 2023.

Ett kontinuerligt arbete pågår för att skapa nya småhustomter, två områden har byggts ut under 2022, Skräddarbacken och Sellnäs. Tomterna i båda områdena släpptes till den kommunala tomtkon under december 2022. Bro är också ett sådant område som är planlagt för bostäder men som inte blivit utbyggt. En arkeologisk undersökning har utförts och arbete pågår med att utreda hur en lämplig exploatering kan se

ut. Projektering är genomförd under året för ytterligare ett område för småhustomter i Skräddarbacken strax norr om Skräddarbacksskolan. Byggnation beräknas påbörjas under våren 2023.

Kommunen har arbetat för att säkerställa undervisning på engelska och ansöka om certifiering för grundskola och gymnasieutbildning enligt International Baccalaureate-standard, för att möta behov hos internationella inflyttare i samband med Northvolt-etableringen. Uppbyggnaden av utbildningscentret kopplat till Northvoltetableringen sker i samverkan mellan näringslivskontoret, vägledningscentrum, vuxenutbildningen samt arbetsmarknadsenheten. Syftet är att bygga upp utbildningarna kopplat till behov i näringslivet samt att marknadsföra utbildningarna till Borlängebor. Arbetet har lett till att den första utbildningen startade i januari 2023 och intresset är över förväntan.

Ett Bostadsförsörjningsprogram för Borlänge kommun 2023-2026 är under december 2022 till februari 2023 ute på remiss. Bostadsförsörjningsprogrammet redogör för riktlinjer och mål för bostadsförsörjning samt ger kunskap om hur bostadsförsörjningen ser ut i relation till förändringar inom demografi och arbetsmarknad. Bostadsförsörjningsprogrammet förväntas antas under våren 2023.

En samverkan med Microsoft har startat på två pilotskolor. En utvecklare har anställts som stöd till dessa två skolor för att tillsammans med dem utveckla de digitala lärmiljöerna. Pilotskolorna är tänkta att bli modell för övriga skolor, att de ska sprida hur de digitala lärmiljöerna kan användas och hur de kan vara ett stöd i att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov.

Individ- och familjeomsorgen planerade 2021 en omorganisering för att ändra fokus till en mer förebyggande och främjande verksamhet. 2022 implementerades den nya organisationen med bland annat en helt egen förebyggande- och främjande-enhet med gemensam mottagning. Arbetet med organisationsförändringen har pågått under året avseende rutiner, arbetssätt och ett bättre flöde för Borlängebon inom verksamheten. En följeforskare har följt arbetet med omorganisationen och hur Borlänge kommun arbetar för att bygga upp en främjande och förebyggande socialtjänst. Forskningsprojektet fortlöper över 2023.

Borlänge kommun, tillsammans med sju andra kommuner har under 2021-2022 ett samarbete med Skatteverket i ett nytt folkbokföringsuppdrag. Det framkom att flertalet hushåll där felaktig folkbokföring förekommit i Borlänge kommun. Pilotprojektet avslutade under hösten 2022, men arbetet fortsätter lokalt.

Krisledningsarbetet utifrån kommunens krisledningsplan, med full stabsorganisation, pågick från mars 2020 till 25 juni 2021. Därefter bedrevs arbetet genom en minskad krisledningsorganisation fram till och med 30 mars 2022 då den avvecklades.

Några händelser i korthet

- En e-tjänst för kommunens tomtkö har under året implementeras. E-tjänsten ska underlätta för Borlängebon med ökad service och insyn men också för kommunens hantering av tomtkön.
- I maj 2022 startade Borlänge kommuns nya koncept Trevligt hus på Paradisskolan i Tjärna Ängar.
- Flera föräldrastödsutbildningar har genomförts i det främjande och förebyggande arbetet inom kommunen.
- I Rågåker har det varit ett stort etableringstryck och ett flertal markanvisningar är aktuella i området. Området är i stort sett fulltecknat. Två nya tomtområden är släppta till kommunens tomtkö (18+5) ytterligare ett område är projekterat för utbyggnad 2023, 16 tomter.
- Hagavägen är färdigställd och invigdes i september.
- Projektet "Hållbar Bemanning – Bemanning med Hälsa och kvalitet" inom omsorgen har startat.
- Från och med 2022 gäller en ny debiteringsmodell och taxa för livsmedelskontrollen i Borlänge kommun. Fast årsavgift för livsmedelskontrollen är borttagen och istället tillämpas efterhandsdebitering.
- Med anledning av situationen i Ukraina aktiverade EU massflyktsdirektivet under våren 2022. Det innebär att flyktingar från Ukraina ges ett tillfälligt uppehållstillstånd i EU i minst ett år, med möjlighet till förlängning i ytterligare två år och får rätt till skola, välfärd och ekonomiskt stöd samt rätt att arbeta.
- Fastighets AB Hushagen har under året sålt industrifastigheten Kolvagnen 1 på Rågåker industriområde.

- Maserhallen AB har tagit över driften av bowlingen.
- AB Stora Tunabyggen har under året köpt Borlänge Byggproduktion AB som numera är ett helägt dotterbolag.
- Borlänge Energi AB har under året förhandlat kring köp av Panna 8 från Stora Enso, en förhandling som kunde avslutas vid årets slut och ett avtal skrivas.

Samlad åtgärdsprogram ekonomi

Driftresultatet för 2022 visar ett resultat på 55,1 miljoner kronor. Nämnderna har fortsatt sitt arbete med att anpassa verksamheter och bemanning för att ha en fortsatt ekonomi i balans. Extra statsbidrag har även bidragit till det goda driftsresultatet.

Verksamhetsplanen beskriver de utmaningar och den planering man har för att genomföra verksamhetsuppdraget, utifrån nämndernas strategier och kommunfullmäktiges mål. Indikatorer tas fram i verksamheterna som baseras på effekter för Borlängeborna. Återrapport ska ske kontinuerligt. Verksamhetsplanen beslutas av ansvarig chef revideras årligen.

Styrmodellen och utvecklingsinriktningarna

I strategiska planen 2020-2023 finns för varje del i styrmodellen en inriktning beskriven att arbeta med under planperioden. Dessutom återfinns mer generella utvecklingsinriktningar för hela styrmodellen såsom dialog, systemsyn, medarbetardriven chefsstödd utveckling (MCU) samt medborgardriven tjänsteutveckling.

Kvalitetsledning

Projekt Kommunövergripande kvalitetsledningssystem har pågått från maj 2019 till december 2022. Uppdraget att implementera ett kommunövergripande kvalitetsledningssystem kom ursprungligen från den strategiska planen. När projektet startades beslutades det att framtagandet av Borlänge kommuns kommunövergripande kvalitetsledningssystem skulle utgå ifrån befintliga arbetssätt. Vissa av arbetssätten skulle stödjas av systemstöd och då företrädesvis systemstöd som redan fanns på plats. Projektmålen har nåtts i olika grad och det kan nu vid projektavslutet konstateras att det inte var genomförbart att skapa Borlänge kommuns kvalitetsledningssystem utifrån befintliga systemstöd.

Planeringsprocessen

Inriktningen för arbetet med planeringsprocessens utveckling är att det ska bidra till ökad system- och helhetssyn. Arbetet med att utveckla nämndernas arbete med strategier och indikatorer fortgår alltjämt för att förbättra och förenkla uppföljningen. Sektorerna har hittat arbetssätt för att praktiskt och på ett mer effektivt sätt arbeta med månadsuppföljningarna.

Ledarskap

Utvecklingsarbetet inom denna del av styrmodellen handlar till stor del om ledarutvecklingsprogrammet och ytterligare justeringar av de ingående avsnitten. Ett antal chefsträffar har genomförts både digitalt och som fysiska möten under året på temat ledarskap med koppling till bland annat digitalisering och förändringsledning.

Värdegrund

Arbetet har fortsatt för att levandegöra värdegrunden i arbetsvardagen. Under året har nya former för värdegrundsarbete provats, material utvecklats och utbildningsupplägg justerats.

Utvecklingsinriktning för styrmodellen

Dialog

I en kris är det extra viktigt att dialogen fungerar bra därför har fokus varit på att få ut rätt information, i rätt tid och till rätt målgrupp, så snabbt som möjligt för att underlätta dialogen med medborgare och mellan medarbetare. För att kunna genomföra ett krisledningsarbete som i början av året fokuserades på covid-19 men övergick från och med mars månad till krisledning med anledning av kriget i Ukraina, är dialogen ett viktigt verktyg. Under året har dialogen internt och externt där så varit möjligt till stor del övergått till att bli digital. I de nya arbetssätten som utvecklats finns både utmaningar och möjligheter.

Systemsyn

Utvecklingen av styrningen i kommunen syftar till att fokusera på Borlängebons resa genom organisationen och hur vi kan komplettera den vertikala styrningen med en horisontell styrning. Syftet med systemsyn som utvecklingsinriktning är att arbeta med att utveckla arbetssätt som bidrar till att underlätta för Borlängebor att få den service de behöver. Under året har en del aktiviteter genomförts enligt den planering som finns och då fram för allt inom kvalitetsledning och planeringsprocessen.

Medarbetardriven chefsstödd utveckling (MCU)

Värdet för Borlängebon skapas i de flesta fall i mötet med kommunens medarbetare. När medarbetare har förståelse för sitt uppdrag och de sammanhang de finns i, kan de också se hur den egna prestationen bidrar till resultat. Denna utvecklingsinriktning pekar mot alla delarna i styrmodellen och mer riktade aktiviteter finns inom planeringsprocessen, ledarskap och värdegrund som exempel kan nämnas ledarutvecklingsprogrammets utveckling. Syftet är att i högre grad involvera varje medarbetare i verksamheten och dess utveckling.

Medborgardriven tjänsteutveckling

Medborgardialogen är ett verktyg som använts inom kommunen de senaste åren. Målet med medborgardialoger är att målgrupper ska uppleva att deras åsikter, kunskaper och behov tas till vara i samhällsutvecklingen. Några särskilt riktade aktiviteter har inte kunnat genomföras under året mycket beroende på den pågående pandemin.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt omfattar såväl nämnder som kommunens hel- och delägda bolag. Det innebär att kommunstyrelsen ska aktivt informera sig om att verksamheterna bedriver sin verksamhet enligt fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer, att lagar och förordningar följs samt att den ekonomiska förvaltningen är effektiv och säker.

I företagspolicyn anges hur de kommunala bolagen ska rapportera till kommunen. De kommunala bolagen har i början av året lämnat bolagsstyrningsrapporter för att informera ägaren – kommunen om styrningen av bolaget. Vid delårsbokslutet och helårsbokslutet lämnar de helägda dotterbolagen samt två delägda bolag, som uppfyller kriterierna för att ingå i den sammanställda redovisningen, ekonomisk rapport till kommunen för att ingå i kommunkoncernens tertial- och årsbokslut.

I uppsiktsplikten ingår bland annat arbete med internkontroll.

Intern kontroll

Intern kontroll är ett av flera sätt för en organisation att säkra och utveckla verksamhetens kvalitet. I en offentlig organisation, som Borlänge kommun, skapar en god intern kontroll förutsättningar för en effektiv användning av skattepengarna och en bra service till Borlängebor och andra intressenter.

Generellt sett handlar intern kontroll om att ha ordning och reda och se till att:

- verksamheten är ändamålsenlig och effektiv
- information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig
- lagar, förordningar och styrdokument följs.

Nämnderna har i antagna nämndplaner för 2022 beslutat om 21 interna kontrollområden. Kontrollområdena har föregåtts av risk- och konsekvensanalyser. Kommunstyrelsen har konstaterat att kommunens nämnder som helhet gjort en god bedömning och prioriterat viktiga områden för sin interna kontroll.

Uppföljning av beslutade riskreducerande åtgärder

De av nämnderna beslutade riskreducerande åtgärderna följs här sammantaget upp till dess att åtgärderna är genomförda. Varje nämnd följer även själv upp sina egna riskreducerande åtgärder.

Uppföljning av 2021 års beslutade riskreducerande åtgärder

2021 beslutades att genomföra 25 interna kontroller i kommunen. För att få ner risknivån till acceptabel nivå ansågs att det fanns behov av 40 riskreducerande åtgärder. Av dessa har hitintills 38 genomförts.

Uppföljning av 2022 års beslutade riskreducerande åtgärder

2022 beslutades att genomföra 21 interna kontroller i kommunen. För att få ner risknivån till acceptabel nivå ansågs att det fanns behov av 25 riskreducerande åtgärder. Av dessa har hitintills 15 genomförts och övriga följer tidplan.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Resultat och ekonomisk ställning

Utvärderingen av Borlänge kommuns finansiella ställning utgår från koncernperspektiv och syftar till att bedöma utvecklingen av intäkter och kostnader, både utifrån det aktuella räkenskapsåret och utifrån utvecklingen över tid. Enskilda koncernenheter/verksamheter kommenteras där det är relevant. Jämförelser med riket görs för kommunala koncernen och kommunen.

De av fullmäktige beslutade finansiella målen gäller kommunkoncernen exklusive de delägda associationerna Dalaflyget AB och Räddningstjänsten DalaMitt. De tre målen innefattar lånetak, resultat och soliditet och är långsiktiga och avser perioden 2020-2029. En avstämning av målen görs i detta kapitel men mer detaljerad information finns i kapitlet om god ekonomisk hushållning.

Koncernens lånetak år 2029 ska vara maximalt 95.000 kr per invånare. Per 31 december 2022 är utfallet 86 876 kr per invånare.

Ett genomsnitt av koncernens resultat efter finansiella poster ska under en 10 årsperiod uppgå till minst 4.200 kr per invånare. 31 december 2022 uppgår resultat per invånare 5 868 kr.

Genomsnittet av koncernens soliditet ska under 10 årsperioden uppgå till minst 35 procent. 31 december uppgår soliditeten till 34,5 procent.

Tabell 5 - Resultat efter finansiella poster

Resultat per organisation/bolag	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Borlänge kommun	189,1	260,1	48,5
Borlänge Kommuns Förvaltnings AB	27,6	22,8	30,4
AB Borlänge Energi, koncernen	96,7	103,6	94,9
AB Stora Tunabyggen, koncernen	-18,5	-4,6	12,5
Fastighets AB Hushagen, koncernen	20,2	26,2	25,2
Maserhallen AB	-12,7	-8,4	-10,5
Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB	0,1	0,0	0,0
Dalaflyget AB, 34 %	0,0	0,0	0,0
Räddningstjänsten Dala Mitt, 32,7% (39,5 %)	2,1	-0,5	-0,5
Summa	304,6	399,2	200,5
Skattekostnad	-25,3	-21,3	-28,5
Justeringar i koncernredovisningen	-62,5	-66,1	-70,4
Resultat kommunkoncernen	216,8	311,8	101,6

Kommunkoncernens resultat för 2022 är 216,8 miljoner kronor, vilket är 95 miljoner lägre än 2021. Jämfört med föregående år har Borlänge kommun minskat sitt resultat med 71 miljoner kronor. AB Stora Tunabyggen försämrade sitt resultat med 13,9 miljoner kronor och AB Borlänge Energi försämrade sitt resultat med 6,9 miljoner kronor. Även Fastighets AB Hushagen har ett lägre resultat med 6 miljoner kronor jämfört med föregående år och Maserhallen försämrade med 4,3 miljoner kronor. De övriga bolagens resultat ligger ungefär i samma nivå som 2021. I kommunens resultat ingår några större engångsposter - högre skatteintäkter, orealiserade värdeminskningar på pensionsmedel samt vinst vid försäljning av fastigheter. Kostnadsreducerande åtgärder av engångskaraktär har genomförts, till exempel nedskrivningar av fastigheter och energibesparande åtgärder.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Tabell 6 - Utvärdering av ekonomisk ställning

Årets resultat och jämförelsestörande poster	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022	2021	Förändring	2022	2021	Förändring
Årets resultat, mnkr	216,8	311,8	-95,0	189,1	260,1	-71,0
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	257,2	305,2	-48,0	169,3	242,9	-73,6
Årets resultat andel av skatteintäkter %	5,8	8,5	-2,7	5,0	7,2	-2,1
Årets resultat, exklusive jämförelsestörande poster andel av skatteintäkter %	6,8	8,3	-1,6	4,5	6,7	-2,2

Kommunkoncernen

I syfte att göra resultaten jämförbara mellan åren behöver man ibland ta hänsyn till intäkts- och kostnadsposter som "stör" sådana jämförelser, så kallade jämförelsestörande poster. I 2022 års resultat har intäkter vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar 8,2 miljoner kronor och nedskrivningar av anläggningstillgångar, om 48,6 miljoner kronor, räknats som jämförelsestörande post i kommunkoncernens resultat.

Resultatet för året är 48,0 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år, om man bortser från jämförelsestörande poster. Årets resultat mätt i förhållande till skatteintäkterna, uppgår till 6,8 procent, exklusive jämförelsestörande poster, 1,5 procentenheter lägre än förra året. Snittet för Sveriges kommuner låg år 2021 på 8,1 procent.

Moderbolaget i bolagskoncernen BKF (Borlänge Kommuns Förvaltnings AB) redovisar ett resultat som är 2,1 miljoner kronor bättre än budget. Resultatet beror främst på lägre räntekostnader samt en vakant tjänst.

Borlänge Energi-koncernens resultat blev 13,7 miljoner kronor sämre än budgeterat. Omsättningen är högre än budgeterat men även kostnaderna för bränsle, utsläppsrätter samt material har ökat kraftigt. Det oroliga världsläget har påverkat med kostnadsökningar som följd. Efter nedläggningen av Stora Ensos verksamhet i Kvarnsveden påverkades affärsområde Kraft och Värme märkbart under året, vilket påverkade resultatet negativt.

Hushagen-koncernens resultat är 2,6 miljoner bättre än budget. Man har under året bland annat sålt industrifastigheten Kolvagnen på Rågåkers industriområde. En ny bilanläggning i Islingby har även slutförts och hyresgäster har flyttat in. Under året har bolaget fortsatt att investera i underhåll samt förädlad befintliga fastigheter. Totalt har 76 miljoner kronor aktiverats i underhåll och investeringar. Största pågående projekt vid årsskiftet är nyproduktion av en familjecentral som beräknas vara klar första kvartalet 2023.

Tunabyggen-koncernens resultat är -18,2 miljoner kronor för 2022. Budget för bolaget var enligt strategisk plan 181,2 miljoner kronor, men en planerad fastighetsförsäljning har inte genomförts vilket gör att differensen mot budget är stor. Övriga orsaker till avvikelser mot budget är bland annat ett ökat hyresbortfall på cirka 2 miljoner kronor på grund av evakueringskostnader i samband med vattenskadorna.

Maserhallen redovisar ett underskott med 12,7 miljoner kronor som täcks genom koncernbidrag av ägaren, BKF, och bolaget kan därefter redovisa ett litet positivt resultat. Under 2022 har verksamheten påverkats av ett flertal tekniska störningar inneburit att anläggningen behövs stänga under perioder. De tekniska bristerna har bland annat varit kopplade till ventilation, läckande vattenattraktioner och felfunktion avseende värmestyrning av vatten. Man har även noterat ett minskat besöksantal vid större ledigheter och skollov jämfört med tidigare år, vilket kan vara kopplat till det samhällsekonomiska läget.

Dalaflyget redovisar resultat, efter bidrag från ägarna, i samma nivå som tidigare år. Effekterna av pandemin har fortsatt påverka verksamheten samt också omvärldsläget med krig i vårt närområde. På grund av lågt bokningsläge ställdes en stor del den planerade charterproduktionen under året in, vilket medförde ett stort ekonomiskt avbräck med förlorade flygintäkter som följd. Utöver detta och ökad kostnad för beredskap har den höga inflationen med ökade kostnader för verksamheten bland annat inneburit att kostnader för drivmedel och energi ökat avsevärt under året.

Räddningstjänstens resultat, som ingår i kommunens sammanställda redovisning, ligger på en positiv avvikelse mot budget. Under 2022 beslutade ägarkommunerna om ett extra tillskott i form av ökat kommunbidrag. Resterande skillnader består av minskade kostnader för reparationer, förbrukningsmaterial samt lägre avskrivningar.

Kommunen

Det ekonomiska resultatet 2022 för Borlänge kommun är ett mycket bra resultat +189,1 miljoner kronor. Några enstaka händelser som har påverkat resultatet är ökade skatteintäkter, försäljning av fastigheter samtidigt som man har haft en värdeminskning på placerade pensionsmedel.

Kommunens placerade pensionsmedel ska värderas till marknadsvärde vilket för att resultatet varierar över tid. Under 2022 har värdet på pensionsmedlen minskat i värde med 45 miljoner kronor och påverkat resultatet negativt. Under året har även pensionsmedel avyttrats och gett en vinst med 11 miljoner kronor.

Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, 169,3 miljoner kronor, är en försämring med 73,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Resultat mätt i förhållande till skatteintäkterna uppgår till 4,5 procent, en försämring med 2,2 procentenheter. Snittet för Sveriges kommuner låg år 2021 på 6,3 procent.

Kommunens resultat för 2022 har påverkats av några större engångsposter, se nedan. Driftverksamheten redovisar ett överskott på 55,1 miljoner kronor dels tack vare extra statsbidrag, men också fortsatt hårt arbetet med besparingsåtgärder.

De externa intäkterna (bidrag, avgifter med mera) har ökat med 22,1 miljoner kronor, 2,8 procent, jämfört med 2021. Ersättning för sjuklönekostnader har betalats ut för perioden januari till mars med 18,2 miljoner kronor. Även intäkter från exploateringsverksamhet har ökat under året.

Bidrag från Skolverket och Socialstyrelsen har ökat med 25 miljoner kronor jämfört med 2021. Bidrag från Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är 27 miljoner kronor lägre.

Totalt uppgår erhållna bidrag till 9 procent av kommunens totala intäkter, inklusive skatteintäkter, vilket är samma nivå som föregående år.

På kostnadssidan står personalkostnader, inköp av tjänster och inköp av material och varor, såsom skyddskläder samt förbrukningsinventarier till förskolor och skolor, för den största delen av ökningen jämfört med föregående år. Kostnader gällande köp av verksamhet, såsom exempelvis vårdplatser och elevplatser, ligger något lägre än 2021.

Den totala personalkostnaden har ökat med 38,9 miljoner kronor jämfört med 2021, där övertidskostnader, sjuklöner och månadslöner har de största ökningarna. Personalkostnadernas andel av verksamhetens kostnader uppgår till 64 procent, vilket är lika som föregående år.

Kostnader för ekonomiskt bistånd ligger fortsatt på en hög nivå och uppgår totalt till 99 miljoner kronor, positivt är dock att kostnaderna har minskat för andra året i rad. 2015 var ekonomiskt bistånd som högst med 122 miljoner kronor.

Kostnader för köp av tjänster såsom tillfälligt inhyrd personal och konsulter har ökat något och är på samma nivå som 2019 efter att ha varit lägre under några år.

Årets avskrivningar, inklusive nedskrivning, är något högre jämfört med 2021. Årets nedskrivningar uppgår till 19,8 miljoner kronor (föregående år 18,7 mnkr). Nedskrivning har gjorts på fastigheter som inom en snar framtid kommer att ersättas med nya byggnader. Nedskrivningen redovisas som jämförelsestörande post.

Skatteintäkter och generella bidrag är 130 miljoner kronor högre 2022 än 2021. Av de totala skatteintäkterna är erhållna utjämningsbidrag 10 miljoner högre än föregående år.

Värdering av pensionsmedel till marknadsvärde påverkar finansnettot kraftigt. Orealiserade vinster och förluster påverkar ett enskilt årsresultat. Under 2022 har en värdeminskning försämrat resultatet med 45 miljoner kronor, att jämföra med 2021 då det bokfördes en värdeökning på drygt 45 miljoner kronor. Aktieutdelning från dotterbolaget BKF (Borlänge Kommuns Förvaltnings AB) har erhållits med samma belopp som tidigare år, 27,5 miljoner kronor. Det totala finansnettot är 121,3 miljoner kronor lägre än 2021.

Kostnadsreducerande åtgärder av engångskaraktär har genomförts under året och påverkar kostnadssidan. En gratifikation på 1 000 kr betalades ut i september till alla tillsvidareanställda som tack för ett väl genomfört arbete under en utmanande period. För att minska framtida kostnader har man även gjort energibesparande åtgärder på fastigheter, underhåll av gator och vägar samt tagit in konsulter att snabbare kunna arbeta med detaljplaner och hantera bygglovsärenden.

Utveckling av intäkter och kostnader

Tabell 7 - Utveckling av intäkter och kostnader

Förändringens resultatpåverkan %	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Förändring verksamhetens intäkter, %	11,3	7,3	-2,8	2,8	2,6	3,4
Förändring verksamhetens kostnader, %	-6,4	-3,7	-1,6	-2,4	-1,4	-2,2
Förändring nettokostnader, %	-3,4	-1,6	-4,3	-2,3	-1,1	-2,0
Förändring skatteintäkter, %	3,6	4,1	4,4	3,6	4,1	4,4

Ett tecken på en sund utveckling är att skatteintäkterna ökar mer än nettokostnaderna. Nettokostnaden är verksamhetens kostnader minskat med externa intäkter och med tillägg för avskrivningar.

Kommunkoncernen

Nettokostnaderna har ökat med 3,4 procent medan skatteintäkterna har ökat med 3,6 procent jämfört med föregående år. Kostnaderna ökade totalt med 6,4 procent och intäkterna ökade med 11,3 procent.

Kommunen

De senaste årens trend att kostnadsökningen i kommunen avtar håller i sig. Nettokostnaderna i kommunen ökade med 2,3 procent 2022. Skatteintäkterna ökade med 3,6 procent. Intäkterna ökade med 2,8 procent, medan kostnaderna ökade med 2,4 procent.

Analys budgetavvikelse

Tabell 8 - Resultat 2022

Resultat 2022, mnkr	Kommunkoncernen			Kommunen		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	2 289,6	2 123,9	165,7	806,8	689,2	117,6
Verksamhetens kostnader	-5 764,4	-5 441,3	-323,0	-4 380,8	-4 291,5	-89,3
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-3 474,8</i>	<i>-3 317,5</i>	<i>-157,3</i>	<i>-3 574,0</i>	<i>-3 602,3</i>	<i>28,3</i>
Skatteintäkter och utjämningsbidrag	3 758,8	3 676,4	82,4	3 578,8	3 676,4	82,4
Finansnetto	-67,2	-12,5	-54,7	4,3	40,9	-36,6
Årets resultat	216,8	346,4	-129,6	189,1	115,0	74,1

Kommunkoncernen

Jämfört med budget är resultatet för den kommunala koncernen drygt 130 miljoner kronor sämre, varav skattekostnad 27 miljoner kronor som inte budgeterats. Verksamhetens nettokostnader är 153 miljoner högre än budget. Även finansnettot visar en negativ avvikelse, främst på grund de orealiserade förlusterna på pensionsmedel. En positiv avvikelse för skatteintäkter, som är 82 miljoner bättre än budget, förbättras slutresultatet.

Orsakerna till budgetavvikelsen är framförallt AB Stora Tunabyggens resultat, där en fastighetsförsäljning var planerad men som inte genomfördes under året. Borlänge kommun redovisar ett resultat som är bättre än budget. AB Borlänge Energi och Maserhallen AB redovisar resultat som är lite sämre än budget. BKF och Fastighets AB Hushagen visar ett resultat i nivå med budget.

Kommunen

Kommunens resultat för 2022 blev 74,1 miljoner bättre än budget. De externa intäkterna blev 117,6 miljoner kronor högre än budgeterat medan kostnaderna, inklusive avskrivningar, försämrade resultatet och blev 89,3 miljoner högre än budget.

Intäktsökningen beror delvis på statsbidrag från Skolverket, Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, som tillsammans är 53 miljoner högre än budget. Kostnader för köp av verksamhet uppgår till 8 miljoner kronor lägre än budgeterat. Personalkostnaderna var 14 miljoner lägre än budget, men kostnader för inhyrd personal har i stället ökat till 26 miljoner mer än budget då det har varit fortsatt stora utmaningar att få tag på utbildad personal och vikarier i vissa yrkesgrupper. I budget har

kostnadsreserveringar för oförutsedda utgifter gjorts. När dessa inte utfallit påverkas det slutliga resultatet positivt.

Årets avskrivningar uppgår till 14 miljoner över budget, varav nedskrivningar 17 miljoner kronor.

Finansnettot avviker negativt mot budget med 37 miljoner kronor, vilket till största del beror på marknadsvärderingen av pensionstillgångar.

Försäljning av exploateringsstomter var budgeterat med 5 miljoner kronor, men det slutliga överskottet blev 25 miljoner kronor.

Skatteintäkterna överstiger budget med 82 miljoner kronor, varav generella statsbidrag som skolmiljarden och tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina uppgår till 9 miljoner kronor.

Budgetföljsamhet

Tabell 9 - Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet, avvikelse mnkr	2022	2021	2020
Budgetavvikelse resultat kommunkoncernen	-129,6	142,7	-55,1
Budgetavvikelse resultat kommunen	74,1	184,6	-18,5
Budgetavvikelse nämnder	55,1	77,3	-52,7

En grundförutsättning för en stabil finansiell utveckling är att både kommunen och bolagen har kontroll över ekonomin under året. I praktiken handlar det om att bolag och nämnder håller sin budget och vidtar nödvändiga åtgärder vid avvikelser. Främst är det negativa avvikelser mot budget som är ett tecken på bristande kontroll. Men även stora positiva avvikelser kan indikera att det finns brister i budget- och prognosarbetet samt att avtalad verksamhet inte blir utförd. Det är också viktigt att alla har en systemsyn och tänker koncernövergripande. Budgetföljsamhet är ett mått på organisationens förmåga att genomföra verksamheten enligt plan.

Budgeterat totalt resultat för hela kommunkoncernen var 346,4 miljoner kronor, utfallet blev 129,6 miljoner lägre. Värdeförändringar av pensionsmedel och extra skatteintäkter, som inte var kända vid budgetens upprättande, har påverkat resultatet tillsammans med uteblivna försäljningar och det oroliga världsläget.

Kommunens nämnder redovisar ett överskott på 55,1 miljoner kronor, vilket är samma som budgetavvikelsen då alla nämnder har nollresultat i budgeten. Detta beror till stor del beror på ökade statsbidrag men också hårt arbete med besparingar. Under 2022 har nämnderna erhållit ersättningar från staten med 279 miljoner kronor, 63 miljoner mer än budget.

De största överskotten redovisar barn- och utbildningsnämnden 20,1, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 20,8 samt kommunstyrelsen 18,4 miljoner kronor. Barn- och utbildningsnämndens positiva resultat beror bland annat på högre externa intäkter samt minskade hyreskostnader. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens redovisar överskott tack vare ökade statsbidrag för SFI och yrkesutbildningar för vuxna. Kommunstyrelsen överskott härleds till outnyttjade reserver.

En utförligare beskrivning av nämndernas utfall jämfört med budget finns i avsnittet driftredovisning, se sidan 98.

Prognosföljsamhet

Tabell 10 - Jämförelse prognos augusti med utfall

Jämförelse prognos augusti med utfall, mnkr	2022	2021	2020
Avvikelse årets resultat kommunkoncernen	-51,4	50,5	-49,0
Avvikelse årets resultat kommunen	11,2	98,0	-20,7
Avvikelse nämnder	35,3	70,8	30,8

Ytterligare ett sätt att analysera är att mäta prognossäkerhet. En god prognossäkerhet innebär att kommunkoncernen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. Prognossäkerhet kan mätas genom jämförelse av den helårsprognos som gjordes i samband med tertiälsbokslutet i augusti och det verkliga utfallet för helåret.

Jämfört med prognosen som upprättades efter delårsbokslutet per 31 augusti blev kommunkoncernens resultat 51 miljoner kronor sämre. Kommunens resultat blev 11,2 miljoner kronor bättre än förväntat. Tunabyggens resultat blev 16 miljoner sämre vilket till stor del beror på ökade taxebundna kostnader samt ökade kostnader för reparation och underhåll. Borlänge energis resultat blev 27 miljoner lägre än prognos i augusti, vilket bland annat beror på det oroliga världsläget med kostnadsökningar som följd. Skattekostnad i bolagens årsbokslut har påverkat resultatet med 27 miljoner kronor.

Nämnderna redovisar ett bättre resultat i årsbokslutet än det prognostiserade resultatet i augusti. Skillnaden är 35,3 miljoner kronor. Statsbidragen blev högre än förväntat och lokalhyror blev lägre än beräknat är några förklaringar till förbättringen. Köp av verksamhet och kostnader för förbrukningsvaror blev högre än förväntat. Tre nämnder har större avvikelser mellan augusti prognosen och årsbokslutet. Omsorgsnämnden resultat blev 13,7 miljoner sämre, socialnämnden blev 12,2 miljoner bättre och kommunstyrelsen blev 14 miljoner bättre jämfört med prognosen i augusti. Finansförvaltningens resultat försämrades i årsbokslutet jämfört med prognosen i delårsbokslutet på grund av nedskrivningar av fastigheter och men förbättrades av högre skatteintäkter.

Prognosarbetet behöver hela tiden utvecklas för att underlätta arbetet med att alltid ta fram aktuella och korrekta beslutsunderlag till politiken. En prognostiserad avvikelse bör komma till ledningens och politikens kännedom så snart som möjligt för att beslut ska kunna tas och för att rätt åtgärder för att förbättra resultatet ska kunna genomföras.

Balansräkning

Tabell 11 - Balansräkning

Balansräkning, mnkr	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022-12-31	2021-12-31	Förändring	2022-12-31	2021-12-31	Förändring
Anläggningstillgångar	8 587	7 904	683	2 622	2 453	169
Bidrag till statlig infrastruktur	14	15	-1	14	15	-1
Omsättningstillgångar	1 331	1 215	116	1 068	995	74
Summa tillgångar	9 932	9 134	798	3 705	3 463	242
Eget kapital	3 421	3 206	215	2 480	2 290	189
Avsättningar	644	622	22	250	239	11
Långfristiga skulder	3 915	3 721	194	149	150	-1
Kortfristiga skulder	1 952	1 585	367	826	784	42
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	9 932	9 134	798	3 705	3 463	242

Kommunkoncernens balansomslutning är 798 miljoner kronor högre jämfört med 31 december 2021. Anläggningstillgångarna har ökat med nyinvesteringar. Omsättningstillgångarna har ökat med 116 miljoner, mycket på grund av höga kundfordringar vid utgången av år 2022. Låneskulder till kreditinstitut har ökat med 480 miljoner, av de totala låneskulderna har 480 miljoner klassificerats som kortfristig skuld. De kortfristiga skulderna har ökat med 367 miljoner kronor, inklusive kortfristig del av låneskulden.

Kommunens balansomslutning ökade med 242 miljoner kronor varav 169 miljoner kronor är ökning av anläggningstillgångar. Finansiering har skett genom det höga resultatet.

Investeringar

Tabell 12- Investeringar och avskrivningar

Investeringar och avskrivningar	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Nettoinvesteringsvolym, mnkr	1 088,5	929,0	787,7	331,1	357,8	227,2
Avskrivningar, mnkr	436,9	403,6	405,6	150,0	144,1	145,6
Investeringar/avskrivningar %	213	230	194	221	248	156
Investeringar/skatteintäkter %	25	26	23	9	10	7

Borlänge kommunkoncerns bruttoinvesteringsutgifter uppgick under 2022 till totalt 1 088,5 miljoner kronor. Det var 159,5 miljoner högre än föregående år. Investeringsbidrag har erhållits med 40,1 miljoner. Kommunens investeringar uppgick till 331 miljoner kronor, vilket är 27 miljoner lägre än 2021 års investeringar.

Årets investeringsbudget i kommunen uppgick till 547,2 miljoner kronor. I fullmäktiges beslut om ramöverföringar från 2019 antogs en genomförandegrad på 75 procent. Det verkliga utfallet för 2022 visar sig vara 60,5 procent. De senaste åren har genomförandegraden varit runt 70 procent.

Jämfört med andra kommuner och snitt för Sveriges kommuner är investeringars andel av skatteintäkterna i Borlänge kommun i samma nivå.

Likviditet

Tabell 13 - Likviditet

Likviditet, %	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Kassalikviditet	66,1	74,2	97,0	125,6	123,7	111,9
Kassalikviditet exklusive pensionsmedelstillgångar	51,6	54,2	70,9	91,2	83,3	77,5

Kassalikviditeten är ett mått på kortsiktig betalningsberedskap, det vill säga förmågan att kunna betala de löpande utgifterna. En kassalikviditet som överstiger 100 procent innebär att samtliga kortfristiga skulder kan betalas om de förfaller till omgående betalning. I de kortfristiga skulderna ingår semesterlöneskuld som troligen inte kommer att omsättas under det närmaste året då den betalas ut först när den anställde tar semester eller slutar sin anställning. Kassalikviditeten är en ögonblicksbild just den dagen. I Borlänge kommuns omsättningstillgångar ingår pensionsmedel med 284 miljoner kronor, vilket förbättrar kassalikviditeten.

Kommunkoncernen

Koncernens kassalikviditet har sänkts sedan föregående år, de kortfristiga skulder där amorteringar inom ett år ingår har ökat. Snitt för andra kommunkoncerner i Sverige var 117,5 procent 2021.

Kommunen

Kommunens kassalikviditet har ökat och uppgick den 31 december 2021 till 125,6 procent. Om man undantar pensionsmedlen sjunker kassalikviditeten till 91,2 procent.

Borlänge kommuns kassalikviditet är fortsatt mycket god och förbättrades med drygt 2 procentenheter 2022. Genomsnittlig kassalikviditet, exklusive ansvarsförbindelsen, för alla Sveriges kommuner uppgick 2021 till 132,4 procent.

Soliditet

Tabell 14 - Soliditet

Soliditet, %	Kommunkoncernen			Kommunen		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Soliditet	34,5	35,2	33,9	66,9	66,1	62,9
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	24,5	24,3	22,1	41,3	37,7	31,7

En tolkning av god ekonomisk hushållning är att soliditeten bör vara oförändrad eller öka över en längre period. En kraftigt sjunkande soliditet indikerar att den finansiella situationen har försämrats. Soliditeten mäter och beskriver den ekonomiska styrkan på lång sikt och visar i vilken grad som koncernen/kommunen finansierat sina tillgångar med egna medel, det vill säga utan lån. Desto högre soliditet, desto lägre är skuldsättningen.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens soliditet ligger något lägre än 2021. Resultatet har förbättrat det egna kapitalet. Per 31 december 2022 uppgår soliditeten för hela kommunkoncernen till 34,5 procent. I snitt ligger Sveriges kommunkoncerner på en soliditet på 36,6 procent 2021.

Kommunen

Borlänge kommun har alltså en hög soliditet. Det höga resultatet har förbättrat soliditeten och förbättrar också möjligheten till egenfinansiering av kommande investeringar. Kommunen är fortfarande inne i en expansiv fas med högre investeringsvolym och ökade låneskulder vilket bidrar till en sjunkande soliditet. Det gäller att kommunen har en långsiktig plan hur de kommande investeringarna ska finansieras samt har en kontroll över skuldsättningen.

Soliditeten för Borlänge kommun uppgår till 66,9 procent vid årsskiftet och har ökat med 0,8 procentenheter sedan 2021. En faktor som påverkar soliditeten är årets resultat. Ett bra resultat ökar eget kapital och soliditetsmålet. Borlänge kommuns soliditet ligger över genomsnittet för Sveriges kommuner, som 2021 uppgick till 47,3 procent.

Om man räknar soliditet, inklusive pensionsförpliktelsen i ansvarsförbindelsen, uppgår soliditeten till 41,3 procent. Det är en ökning med 3,6 procentenheter. Snittet för alla Sveriges kommuner var 2021 25,6 procent.

Lånesituation

Kommunens beslutade låneram för 2022 uppgick till 100 miljoner kronor. Kommunens låneskuld är oförändrad – 100 miljoner kronor.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Kommunens verksamhet finansieras till största delen av skattemedel (skatteintäkter, generella statsbidrag och medel från det kommunala utjämningsystemet). Totalt uppgick dessa till 3 759 miljoner kronor, en ökning med 130 miljoner jämfört med 2022.

Tabell 15 - Kommunens skattesats 2022

Kommunens skattesats 2022, %	Riket	Länet	Borlänge
Kommunalskatt	20,67	22,25	22,42
Kommunalskatt inklusive landsting	32,23	33,88	34,05

Borlänge kommuns skattesats uppgår till 22,42 procent och har varit oförändrad sedan 2003 bortsett från de skatteväxlingar som gjorts. Borlänges totala skattesats ligger 0,17 procentenheter över genomsnittet i Dalarna och 1,82 över riksgenomsnittet.

Skatteintäkterna är beräknade utifrån SKR:s prognos i december. Avvikelsen mot budget är 82,4 miljoner kronor bättre.

Borgensåtagande

Tabell 16 - Borgensåtaganden

Borgensåtaganden mnkr	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Hel- och delägda företag	4 432,9	4 026,5	3 845,5
Idrottsföreningar	2,5	2,9	3,1
Övriga	0,0	0,1	0,3
Garantiförbindelser	37,3	37,5	37,5
Totalt	4 472,7	4 067,0	3 886,4

Tabell 17- Borgensåtagande kronor per invånare

Borgensåtagande kr per invånare	2022	2021	2020
Borlänge	85 720	77 831	74 181
Riket, alla kommuner		39 895	35 229

Borlänge kommun har valt att driva vissa delar av sin verksamhet i bolagsform. Investeringar som gjorts inom bolagskoncernen har finansierats genom lån med kommunal borgen. Ambitionen är att hålla det kommunala borgensåtagandet så lågt som möjligt utifrån koncernens investeringsbehov. Det totala borgensåtagandet uppgår till 4 435,4 miljoner kronor, varav 4 432,9 avser hel- och delägda kommunala företag. Under 2022 hade kommunens borgensåtagande ökat med 130 miljoner. Ökningen beror på ökad upplåning hos dotterbolagen. Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om rullande borgensramar för kommunkoncernen. De helägda dotterbolagens låne- och borgensramar för 2022 som beslutades i december 2021 uppgick till 4 740 miljoner kronor.

Borgensåtagande per invånare ökade under 2022. Jämfört med övriga kommuner i Sverige ligger Borlänge högt. Risken för att behöva infria borgensåtaganden bedöms som låg då kommunens borgen i huvudsak avser de helägda kommunala bolagen eller bolag där kommunen tillsammans med andra kommuner har ett stort inflytande.

Det finns även ett borgensåtagande för Kommuninvests samtliga förpliktelser. Samtliga 290 medlemskommuner och regioner har avtalat att det vid ett eventuellt infriande sker fördelning efter en beräkningsmodell. Vid årsskiftet är kommunens andel av åtagande 0,87 procent.

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi påverkas av olika faktorer som ligger inom och utanför kommunens egen kontroll. Nedan visas några av de faktorer som vid förändringar kan påverka kommunens ekonomi baserat på förhållanden under 2022.

Tabell 18 - Vad innebär en förändring av...

Vad innebär en förändring av	Årlig resultateffekt
Inflationsförändring med 1 procent	(+/-) 15 mnkr
PO-pålägg förändras med 1 procent	(+/-) 20 mnkr
Internränta förändras med 1 procent	(+/-) 25 mnkr
Löner förändring med 1 procent	(+/-) 20 mnkr
Förändrad utdebitering skatt med 1 krona	(+/-) 125 mnkr
Befolkningsförändring med 100 personer	(+/-) ca 4,5 mnkr

Avslutande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att tydliggöra ekonomiska styrkor och svagheter i kommunkoncernen.

Kommunkoncernens totala resultat är lägre än föregående år. Kommunen har ett fortsatt bra resultat som överstiger budget, men jämfört med 2021 är det lägre. Även övriga bolag i koncernen redovisar ett lägre resultat än föregående år

Kommunen har jobbat hårt för att hålla en god ekonomi i nämnderna. Detta tillsammans med ökade skatteintäkter har bidragit till ett mycket gott resultat. Under 2022 har delar av överskottet använts för att minska framtida kostnader samt en gratifikation till tillsvidareanställda.

När man tittar på vad som skiljer årets resultat från det budgeterade resultatet på 115 miljoner kronor kan man se några större poster. Bland annat har Sveriges ekonomi gått bättre än väntat, vilket gör att Borlänge kommun har fått 82 miljoner kronor högre skatteintäkter än förväntat för 2022.

Sedan budgeten för 2022 beslutades har det tillkommit ersättning för höga sjuklönekostnader, 18 miljoner kronor, socialstyrelsen 13 miljoner kronor samt skolverket 15 miljoner kronor. Även fastighetsförsäljningar har bidragit till ökade intäkter med 25,2 miljoner kronor.

På kostnadssidan har kommunens placerade pensionsmedel minskat i värde med 33,3 miljoner kronor. Under året har även kostnader av engångskaraktär tagits 60,5 miljoner kronor för att minska framtida kostnader.

En annan starkt bidragande orsak till det goda resultatet är att nämnderna driftsredovisning går 55,1 miljoner plus. Det är viktigt att nämnderna fortsätter att ha en ekonomi balans och fullföljer de åtgärder som krävs.

Kommunen har en fortsatt god likviditet och soliditet. Jämfört med andra kommuner i Sverige ligger Borlänge kommun över snittet av Sveriges kommuner när det gäller soliditet och något under snittet för likviditet. Jämförelseår är 2021 och pandemin kan fortfarande ha en viss effekt på statistiken.

Kommunkoncernens har ett fortsatt positivt resultat vilket är en förutsättning för att kunna hantera de stora investeringsbehov som finns i framtiden. För att kunna fortsätta investera på de höga nivåer som beräknas krävs fortsatt höga resultatnivåer.

Borlänge har under 2000-talet haft en snabb ökning av befolkningen, dock har denna avtagit och har för tredje året i rad minskat. Befolkningsprognosen kommer att behöva revideras på grund av Northvolts kommande etablering i Borlänge. I och med detta kommer även behov av förskola, skola och bostäder att vara stort i framtiden och etableringen kommer att ställa stora krav på kommunkoncernen i sin helhet. Dels behöver de nya investeringarna som krävs hanteras men även de sedan tidigare planerade investeringarna.

Uppföljning av ägardirektiv

Kundnöjdhet

Borlänge Kommuns Förvaltnings AB (BKF)

Bolaget ska bidra till en positiv samhällsutveckling för såväl Borlängebon, näringslivet, den ideella sektorn och offentlig verksamhet. Genom att leda koncernsamverkan med dotterbolagen som i sin tur kan påverka de olika aktörerna i samhället bidrar BKF till positiv samhällsutveckling.

AB Stora Tunabyggen

Bolaget följer likställighetsprincipen genom att ha ett kösystem för uthyrning av lägenheter, likhetsbedömning i fråga om uthyrning av lokaler till företag, privatpersoner och föreningar. Bolaget ställer alltid proportionerliga motprestationskrav på de föreningar som är föremål för sponsring.

AB Borlänge Energi

Bolaget arbetar aktivt med samarbete och samverkan för att utveckla verksamheten och skapa bästa möjliga förutsättningar för goda leveranser. Borlängepriset har med sin långsiktiga prissättning visat sig vara en attraktiv produkt och bidrar till att skapa ett starkt lokalt varumärke för Borlänge energi. Nils Holgerssonundersökningen placerar Borlänge på tredje plats med avseende på lägsta totalkostnad i jämförelse med andra kommuner. I den senaste kundundersökningen som genomfördes under 2022 förbättrade sig fick samtliga affärsområden mycket väl godkänt.

Fastighets AB Hushagen

Hushagen har under året arbetat med försäljning av fastigheter, avsiktsförklaringar och projektering för nybyggnationer för att skapa möjligheter för etableringar och fler arbetstillfällen i kommunen. En kundundersökning har genomförts under 2022. Enligt undersökningen får bolaget ett Nöjd Kundindex på 84 samt ett NPS värde om 23. Båda anses vara höga resultat.

Maserhallen AB

Under våren 2022 beslutades efter dialog med kommunen om ett tidsbegränsat övertagande av driftansvaret för bowlingen i anläggningen, verksamheten ska utvärderas under 2023. En enkätundersökning har genomförts under hösten med resultatet att kunderna är nöjda till mycket nöjda.

Ekonomi

Tabell 19 - Ekonomi

Bolag	Mått	Målvärde	Mål tidpunkt	Utfall värde 2022	Beräknat snitt**	Beräknas målvärde bli uppfyllt
BKF	Utdelning	27,5 mnkr	2020-2023	27,5 mnkr		Ja
AB Borlänge Energi	Utdelning	35 mnkr	2020-2023	35,0 mnkr		Ja
AB Borlänge Energi	Resultat e finansiella p	snitt 110 mnkr	2020-2029	96,7 mnkr	114,1 mnkr	Ja
AB Borlänge Energi	Soliditet	snitt 40%	2020-2029	43,0%	43,7%	Ja
AB Borlänge Energi	Avkastning eget kapital	snitt 10%	2020-2029	8,0%	9,2%	Nej
Fastighets AB Hushagen	Utdelning	2 mnkr		2 mnkr		Ja
Fastighets AB Hushagen	Resultat e finansiella p	snitt 8,7 mnkr	2020-2029	20,2 mnkr	17,0 mnkr	Ja
Fastighets AB Hushagen	Soliditet	snitt 21,8%	2020-2029	22,0%	23,6 %	Ja
Fastighets AB Hushagen	Räntetäckningsgrad	snitt 1,7	2020-2029	3,4	2,1	Ja
AB Stora Tunabyggen	Utdelning	max enligt lag*		397 tkr		Ja
AB Stora Tunabyggen	Resultat e finansiella p	snitt 20 mnkr	2020-2029	-18,9 mnkr	23,3 mnkr	Ja
AB Stora Tunabyggen	Soliditet	snitt 20%	2020-2029	16,2%	25,5 %	Ja
AB Stora Tunabyggen	Räntetäckningsgrad	snitt 1,8	2020-2029	0,43	2,05	Ja
Maserhallen AB	Minska behov av kapitaltäckningsbehov		2020-2023	Ökat behov 2022		Nej
Maserhallen AB	Positiva rörelseresultat		2029	Negativt resultat		Nej

*) Lag om allmännyttiga bostadsaktiebolag

***) Genomsnitt har beräknats på utfall 2020-2022 plus budget för åren 2023-2029. För AB Borlänge Energi budget 2023-2025.

Avstämning av avkastningskrav enligt ägardirektiven i strategisk plan har skett mot utfallet 2022. Ett beräknat genomsnittligt värde för kommande 10-års period är svårt med många osäkerhetsfaktorer.

Tre av 15 mål är inte uppfyllda 2022.

Ägarvärde

Samtliga helägda bolag ska ge ägaren bästa möjliga samhällsnyttiga avkastning i perspektiv socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Borlänge Kommuns Förvaltnings AB (BKF)

Genom kommunkoncernens finanskommittés arbete med månatliga rapporter stäms koncernens följsamhet mot gällande finanspolicy av regelbundet under året. Varje tertiäl beslutas om nivåer på borgensavgifter till koncernbolagen utifrån en utvärdering av marknadsförutsättningarna för perioden. Bolaget har lämnat utdelning till kommunen med 27,5 miljoner kronor.

AB Stora Tunabyggen

Enligt ägardirektivet 2020 ska bolaget bygga i snott 80 bostäder per år under en 10-års period. Kravet är uppnått men Tunabyggen kan inte på egen hand lösa bostadsbristen. Därför söker man samarbeten med andra aktörer som vill vara med och utveckla Borlänge. Under 2022 har konjunkturen svalnat vilket främst är orsakat av högre kostnader såsom räntor, inflation och energi. Sannolikt har även avvecklingen av investeringsstödet en negativ påverkat på den lokala byggmarknaden avseende byggnationen av hyresrätter. Utdelning har lämnats till moderbolaget med 397 tusen kronor. Under året har bolaget deltagit vid BKF:s styrelsemöte och informerat om verksamheten.

AB Borlänge Energi

Borlänge Energi-koncernen uppfyller ägarens krav genom att exempelvis ta emot högskolestudenter som gör examensarbete, anställning av personer för arbetsträning, sommarjobb erbjuds ungdomar och bolaget stöttar föreningslivet genom sponsring. Bolaget har en framtidssäker teknik med en miljömässigt hållbar strategi. Bolaget har varit engagerat i tillkomsten av Återbyggdepån, Ta Till Vara och tillkomsten av Viable Cities. Bolaget har lämnat utdelning till ägaren med 35 miljoner kronor. Under året har bolaget deltagit vid BKF:s styrelsemöte och informerat om verksamheten.

Fastighets AB Hushagen

I flera befintliga fastigheter har underhållsinvesteringar gjorts och två nyproduktioner har slutförts. Ur hållbarhetsperspektivet har bolaget bland annat installerat solcellsanläggningar, installerat fjärrkyla, investerat i smarta billaddare. Fastigheten Dalarna Science Park utvecklas med ansats på hållbarhet och är numer en fastighet som certifierats enligt Green Building, det vill säga med 25 procent lägre energiförbrukning än tidigare. Under året har bolaget deltagit vid BKF:s styrelsemöte och informerat om verksamheten.

Maserhallen AB

Årets två första månader präglades av Covid-19 och de begränsningar i verksamheten som en följd av de rekommendationer som fanns i samhället i syfte att begränsa smittspridningen. Utöver detta har Maserhallen i omfattande utsträckning påverkats av tekniska driftstörningar. Under året har bolaget deltagit vid BKF:s styrelsemöte och informerat om verksamheten.

Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Inledning och sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning. I samband med fastställande av strategisk plan med ekonomiska ramar beslutar kommunfullmäktige om finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska leda mot en god ekonomisk hushållning i verksamheten. De mål som fastställs i den strategiska planen följs upp i delårsbokslut och årsredovisning.

I strategisk plan beskrivs hur Borlänge ska utvecklas för att vara en hållbar kommun att leva och verka i. Kommunkoncernens vision och visionsområden konkretiseras i tre finansiella mål och tio verksamhetsmål. Tillsammans leder dessa mål koncernen till en god ekonomisk hushållning. Den sammanfattande bedömningen om målen är uppfyllda grundar sig på den politiska långsiktiga viljeinriktningen i strategisk plan för perioden 2020-23. I respektive mål finns den politiska ambitionen beskrivet och utifrån denna har uppföljningen gjorts. Utifrån en sammanfattande bedömning av genomförda aktiviteter bedöms om målen är uppfyllda för respektive år. I årsboksluten tillkommer även en uppföljning av vad verksamhetsmålen bidragit till gentemot Agenda 2030-målen.

Måluppföljningen innehåller en kortare sammanfattning av resultat och effekter, Agenda 2030 i årsbokslut, framtida utmaningar och åtgärder, indikatorer samt en samlad bedömning av måluppfyllelsen.

Uppföljningen grundar sig på nämndernas strategier och indikatorer för hur de ska nå målen i strategisk plan. Mer utförlig redovisning av vilka åtgärder och aktiviteter som genomförts kan utläsas i uppföljningen av samtliga nämndplaner.

Kommunstyrelsens sammanfattande bedömning

Resultatet för de tio verksamhetsmålen visar att mycket arbete genomförts för att uppfylla de politiska intentionerna i den strategiska planen för åren 2020-2023. Samtliga nämnder har beslutat om strategier för hur de ska nå sitt uppdrag och de långsiktiga målen i strategisk plan. Genom indikatorer kopplade till strategierna kan nämnden och kommunfullmäktige följa att arbetet går enligt plan. Nämnderna har även antagit en plan för hur strategier och indikatorer ska följas upp kontinuerligt under året. I verksamheterna har det tagits fram verksamhetsplaner för hur nämndernas strategier ska förverkligas.

Senaste åren har inneburit extrema påfrestningar på många av kommunens verksamheter i och med utbrottet av coronapandemin (covid-19). Detta har inneburit att många aktiviteter för att uppfylla verksamhetsmålen i strategisk plan har varit tvunget att prioriteras bort för mer akuta åtgärder i verksamheterna. I uppföljningen av målen kan dock utläsas att mycket av den politiska viljeinriktningen påbörjats i många verksamheter.

Hållbarhetsarbetet och uppfyllandet av Agenda 2030 går framåt på vissa punkter. Genom ett fortsatt tydligt och samordnat arbete framöver finns stora möjligheter till effektivt arbete med de globala och lokala målen. Fokus på lokala behov och effekter av koncernens arbete kommer fortsatt att vara viktigt att identifiera. Detsamma gäller ökad samverkan inom och mellan kommunen, koncernen, näringslivet, region och civilsamhället.

Det sker mycket utveckling på miljöområdet, men det krävs fortsatt högt tempo och framåtanda för att kommunen ska hänga med i utvecklingen. Tillståndet i miljön och den allt större tidspressen att hinna agera för att undvika de värsta effekterna kommer ställa högre krav på kommunkoncernen framöver.

Många insatser genomförs för ökad social hållbarhet inom våra egna verksamheter, mellan våra verksamheter och tillsammans med andra. För att se effekter av detta behöver det finnas ett långsiktigt fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete i alla delar av välfärdssektorn som påverkar livsvillkoren exempelvis inom områden som utbildning, arbetsmarknad, fritid, boende och miljö, och med ett särskilt fokus på de grupper där både hälsan och dess förutsättningar är sämst. Varje steg i den sociala hierarkin, till exempel nivå på utbildning, inkomst eller yrke, innebär förändrad hälsa. Idag finns ojämlikhet i hälsa och systematiska hälsoskillnader mellan olika samhällsgrupper med olika social position. För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att människor har jämlika livsvillkor.

Måluppfyllelse

De nuvarande finansiella målen beslutades i december 2019. De finansiella målen är koncernövergripande och långsiktiga och omfattar lånetak, resultat och soliditet. År 2020 var första året som uppföljning av dessa mål skedde. *Årets uppföljning har skett utifrån utfall år 2020, 2021 och 2022, samt budget för åren 2023-2029 enligt senast beslutad strategisk plan.*

Av de kortsiktiga målen beräknas ett av tre bli uppfyllt. På lång sikt beräknas två av tre mål bli uppfyllda.

Verksamhetsmålen i den strategiska planen är visionsmål där den politiska majoriteten uttrycker en önskad riktning för kommunen att gå under mandatperioden. Utifrån uppsatt vision och mål strävar nämnder och verksamheter att utföra aktiviteter för att gå i denna riktning.

Den sammantagna bedömningen är att Borlänge kommun under perioden uppnått en god ekonomisk hushållning inom många områden. Trots konsekvenser av pandemin bedöms resultatet för perioden vara förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat om avseende god ekonomisk hushållning. Genomförda och påbörjade aktiviteter i kommunkoncernen finns beskrivna under respektive mål. Ytterligare fördjupningar finns i nämndernas årsbokslut.

Inom vissa delar finns fortfarande utmaningar där kommunen måste fortsätta arbeta i visionens anda, med avstamp i den strategiska planens målsättningar och ambitioner.

Utmaningar:

- Fler Borlängebor behöver nå egenförsörjning.
- Gymnasiebehörigheten och lärarbehörigheten har ökat det senaste året. Insatserna behöver fortsätta för att öka måluppfyllelsen i grundskola och gymnasieskola.
- Ytterligare insatser behövs för att öka Borlängebornas känsla av trygghet.
- Det rådande samhällsekonomiska läget.
- Borlänge växer vilket ger utmaningar inom till exempel kompetensförsörjning, bostadsbyggande, miljö, ökade investeringsbehov.
- Fortsatt hög sjukfrånvaro.

Måluppföljning finansiellt perspektiv

Lånetak

Långsiktig mål: Koncernens totala lånetak år 2029 ska vara maximalt 95 000 kr per invånare. För planperioden får lånetaket maximalt uppgå till 115 000 kr per invånare.

Kortsiktig mål – 2022: Budgeterad nivå för år 2022 var 79 101 kr per invånare. Budget för år 2029 är 108 220 kronor per invånare.

Lånetaket uppgår till 86 876 kr per invånare per 31 december. Lånetak för 2029 är beräknad 108 220 kr per invånare.

Måluppfyllelse: Målet är inte uppfyllt 2022 och beräknas inte vara uppfyllt vid 10- årsperiodens slut 2029.

Resultat

Långsiktig mål: Genomsnitt av koncernens resultat efter finansiella poster ska under 10 årsperioden uppgå till minst 4 200 kr per invånare.

Kortsiktig mål – 2022: Budgeterat resultat per invånare för år 2022 var 4 651 kr.

Per 31 december 2022 uppgår resultat per invånare till 5 868 kr. Beräkning av snitt för perioden har skett genom att ta 2020-2022 års resultat med tillägg av budget 2023-2029. Beräknat snitt: 4 789 kr per invånare.

Måluppfyllelse: Målet är uppfyllt 2022 och beräknas vara uppfyllt vid 10- årsperiodens slut 2029.

Soliditet

Långsiktig mål: Genomsnitt av koncernens soliditet ska under 10 årsperioden uppgå till minst 35 procent.

Kortsiktig mål - 2022: Budgeterad soliditet för år 2022 var 36,8 procent.

Per 31 december 2022 uppgår koncernens soliditet till 34,5 procent. Beräkning av snitt för perioden har skett genom att ta utfallet per 31 december 2020 - 2022 med tillägg av budget 2023-2029. Beräknat snitt: 35,4 procent

Måluppfyllelse: Målet är inte uppfyllt 2022, men beräknas vara uppfyllt vid 10- årsperiodens slut 2029.

Måluppföljning verksamhetsperspektiv

Vi ska vara en motor i näringslivsutvecklingen och minska arbetslösheten så att fler vill och kan arbeta och etablera sig i Borlänge.

Alla Borlängebor ska kunna leva ett gott liv med både ekonomisk och social trygghet. En förutsättning för detta är ett framgångsrikt näringsliv som skapar arbetstillfällen. Då krävs tillgång till kompetens samt en väl fungerande infrastruktur för transporter, information och energi.

Vi ska i samarbete mellan kommunen och företagen skapa en långsiktig näringslivsstrategi för tillväxt. Den ska tydliggöra kommunens roll för att främja privat företagande både vad gäller utveckling och etableringar. Samverkan mellan kommunen, företagen och andra aktörer måste utvecklas. Vi ska arbeta med insatser som möter arbetsmarknadens behov och får fler Borlängebor i egenförsörjning.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

- Näringslivsstrategin beslutades i kommunfullmäktige i maj. Strategin har tagits fram i dialog med kommunens företag. Implementeringen av näringslivsstrategin har påbörjats och uppföljningen av målbilden och målsättningar från strategin kommer att följas genom handlingsplanen som ska tas fram utifrån synpunkter från vad företagen anser är viktiga fokusområden. Fem fokusområden är beslutade: kompetensförsörjning och samverkan skola-näringsliv, brottförebyggande arbete, Borlänge kommun som möjliggörare, etableringar och attraktivitet samt företags- och branschutveckling.
- Under året har det långsiktiga arbetet fortsatt tillsammans med specifika branscher för att tillgodose deras kompetensbehov och bidra till att Borlängebor som idag står utanför arbetsmarknaden får chansen till arbete. Fokus har legat på att identifiera nya möjligheter där företag har signalerat om kompetensbehov.
- Mycket fokus har legat på att skapa förutsättningar för etableringen av en batterifabrik i Kvarnsveden. Etableringen för med sig ett ökat tryck på arbetsplatsmark och bostäder.
- Uppbyggnaden av utbildningscentret kopplat till Northvoltetableringen sker i samverkan mellan näringslivskontoret, vägledningscentrum, vuxenutbildningen samt arbetsmarknadsenheten. Syftet är att bygga upp utbildningar kopplade till behov i näringslivet samt att marknadsföra utbildningarna till Borlängebor. Den första utbildningen startar i januari 2023.
- Den ekonomiska föreningen Stadsliv Borlänge har under första halvåret rekryterat en stadslivsutvecklare. Arbetet pågår med att värva medlemsföretag.
- En struktur för kopplingen skola-arbetsliv håller på att byggas genom hela utbildningssystemet. Två grundskolor genomför fadderverksamhet för elever i årskurs åtta. Detta innebär att företag träffar elever och presenterar sin verksamhet, eleverna får göra studiebesök hos företagen samt arbeta med frågeställningar som tagits fram av företagen. Två träffar mellan studie- och yrkesvägledare i kommunen och företag har genomförts och det arbetet fortgår med systematik från 2023. Det sker även en utveckling av gymnasieskolans samverkan med arbetslivet.
- Under hösten har 12 företagsbesök hos industriföretag genomförts med arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten. Det finns ett stort kompetensbehov och i det fortsatta arbetet samverkas det med Teknikcollege Dalarna. En annan identifierad bransch är fordonsbranschen där ett fortsatt arbete kommer att ske under 2023. Under året har två branschträffar genomförts mot hotell- och restaurang samt fastighetsbranschen där det bland annat identifierades kompetensbehov.

- Arbetet har fortsatt med att marknadsföra centrum och handelsområden som attraktiva platser att besöka, uppleva och handla på. Detta i samband med digital kommunikation, presentationer och föredrag om Borlänge som stad. Den lanserade hemsidan intevikenstadsomhelst.se inkluderar också marknadsföring av centrum och handelsområden.
- Borlänge har fortsatt Sveriges 10 högsta handelsindex för sällanköpsvaror (190 år 2021, 199 år 2020, 195 år 2019, 188 år 2018). Samtidigt tar näthandeln andelar av den traditionella handeln av sällanköpsvaror, något som påverkar centrumhandeln samt våra handelsområden.
- Samarbete har skett inom kommunen och tillsammans med fastighetsägare för att gemensamt skapa bra förutsättningar till nya etableringar. Arbete pågår för att möjliggöra för fler bostäder och verksamhetslokaler i stadskärnan samt högskolans flytt till centrum.
- Ett attraktivt och hållbart näringsliv i kommunen och regionen skapas genom bl.a. en god markberedskap för arbetsplatsområden. Aktiviteter som pågår är bland annat ny arbetsplatsmark vid infarten mot Fågelmåra området (Kråktorp), samt i Islingby (Idunvallen), områdena är under detaljplanering. På Lusberget finns ett planprogram för arbetsplatsmark och en avsiktsförklaring finns med en intressent. Möjligheterna för planläggning av omlastningscentral i området utreds. Detaljpanelagd industrimark finns i Romme. Arkeologiska undersökningar har genomförts under hösten för att utreda möjligheten att exploatera området.
- Både antal vuxna biståndsmottagare ålder 18-65+ och antal hushåll som uppstår försörjningsstöd har minskat i jämförelse med tidigare år. Sista december 2022 uppvisas det lägsta antalet vuxna biståndsmottagare och antalet hushåll med ekonomiskt bistånd under hela mätperioden, vilken startade 2015.
- Borlänge Energi har bidragit till goda förutsättningar för nyetableringar genom att erbjuda en stabil och kostnadseffektiv infrastruktur för ledningsbunden försörjning av bredband, el, vatten och värme. Företaget sköter även drift och underhåll av gatumark och grönområden samt tar hand om avfall.
- Fastighets AB Hushagen har arbetat med bland annat försäljning av fastigheter och avsiktsförklaringar för att skapa möjligheter för etableringar och fler arbetstillfällen. Flera av dessa har resulterat i projektering för nybyggnad av fastigheter. Två projekt som slutförts under året är etablering på Islingby bilområde samt anpassning av markanläggning för logistikcentral på Södra Backa.
- Bolagen ställer krav i sina upphandlade projekt att företagen ska ta emot praktikanter, vilket skapar förutsättningar att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Flera bolag erbjuder även sommarjobb, examenarbeten för högskolestudenter samt tagit emot doktorander.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 8, genom arbetet för att stödja näringslivet och främja företagsetableringar.
- Mål 1 och mål 10, genom de olika insatserna för att minska ekonomiskt bistånd och arbetslöshet.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Flera av de Borlängebor som idag står utanför och som har en svag ställning på arbetsmarknaden kommer att behöva utbilda sig och finnas tillgänglig för arbetsmarknaden för att klara av den kompetensförsörjningsutmaning som vi står inför. Arbetsförmedlingens senaste prognoser visar att gruppen utrikes födda personer är den grupp där det är störst arbetslöshet och som behöver sättas i fokus. En stor andel av de som idag står utanför arbetsmarknaden har låg utbildningsnivå.

I och med etableringen av Northvolt förutspås att det kommer att bli en rotation på arbetsmarknaden både internt i kommunens verksamhet och i det privata näringslivet. Tillgången på medarbetare med relevant kompetens är avgörande för företagets möjlighet att växa. I samband med att denna stora etablering sker i kommunen kommer efterfrågan på utbildning inom fler yrkesområden öka och vuxenutbildningen behöver marknadsföra de yrkesutbildningar som erbjuds och tillsammans med

näringslivet öka kunskapen om olika branscher. Erfarenheter från Skellefteå som också haft en Northvoltetablering har visat att många som ex arbetar i den sociala sektorn väljer att karriärväxla.

Det är fortsatt viktigt att hjälpa specifika branscher i sin kompetensförsörjning och att hålla dialogen levande. Under 2022 togs restriktionerna kring coronaviruset bort, men dessvärre startade ett krig i Europa. Inflationen ökar och energipriserna skenar. Under hösten har en varselvåg startat vilket gör att arbetet behöver vara fortsatt flexibelt.

Arbetet med näringslivsstrategin har under 2022 intensifierats med flera aktiviteter för att Borlängebor ska utbilda sig och få större möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetet sker numer i större omfattning än tidigare, då fokus har legat på de som varit helt utan arbete och i försörjningsstöd. En närmare samverkan sker mellan bildningssektorns totala verksamhet än tidigare. Strategin "Fler Borlängebor i arbete" är också ett av fokusområdena i den beslutade näringslivsstrategin; kompetensförsörjning och skola-arbetsliv.

Vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten spelar en avgörande roll för flera stora samhällsutmaningar, som kompetensförsörjningen i stort, nyanländas etablering och individers möjlighet att byta yrke.

En utmaning är att utveckla nya arbetsplatsområden. Kommunen behöver hitta nya arbetsplatsområden där rätt förutsättningar för planläggning finns. En utmaning i detta är att komma överens med berörda markägare och förvärva den mark som behövs för ändamålet. Fortsatt arbete sker med strategiska markförvärv med fokus Barkargärdet, Lusberget och Fågelmyra utifrån den strategiska planeringen.

Tabell 20 – Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
Fler Borlängebor i arbete	Arbetslöshet (%) Borlänge	9,10	9,50	9,10	8,00	7,50	9,20	8,50	8,43	
	Arbetslöshet (%) Dalarna	7,10	7,20	7,20	6,30	6,10	7,40	6,40	6,05	
	Arbetslöshet (%) Riket	7,80	7,60	7,50	7,00	7,00	8,50	7,20	6,77	
Fler i egenförsörjning	Ekonomiskt bistånd, antal hushåll	994	993	1063	1100	1120	1179	1104	985	
	Ekonomiskt bistånd, antal vuxna biståndsmottagare, ålder: 18-65+	1381	1394	1470	1541	1536	1620	1490	1340	

Vi ska ha ett rikt kultur- och fritidsliv så att det främjar demokrati, hälsa och livskvalité för alla.

Ett rikt utbud av kultur- och fritidsverksamhet främjar hälsa och livskvalitet och gör Borlänge till en attraktiv kommun att leva och bo i. En god hälsa bland Borlängeborna ger ökade förutsättningar för deltagande i arbetsliv och utbildning. Detta gynnar i sin tur samhällsutveckling och demokrati och kan bidra till att minska segregation.

Vi ska ge de ideella krafterna bra förutsättningar för att kunna bedriva sin verksamhet. Särskilt viktigt är att barn och unga prioriteras och får möjlighet att utvecklas genom kultur- och fritidsaktiviteter. Jämställdhet och inkludering ska genomsyra föreningarnas verksamhet. Borlänges naturområden ska utvecklas för att fler ska kunna ta del av dessa rekreativomöjligheter.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Under året har ett kontinuerligt arbete pågått för att stötta de ideella krafterna för att ge dem bra förutsättningar för att kunna bedriva sin verksamhet.

- Upphandling av byggtrepenad för etableringen av ridhus i Romme är genomförd och ett första spadtag har ägt rum. Ridsporten får därmed bättre förutsättningar genom tillskapandet av en stor gemensam ridanläggning i Romme.
- Avtalet med *Fritidsbanken* är tecknat och insamling har påbörjats för att få in sport och friluftsutrustning för utlåning. Samverkan sker med Borlänge energi, AME och daglig verksamhet inom LSS. Uppstart av utlåningsverksamheten planeras att starta under första kvartalet 2023.
- Utveckling av Bergebos motionsområde med pågående upprustning av snöanläggning, förändrade leder och uppdaterade informationstavlor har gett ökade möjligheter till skidåkning för motionärer och föreningsaktiva.
- "Hitta ut 2022" startade i maj och har nära 3000 registrerade deltagare. *Hitta ut* genomförs av Borlänges orienteringsföreningar i samverkan med kultur och fritid.
- Arbetet med att starta upp aktiviteter inom ramen för *Trevligt hus* har pågått i samverkan med civilsamhälle och andra kommunala aktörer. Deltagarna får genom aktiviteterna långsiktiga hållbara förutsättningar för hälsa, trygghet, lärande och utveckling. Genom löpande dialog med barnen och deras föräldrar ökar kunskapen om deltagande i föreningsliv hos deltagarna.
- Under perioden har en ny skateramp anlagts vid Tunets skola utifrån ett medborgarförslag för att öka aktiviteten för ungdomar i närområdet.
- Belysning har installerats på Sportfältet för att människor ska känna sig mer trygga att röra sig runt Sportfältet. Den kommer att belysa rundbanan och skidspår på vintern som gör att Borlängeborna kan nyttja aktiviteterna fram till 22.00 och även förlänga säsongen för fotbollsaktiviteter.
- En ungdomsstrategi har tillsatts för att möjliggöra en långsiktig strategisk utveckling av verksamheten och komma ännu närmare målgruppen genom ökad dialog.
- Musiksolan har främjat livskvaliteten och den psykiska hälsan genom att erbjuda alla barn och unga utveckling, glädje och identitetsskapande genom musicerande. Ämnet musikproduktion är nu helt etablerat inom verksamheten och sker både i våra studior och ute i skolmiljön. I samarbete med *Trevligt Lov* genomfördes en intensivkurs under jullovet med vår pedagog och gästade Gustav Norén. En extra satsning på sång har genomförts under hösten och fortsätter under vårterminen-23.

- Biblioteket har under våren arbetat med skapandet av en Maker space-yta med fokus på barn- och unga. Ytan ger förutsättningar till kreativ utveckling och främjar hälsa och livskvalitet.
- Biblioteket firade 50 år på Sveatorget med ett gediget aktivitetsprogram riktade till både vuxna och barn. Alla aktiviteter var gratis.
- Dalateaterns verksamhet fortsätter i Cozmoz och skapar förutsättningar för att främja teaterverksamheten.
- Ornässtugans café har utöver ordinarie öppettider varit öppet på helgerna hela vintersäsongen (januari-mars). Området lockar många besökare som åker skridskor, promenerar eller åker längdskidor. Aktiva utomhusteman har fortsatt även under sommaren med bland annat yogamorgon samt samarbete med Friskis och svettis som har genomfört flera pass i veckan.
- Under våren fattades beslut om en ny konstpolicy. Denna ska tydliggöra hur kommunen ska arbeta med offentlig konst framöver samt hur konsten ska finansieras. I detta fall bygger finansieringen på en beräkningsmodell som utgår från enprocentregeln (1 % av finansieringskostnaderna för ny- och ombyggnationer avsätts till konst). Syftet att få konsten än mer tillgänglig för alla i kommunen.
- Fem olika utställningar har ägt rum i bibliotekets utställningshall. Både i kommunens regi och av Borlänge konstförening. Även Bomo har lånats ut till konstutställningar under perioden.
- Det arbetas aktivt med två omfattande utredningar som syftar till att öka kulturens tillgänglighet för borlängeborna: kulturhusutredning och en ny utställning om Jussi Björling, samt Borlänges övriga musikliv, i bibliotekets lokaler.
- Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för föreningsbidrag fortskrider och ska ytterligare tydliggöra kommunens fokus på barn- och unga när medel fördelas till föreningslivet.
- *Trevligt lov* har genom ett brett utbud av aktiviteter i samverkan med civilsamhället främjat hälsa och livskvalitet för barn och unga i hela Borlänge under årets samtliga lov. Samtliga aktiviteter följer riktlinjerna för *Trevligt lov* där barn- och ungas behov är i fokus. Under sommarlovet sysselsatte *Trevligt lov* 12 stycken feriearbetande ungdomar. Ungdomarna har i stor utsträckning själva deltagit i planering av verksamheten vilket ligger i linje med barnkonventionens principer.
- Verksamheterna har på olika sätt arbetat med att öka den digitala kompetensen och ge Borlängeborna verktyg för att bli mer digitala. Arbetet med att ta fram en app riktad till barn- och unga pågår. Via appen får verksamheten ökade möjligheter att nå ut med information till barn- och unga samt möjlighet till kommunikation för och med målgruppen.
- Arbete har pågått med att bevara och utveckla naturområdena och de kommunala naturreservaten. Bland annat har reservat för Lusmyran bildats för att skydda natur viktig för friluftsliv och biologisk mångfald.
- Cykelleden *Runn runt* har officiellt invigs och är ett samarbete mellan Falu- och Borlänge kommun samt Visit Dalarna och Trafikverket. Leden är den första regionala cykelleden i Sverige. Samarbete kring besöksnäringen och leden förväntas ge en positiv effekt i upplevelsen av Borlänge kommun och dess vackra omgivningar.
- Arbetet med friluftslivet utgår från friluftsprogrammet och den aktivitetsplan som tagits fram för åren 2021-2023. Cirka hälften av åtgärderna har påbörjats och fem av dem är helt genomförda. Bland annat har arbete genomförts för att rusta och markera leder på Tjärnaberget. Även tillgänglighetsinsatser har genomförts för att ge fler människor möjlighet att ta del av rekreation och friluftsliv.
- Maserhallen erbjuder ett brett utbud av aktiviteter som vänder sig till samtliga Borlängebor, såväl äldre som yngre.
- Borlänge Energi har samarbetat med 58 föreningar i konceptet Maxa Kraften, där bolaget bidragit med kunskap och hjälpt till i arbetet mot att bli en mer hållbar förening. En workshop har genomförts, där föreningarnas utmaningar i hållbarhetsarbetet diskuterades.
- Bolagen stödjer kultur och fritidslivet i Borlänge genom bl.a. sponsring och uthyrning av verksamhetslokaler.
- Fastighets AB Hushagen har bidragit till konstutställningar och fotoutställningar i fastigheten Dalarna Science Park. Bolaget har även skapat förutsättningar med lokaler för ett arbetsintegrerade socialt företagande för kvinnor.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 3, genom Trevligt lov, olika evenemang och arbetet med att förbättra förutsättningarna för friluftsliv, kultur, idrott och hälsa.
- Mål 5, genom att skapa bättre förutsättningar för tjejer och riktlinjerna för föreningsbidragen.
- Mål 10, genom arbetet med jämlik fritid, trevligt hus, civilsamhällessamordnaren och tillgänglighetsinsatser.
- Mål 11, genom nyförvärvade naturområden och ökad tillgänglighet.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Barn och ungdomar når inte upp till rekommenderad mängd fysisk aktivitet. Fler barn och ungdomar i kommunen de kommande åren ställer ökade krav på infrastrukturen, civilsamhället och samspelet med de kommunala verksamheterna. Ökningen medför ett ökat krav på prioritering av verksamhetens resurser för att säkerställa att barn och unga får sitt behov tillgodosett. Barn och unga idag väljer i stor utsträckning att kommunicera via digitala medier vilket ställer krav på verksamheten att fortsätta att arbeta med närvaro i sociala medier och andra digitala mötesplatser. Ung fritids arbete med att skapa en ungdomsapp genomförs för att möta barn och unga i den digitala miljön. En framtida utmaning är att nå och aktivera underrepresenterade målgrupper för att stärka deras fysiska och psykiska hälsa.

Vi lär oss ständigt om barn- och ungdomars förutsättningar genom dialog och bearbetning av resultat av bland annat LUPP-undersökning. Kunskapen används i utvecklingen av arbetssätt för jämställdhet och inkludering. Ett ständigt pågående arbete med att öka medvetenheten i våra verksamheter gör att vi blir bättre på att fånga upp målgrupper som står utanför gemenskapen. Ett tydligare arbetssätt kring uppföljning av nämndens arbete för att följa barnkonventionens principer kommer att ge oss verktyg för att utveckla det vidare arbetet med jämställdhet och inkludering på barnens villkor.

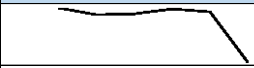
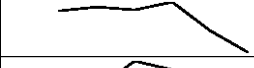
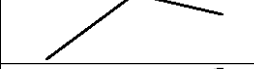
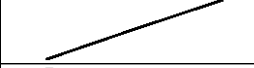
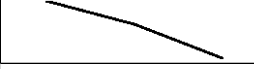
Världsmarknaden har påverkats kraftigt av Ukrainakriget vilket påverkar flertalet investeringar med ökade kostnader eller förseningar som följd. Osäkerhet på el-marknaden försvårar planering och kostnadsberäkning av drift i el-intensiva anläggningar.

Det märks en ökad efterfrågan på möjligheter till friluftsliv med anledning av pandemin. Rastplatser, badplatser och utflyktsmål behöver rustas och utvecklas. Fler besökare innebär ökad skötsel i form av städning, vedförsörjning m.m. Detta är en utmaning både ekonomiskt och personalmässigt. Utvecklingen av Borlänge i form av nya arbetstillfällen gör också att friluftslivet behöver vara attraktivt för att kunna locka fler nya Borlängebor till kommunen. Fortsatt samarbete med föreningar och externa aktörer samt fortsatt arbete med ansökningar av bidrag är nödvändigt för den fortsatta utvecklingen av friluftslivet.

LUPP-undersökningen som genomförs vart tredje år i årskurs 8 och andra året på gymnasiet visar barn- och ungas situation, erfarenheter och synpunkter kring deltagande i kultur- och fritidslivet.

Den senast redovisade statistiken från LOK-stöd visar antal deltagartillfällen för åldersgruppen 7-25 år under 2021. Totalt redovisades 331 640 deltagartillfällen under året, vilket är en minskning från motsvarande period 2020 med 12 407 aktiviteter då 344 047 deltagartillfällen rapporterades. Minskningen kan härledas till restriktioner under pandemin vilket i stor utsträckning tvingat föreningslivet att ställa in aktiviteter under den uppmätta perioden. LOK-stöds statistik för 2022 presenteras först under våren 2023.

Tabell 21 - Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
Jämställdhet och inkludering ska genomsyra all kultur & fritidsverksamhet.	Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar ålder 7-25 år, kön, ålder, killar (LOK-stöd)		230551	199714	206119	225976	214578	210 271	*	
	Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar ålder 7-25 år, kön, ålder, tjejer (LOK-stöd)		135123	136182	135470	137938	128677	121369	*	
Främja hälsa och livskvalitet	Andel elever i åk 2 på gymnasiet som inte tränar/iddrottar på sin fritid all, eller endast någon gång per år. (Luppen) Riket utfall 2015: 14,3% 2018: 14,8% 2021: 14,8	13,4%			17,3%			16,1%		
	Andel tjejer i åldern 16-19 år i Borlänge som minst 1 dag i veckan känt sig nedstämd/deppig de senaste 6 månaderna. (Luppen)	50,0%			56,7%			63,3%		
	Andel killar i åldern 16-19 år i Borlänge som minst 1 dag i veckan känt sig nedstämd/deppig de senaste 6 månaderna. (Luppen)	34,3%			30,2%			24,2%		
*LOK-stöds statistik för 2022 presenteras under våren 2023.										

Vi ska ha en skola i världsklass med fokus på kunskap och arbetsro, så att alla når sina mål och kan välja sin egen framtid.

Genom att skapa de bästa förutsättningarna för ett livslångt lärande hjälper vi Borlängeborna att bli självsäkra, kloka och trygga individer som klarar sig bra genom hela livet, från förskola och skola till ett liv i egenförsörjning med en god hälsa.

Vi ska ge våra barn och unga det stöd som krävs för att klara målen i skolan. Detta ska ske med hjälp av behörig och kompetent personal som bidrar till jämlik hälsa, trygghet och lärande. Vi ska skapa ett bra samspel mellan elever, lärare, föräldrar och skolpersonal, där roller och förväntningar är tydliga. Det ska vara nolltolerans mot kränkningar i skolan.

I samarbete med företag och offentliga verksamheter ska fler flexibla utbildningar tillskapas som leder till arbete. Snabbspår och validering av nyanlända prioriteras där praktik och lärlingsplatser ska erbjudas i större utsträckning.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Vi ser en ökning av andel behöriga lärare inom grundskolan och gymnasieskolan i Borlänge. Det stora problemet kopplat till lärarförsörjningsfrågan är bristen på behöriga förskollärare och lärare nationellt och de svårigheter vi ställs inför när det gäller att säkerställa att alla barn och elever får undervisning av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Behörigheten till gymnasieskolan ökar, det ser vi som ett kvitto på att rektorer, pedagoger, lärare och annan personal gör rätt saker ute i våra verksamheter. Det ska vi använda oss av i det fortsatta arbetet.

- Andelen behöriga lärare i grundskolan åk 1-9 är 61,8 procent, det är en ökning med 0,8 procentenheter från föregående år. Andelen behöriga lärare i gymnasieskolan är 81,8 procent, det är en ökning med 2,6 procentenheter från föregående år. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är 80,8 procent i gymnasieskolan, det är en ökning med 2,6 procentenheter från föregående år.
- Satsningen på arbetsintegrerad lärarutbildning har visat sig vara uppskattad. Framför allt ser man redan nu resultatet ute i skolorna, eftersom förstärkningen i klasserna är omedelbar samt att studenterna upplever kombinationen av jobb och studier som ett lyckodrag. Vi förstärkt våra kommunala skolor med totalt 61 läraraspiranter, varav 19 är klara, 13 är anställda i Borlänge kommun och 28 är under utbildning. Inför antagningen höstterminen-21 inom arbetsintegrerad lärarutbildning utökades programmet till lärarstudenter inom förskoleklass-årskurs 3, tidigare år har utbildningen varit riktad mot årskurs 4-6. En uppdragsutbildning för barnskötare mot förskollärare startades vårterminen -22 för att på sikt få tillgång till fler behöriga lärare i förskolan.
- En lokal överenskommelse om samverkan för barn och ungas hälsa i Borlänge tillsammans med Region Dalarna som beskriver samverkan på den lokala nivån har tagits fram under 2022 och kommer att beslutas under våren 2023.
- Flera föräldrastödsutbildningar har genomförts i det främjande och förbyggande arbetet inom kommunen. Revidering av riktlinjer för föräldraskapsstödet utifrån gjorda överenskommelser och erfarenheter av årets arbete. Arbetet bedrivs inom bildningssektorns samtliga verksamheter tillsammans med individ- och familjeomsorgen.

- Andelen som är behöriga till gymnasieskolans nationella program har ökat sedan föregående år. 79,3 procent av eleverna som gick ut grundskolans årkurs 9 blev behöriga, jämfört med 78,4 procent 2020/2021 och 77,6 procent år 2019/2020.
- Det systematiska kvalitetsarbetet i bildningssektorn har utvecklats och förstärkts under året. Skolan bedriver ett utvecklingsarbete tillsammans med Skolverket och Högskolan Dalarna inom Samverkan för bästa skola.
- Pandemin påverkade skolverksamheterna på många plan, främst uppstod behov av att hitta nya vägar för undervisning, möten och kommunikation. All personal inom verksamheterna har utmanats i att bli mer digitala och skolan tog därmed kliv framåt mot en mer digitaliserad organisation och verksamhet.
- Den nya näringslivsstrategin beslutades under 2022 och innebär att kommunen ska öka samverkan mellan företag, grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen.
- En fortsatt utveckling av kombinerade yrkesutbildningar med studier i svenska för invandrare (SFI) sker via de externa utbildningsanordnarna eller i samarbete med gymnasiet. Det erbjuds olika former, exempelvis distansundervisning med handledare för att möjliggöra SFI även för de som arbetar.
- Rutiner och strukturer för arbetet har förbättrats genom framtagande av förväntansdokumentet inom grundskolan som utgör en gemensam grund för att förstärka de insatser som redan pågår på skolan *för att skapa tydlighet i vilka förväntningar som ska gälla för parterna skola, elev och vårdnadshavare.*
- Maserhallen har genomfört simundervisning för att kommunens elever ska nå kunskapskraven i skolan samt kunna ta del av det samhället erbjuder i form av fritidsaktiviteter kopplat till vatten.
- Borlänge Energi har samarbetat med 2047 Science Center för att öka kunskaperna inom naturvetenskap och teknik. Bolaget erbjuder även studiebesök på reningsverket, återvinningsanläggningen och kraftvärmeverket samt till vattenverket vid Lennheden för grundskolan.
- Fastighets AB Hushagen har under året bland annat utvecklat fastigheterna Kråktorps för gymnasieutbildning samt fastigheten Erikslund för utbildningscenter. Tillsammans med Kommunfastigheter projekterar bolaget för framtidens gymnasieskola i fastigheten Intagan, f.d. högskolebyggnaden.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 4 och 10, genom att flera åtgärder har vidtagits som leder till en förbättrad utbildning och på sikt minskad ojämlikhet.
- Mål 3, genom ungdomshälsan och det fortsatta arbetet med föräldraskapsutbildningar.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Vi ska fortsätta arbetet med vår pågående arbetsintegrerade utbildning för grundskolan tillsammans med Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) samt arbeta för en långsiktig lösning i att utbilda våra fastanställda barnskötare till förskollärare. Den uppdragsutbildning som startats upp ska övergå i en arbetsintegrerad utbildning för förskollärare men för det krävs att Högskolan Dalarna får tillbaka examensrätten.

Pandemin påverkade skolans möjligheter att bedriva undervisning då det råder stora skillnader mellan skolformerna och i vilken utsträckning de kunnat undervisa enligt ordinarie schema. Den största oron för negativ påverkan på kunskapsutvecklingen gäller elever, i samtliga skolformer, som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Borlänge kommun arbetar för att utveckla ett sammanhållet arbete med lokalförsörjning. Detta för att nyttjande av lokaler ska bli långsiktigt och effektivt. Med struktur i arbetet skapar det förutsättningar för ett ändamålsenligt arbete med lokalförsörjningen.

Ett fortsatt fokus på det systematiska kvalitetsarbetet, på enheter och hos huvudmannen är helt centralt för att säkerställa att de mest verkningsfulla åtgärderna sätts in, för att på kort och lång sikt höja måluppfyllelsen.

Utbildning och särskilt vuxenutbildningen får en allt tydligare roll i arbetsmarknadspolitiken. Många Borlängebor har låg utbildningsbakgrund och yrkesutbildningar kombinerat med SFI är en viktig insats för att fler ska nå egen försörjning. Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag innebär att personer som inte har gymnasieutbildning i större omfattning kommer anvisas till reguljära studier inom vuxenutbildning eller folkhögskola. För en kommun som Borlänge, där en stor del av de arbetslösa saknar grundläggande utbildning kommer efterfrågan på vuxenutbildning att öka. Ökningen i Borlänge blir sannolikt större än i riket som helhet.

Tabell 22 - Uppföljning av indikatorer

Läsår	Andel (%) elever som är behöriga till ett högskoleförberedande program									Andel(%) elever som är behöriga till ett yrkesprogram		
	Naturvetar- och teknikprogrammet			Ekonomi-, humanistiska och samhällsvetarprogrammet			Estetiska programmet					
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
2018/19	63,4	65,8	60,7	66,8	68,4	65,1	69,3	70,4	68,0	70,5	71,3	69,5
2019/20	70,5	74	66,9	71,4	75,0	67,6	74,6	78,1	70,9	77,6	80,5	74,5
2020/21	72,3	74,4	70,5	71,6	74	69,5	76,4	79,1	74,1	78,4	81,1	76,1
2021/22	72,8	75,8	74,2	76,3	73,4	78,9	78,6	75	81,8	79,3	75,8	82,5

Samtliga elever, kommunal huvudman ÅK 9

Vi ska bygga trevliga boendemiljöer så att Borlänge fortsätter att växa och är en attraktiv bostadsort för fler.

Byggande av attraktiva boendemiljöer ska locka fler att bosätta sig i staden och på landsbygden. Genom att vara Sveriges byggvänligaste kommun ska nya bostäder tillskapas med blandade upplåtelseformer.

Vi ska bygga över 1500 nya bostäder med variation i läge och utbud. Bebyggelse som är prisvärd, miljövänlig och utvecklad för en modern stad ska prioriteras. Hållbart byggande vad gäller bland annat material, återbruk, låga drifts- och underhållskostnader samt solceller ska uppmuntras.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Borlänge växer och fler vill bo i staden och på landsbygden. För att Borlänge ska fortsätta att växa och vara en attraktiv och modern bostadsort behöver fler bostäder byggas. En förutsättning för fler bostäder är att få fler aktörer att vilja investera i kommunen. En kontinuerlig dialog förs med exploatörer som är intresserade att bygga bostäder i Borlänge. För att bli Sveriges byggvänligaste kommun har arbetet fortsatt för att skapa effektiva exploateringsprocesser som genomsyras av ett gott samarbete mellan kommunen och exploatörer.

Det har arbetats intensivt med att ta fram detaljplaner i syfte att skapa fler bostäder. Mycket av den pågående planeringen utgår från fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Borlänge tätort och innehåller 4000 nya bostäder. Pågående planer berör centralorten såväl som bostadsområden utanför centrumkärnan och Borlänge tätort, vilket möjliggör variation i läge och utbud.

- Arbete pågår med planprogram för Oberget, där 1000 nya bostäder föreslås. Planprogrammet blir vägledande för kommande detaljplaner inom området.
- Arbete pågår med fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Runn, planen möjliggör för fortsatt utveckling av områdena runt Runn.
- Arbetet med stadsutvecklingsprojekt Jakobsdalen fortsätter. Totalt planeras cirka 1200 bostäder i form av stadsvillor, radhus, parhus och flerbostadshus. Framtagande av kvalitetsprogram pågår.
- Det pågår ett kontinuerligt arbete för att skapa nya småhustomter genom att genomföra gällande detaljplaner som inte är fullt utbyggda i ex. i Skräddarbacken och i Bro. Det finns ett behov av småhustomter i Borlänge och under året har två områden byggts ut, Skräddarbacken och Sellnäs. Tomterna i båda områdena släpptes till den kommunala tomtkön under december.
- Arbete pågår med att ta fram ett långsiktigt boendeutvecklingsprogram som ger kunskap om hur bostadsförsörjningen ser ut och redogör framtida riktlinjer och åtgärder för att komma till rätta med den rådande bostadsbristen. Programmet är nu ute på remiss och förväntas antas under våren 2023.
- Arbete med att förvärva mark i strategiska lägen pågår kontinuerligt. Bland de förvärv kommunen gjort under 2022 återfinns strategisk mark kopplat till utvecklingen av Barkargärdet och Fågelmäyra. Förvärven möjliggör utveckling av ett växande Borlänge.
- Aktiviteter pågår för att skapa en god markberedskap för arbetsplatsområden. Detta gäller bland annat möjliggörande av ett nytt arbetsplatsområde och en biogasanläggning strax söder om Fågelmäyra, planläggning av nytt arbetsplatsområde vid Ornäs trafikplats samt för större och fler verksamheter i Södra Backa och vid Åkrerondellen. En förstudie pågår om nytt arbetsplatsområde och

omlastningscentral vid Lusberget samt en förstudie för att identifiera nya arbetsplatsområden vilket inkluderar en översyn av användningen av befintliga arbetsplatsområden.

- En e-tjänst för kommunens tomtkö har under året implementerats. E-tjänsten underlättar både för Borlängeboen med ökad service och insyn men också för kommunens hantering av tomtkön.
- En sammanställning över kommunens egna nybyggnationer visar att 70 % av all ny- och utbyggnation år 2022 är i trä, vilket motsvarar 14 av totalt 20 byggnader.
- Under året har tre markanvisningar tilldelats där träbyggande har premierats. I markanvisningarna har även projekten utvärderats utifrån miljöklassning samt möjligheten att dels använda återvunnet material och dels möjligheten att återbruka/demontera det som byggs, inte ställts som krav utan som premierande.
- Genom digital bygglovhantering och medborgarservice har bygglovsprocessen gjorts snabbare och enklare för Borlängeborna. Under året kom i snitt 55 % av ansökningarna in digitalt. Alla handläggning sker digital och de ärenden och handlingar som inte kommer in digitalt scannas och den fortsatta handläggningen sker helt digitalt.
- I planering och byggnation av Borlänges stadsmiljö/offentliga rum har det skapats säkra, trygga och attraktiva miljöer som är tillgängliga för Borlängeborna. Ett exempel är Hagavägen, Röda vägen och Faluvägen där ytor har omfördelats till förmån för gående och cyklister med syfte att skapa bättre förutsättningar för oskyddade trafikanter och en mer levande stadsgata. Hagavägen är nu färdigställd och invigdes i september.
- Inriktningsbeslut har tagits rörande lokaliseringalternativ för ett framtida nytt busstorg i stadskärnan. Platsen som har pekats ut är Ovanbroparkeringen, i höjd med Liljekvistaparken och det fortsatta arbetet sker i form av stadsutvecklingsprojekt för att fånga upp helheten.
- Högskolan Dalarnas beslut att flytta sitt campus till centrum ställer krav på bland annat parkeringar, allmänna ytor, stråk samt bostäder. Löpande diskussioner kopplat till utvecklingen av centrum har pågått under året för att hantera den kommande ombyggnationen.
- Borlänge Energi har deltagit aktivt i planarbete och vid utbyggnad av nya områden. Fokus har legat på hållbarhet, med bland annat energieffektiviseringar och prisvärda leveranser för det som ska försörjas av infrastruktur. Bolaget bidrar även till en god stadsmiljö genom utveckling och underhåll av parker och lekplatser.
- Fastighets AB Hushagen har drivit projekt för att utreda möjlighet till mobilitetshus/parkeringshus i anslutning till centrum för att skapa förutsättningar för nya bostäder och etableringar. I nyproduktion har Fastighets AB Hushagen ökat andelen träbyggnation.
- Tunabyggen har producerat och planerat för nya bostäder i bl.a. Jakobsdalen, Bullermyren och Läroverksvallen. Bolaget producerar bostäder som är tillgängliga för hyresgäster i livets alla skeden och situationer.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 7, genom mer solenergi.
- Mål 11, genom arbetet med att öka bostadsbyggandet och skapa trygga och jämlika boendemiljöer.
- Mål 12 och 13, genom återbyggdepån, Ta till vara och ökad andel träbyggnation.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

En god planberedskap är en förutsättning för att kunna öka bostadsbyggandet och möta den ökade efterfrågan. Borlänge växer vilket medför att arbetet måste fortgå i olika forum mellan kommunen och exploatörer för att få fler aktörer att vilja investera i kommunen.

I planprioriteringen avvägs behovet av bostäder och arbetsplatsområden mot andra intressen såsom offentliga verksamheter etc. Kommunen är inne i en expansiv fas och för att kunna möjliggöra ett stort antal nya bostäder och arbetsplatsområden krävs en tydlig prioritering.

Den kommuntäckande översiktsplanen (ÖP) behöver ses över för att fortsatt möta upp tillväxten i Borlänge. I kommande arbete med planeringsstrategin identifieras vilka områden i översiktsplanen som behöver revideras.

Kommunen börjar få ont om planlagd arbetsplatsmark och har utmaningar med att tillmötesgå vissa förfrågningar vid etableringar exempelvis för ytkrävande etableringar. Förstudie pågår för att identifiera nya arbetsplatsområden vilket inkluderar en översyn av användningen av befintliga arbetsplatsområden. Arbetet fortsätter med att utveckla transparenta processer där alla parter vet vad som förväntas.

Tabell 23 - Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
God planberedskap för nyproduktion av bostäder och arbetsplatsområden i efterfrågade lägen.	Antalet bostäder i lagakraftvunna detaljplaner. Gäller bostäder i flerbostadshus, småhus, specialbostäder och övriga hus.			125	358	99	202	196	42	
	Antal bygglov med startbesked för enbostadshus + fritidshus > 50 m2 <i>Egen statistik bygg och kart</i>	45	40	35	29	24	28	47	31	
	Antal bygglov med startbesked för tvåbostadshus (ant lgh) <i>Egen statistik bygg och kart</i>	0	4	24	0	0	2	18	0	
	Antal bygglov med startbesked för flerbostadshus (ant lgh) <i>Egen statistik bygg och kart</i>	41	117	135	129	132	36	208	120	

Vi ska ha en god vård och omsorg så att Borlängeborna har möjlighet att leva ett gott liv med god hälsa.

Alla Borlängebor ska ges möjlighet att leva självständigt med ett gott liv och god hälsa. En god hälsa gör det möjligt för Borlängebon att identifiera och förverkliga sina egna mål och känna trygghet och inflytande över vardagen oavsett var i livet man befinner sig.

Vi ska erbjuda vård och omsorg där individens behov står i centrum och där alla ska mötas med respekt och omtanke. Genom förebyggande folkhälsoarbete ska jämlik hälsa, jämlik trygghet och jämlikt lärande främjas och därmed skapa möjligheter till högre livskvalitet. Vi ska bygga fler boendeformer för äldre samt stärka stödet till anhörigvårdarna. Inom de olika omsorgsverksamheterna ska vi öka inflytandet, delaktigheten och valfriheten.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

I och med att Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?" utgick under 2021 är det först i år som Borlänge tillsammans med Sveriges övriga kommuner får en inblick i vilka effekter som kan utläsas från covid-19 pandemins start 2020 och fram tills nu. Inom Borlänges äldreomsorg ses en tydlig pandemieffekt där Borlängeborna inom framförallt särskilt boende verkar känna sig ensamma oftare, är mindre nöjda med sociala aktiviteter och som helhet är mindre nöjda med sitt boende i jämförelse med 2020.

- I och med att Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?" utgick under 2021 är det först i år som Borlänge tillsammans med Sveriges övriga kommuner får en inblick i vilka effekter som kan utläsas från covid-19 pandemins start 2020 och fram tills nu. Inom Borlänges äldreomsorg ses en tydlig pandemieffekt där Borlängeborna inom framförallt särskilt boende verkar känna sig ensamma oftare, är mindre nöjda med sociala aktiviteter och som helhet är mindre nöjda med sitt boende i jämförelse med 2020.
- Personalkontinuitet fortsätter vara en prioriterad fråga för ordinärt boende som över tid uppvisat både förbättrade och försämrade resultat. I mars uppmättes en personalkontinuitet på i genomsnitt 15,56 olika personal per brukare under en tvåveckors period, vilket är ett något förbättrat resultat i jämförelse med förra mätningen i december 2021 och ett oförändrat resultat i jämförelse med hur kontinuiteten såg ut för två år sedan. I oktober uppmättes detta på nytt, men på ett annat sätt för att kunna jämföra resultatet med andra kommuner, vilket visade på ett försämrat resultat och uppgick till 19,98 olika personal per brukare. Det försämrade resultatet beror delvis på att statistik togs fram på ett nytt sätt, men även på grund av stor personalomsättning, hög frånvaro och rekryteringssvårigheter.
- Det nya verksamhetssystemet LifeCare implementeras nu inom hela sociala sektorn. Övergången till systemet väntas innebära nya möjligheter för sektorn att digitalisera flera manuella processer, inte minst avvikelshanteringsprocessen som nu kan bedrivas helt digitalt.
- Det pågår en stor omställning av svensk hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvården ska vara effektiv och av hög kvalitet samt stärka hälsan och möta vår demografiska utveckling och invånarnas behov. För att fortsätta göra detta på ett bättre sätt krävs en omfattande omställning och en resursförskjutning i hela vårdkedjan mot en God och Nära vård. Svensk hälso- och sjukvård ska vara likvärdig, personcentrerad och tillhandahållas på lika villkor till hela befolkningen. Därför har Region Dalarna i samverkan med regionens kommuner framtagit en länsgemensam strategi med målbild och färdplan för God och Nära vård. Strategin blev antagen av Borlänges kommunfullmäktige under hösten.

- Under året verkställdes individ- och familjeomsorgens nya organisation med syfte att arbeta mer förebyggande och främjande, genom en organisation anpassad efter Borlängebens behov. Tanken är att arbeta med riktade insatser för att förebygga sociala problem som fattigdom, missbruk/beroende, kriminalitet och att barn far illa för att på så sätt undvika att tillstånden förvärras.
- Vikariebrister är fortsatt betydande inom omsorgen med höga sjukskrivningstal, brist på vikarier och fler övertidstimmar för ordinarie personal. En förklaring till detta kan vara fortsatt rådande restriktioner inom omsorgen under 2022 med anledning av covid-19. Under våren påvisades exempelvis smittspridning inom äldreomsorgen där både personal och brukare insjuknade på flera enheter.
- Andelen undersköterskor inom äldreomsorgen har sjunkit något under 2022. Detta bedöms ha flera olika bakomliggande orsaker, så som rekryterings- och bemanningssvårigheter och att flera undersköterskor som utbildades genom kommunens satsning "Äldreomsorgslyftet" väljer att byta arbetsgivare när utbildningen väl är genomförd. Omsättning på socionomer inom socialtjänsten är också fortsatt hög. Den externa personalomsättningen och antalet konsulter ökar. I och med den nya organisationen inom individ- och familjeomsorgen utökades chefsstyrkan och ett åtgärds paket är framtaget och under verkställande för att stoppa den negativa utvecklingen.
- Under 2021 beslutade kommunen om en ny strategi för arbetet med våld i nära relationer, tillsammans med en tillhörande handlingsplan. Verkställandet av detta arbete pågår. Under 2022 har fokus framförallt varit att genomföra de planerade utbildningsinsatserna hos medarbetare och chefer. En beredningsgrupp för ett kommunövergripande arbete om våld i nära relationer och hedersrelaterat, som är en del av ledningsstrukturen för kommunens brottsförebyggande arbete, har utformats och genomförandet av den beslutade handlingsplanens åtgärder har fortsatt.
- Arbetet med den nya ungdomshälsan fortsätter. Från och med 2022 finns en särskilt utsedd socionom utlokaliserad på ungdomshälsan som arbetar förebyggande och främjande med Borlängebor i åldrarna 13-25 år. Arbetet sker på flera nivåer och genom olika projekt, exempelvis "En viktig dag" för årskurs sex och "Kärleken är fri". Det finns även två socialarbetare som tillsammans med regionens barnhälsovårdssjuksköterskor arbetar med arbetssättet "Tillsammans för en trygg start" som är ett hälsofrämjande arbetssätt.
- Under 2022 togs beslut om Borlänge kommun ska arbeta efter modellen *Bostad Först*, som är en modell för att ge hemlösa en bostad. Borlänge har en hög andel personer som lever i bostadslöshet och dessutom lider av psykisk ohälsa och/eller beroendeproblematik. Det som är unikt för *Bostad Först* är att den hemlöse går direkt från hemlöshet till en egen bostad. I projektet ingår individ- och familjeomsorgen, socialpsykiatri inom Borlänge kommun samt Region Dalarna.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 3 och 10, genom ökat fokus på förebyggande och främjande arbetssätt, utbildningsinsatser för medarbetare, arbete kring måltidssituationen för äldre i syfte att bidra till möjligheten att leva ett gott liv med god hälsa.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Covid-19 har fortfarande varit en del av vardagen för många verksamheter inom vård och omsorg, även under våren. Folkhälsomyndigheten menar att fler äldre personer i Sverige är oroliga för att bli allvarliga sjuka i covid-19. Folkhälsomyndigheten menar också att grupper som redan före pandemin hade en förhöjd risk för ohälsa också har drabbats hårdast. Några exempel är ökad psykisk ohälsa, svårigheter för vissa att söka vård utifrån ett ökat krav på digitaliseringskunskaper, mindre fysisk aktivitet och sämre matvanor under pandemin som innebär ökad risk för framtida folkhälsosjukdomar. Det är för tidigt att avgöra covid-19-pandemins fulla effekt på folkhälsan. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet behöver stärkas och prioriteras för att behålla en god folkhälsa och för att minska ojämlikheterna i hälsa. Pandemin innebär även andra utmaningar för stora delar av kommunen. Flera verksamheter som varit

stängda eller kraftigt begränsande under 2020 och 2021 har nu återigen startat upp verksamhet, och den "vårdskulden" som nu ska åtgärdas är en utmaning att hantera under den kommande tiden framöver.

Under augusti genomfördes en internutredning med anledning av två brev om äldreomsorgen som hade inkommit till nämnden. Brevens beskriver sammanfattningsvis situationen främst under sommaren och inom särskilt boende. Utifrån vad som framkommit i utredningen fattade omsorgsnämnden beslut om ett antal åtgärder som bland annat berör förstärkt introduktion, kompetensutveckling och dialog.

Kommunstyrelsen fattade även de beslut om ett antal åtgärder utifrån samma syfte, något som dock skedde i september och därmed utanför delårsbokslutsperioden. Detta kommer påverka och prägla omsorgens arbete under lång tid framöver där flera parallella insatser ska verkställas för att åtgärda de brister som påvisats.

En annan utmaning är insatser i egen regi inom socialtjänsten, där ambitionen är att Borlängebor ska ha möjlighet att få vård i eller nära hemkommunen. För personer med multiproblematik är insatserna svåra att matcha vilket kan innebära att verksamheten blir spretig. Det kan på sikt innebära att kommunen inte har kapacitet att driva boenden i egen regi då beläggningen på befintliga boenden blir för låg.

Den demografiska utvecklingskurvan är en nationell utmaning som kommer ha påverkan på Borlänge kommuns vård och omsorg i framtiden. Vi blir äldre och också fler till antalet äldre i förhållande till personer i arbetsför ålder. Avgörande för att klara detta är att medborgare har möjlighet att bo kvar hemma längre och med främjande och förebyggande insatser öka Borlängebornas jämlikhet i hälsa och minska behovet av vård och omsorg.

Under den närmsta tiden väntas flera viktiga förändringar som kommer påverka Borlänges socialtjänst och vård och omsorg. Snart väntas den nya socialtjänstlagen börja gälla, vilket innebär omställningar för stora delar av verksamheten. I november förra året presenterades också den pågående samsjuklighetsutredningen ett delbetänkande om en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen förutsätter ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk och beroende.

Kommunens omsorgslokaler behöver stödja ett modernt arbetssätt. Brist på goda och ändamålsenliga lokaler ger svårigheter att bedriva en god vård och omsorg gentemot kommunens Borlängebor. Lokalbrist innebär också att det för verksamheterna kan vara svårare att rekrytera nya medarbetare när utförandet av insatserna blir tyngre och Borlängebor därigenom mer vårdkrävande. Det kan också innebära att fler medarbetare krävs för att utföra samma arbetsuppgift, där lokaloptimering istället kan innebära att färre medarbetare krävs för att utföra en god vård och omsorg.

Vi ska ha ett miljömässigt hållbart Borlänge så att vi lämnar över en bra miljö till framtidens generationer.

Borlänge ska bli en av de bästa miljökommunerna i Sverige. En hållbar och attraktiv stad med hållbara transporter, en giftfri miljö samt närodlat, ekologisk och klimatsmart mat. Med höga naturvärden och biologisk mångfald värnar vi miljön och ökar livskvaliteten för Borlängeborna. Det ska vara lätt för Borlängeborna att leva hållbart.

För att lyckas krävs tydliga strategier med sikte på de nationella och globala klimat- och miljömålen. Genom att tänka innovativt, framåt och nytt möjliggörs och motiveras arbetet för att bli en ledande miljökommun. Vi ska ha fokus på höga miljökrav i upphandlingar, energi- och resurseffektivisering och utveckla produktionen av förnybar energi.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Efter antagandet av *Miljöstrategi 2021-2030* i september 2021 har koncernen fått en bra start i implementeringsarbetet. Arbetet med strategin är långsiktigt och bidrar till kommunfullmäktiges mål om ett miljömässigt hållbart Borlänge där vi lämnar över en bra miljö till framtida generationer samt målet om trevliga boendemiljöer och en attraktiv bostadsort för fler.

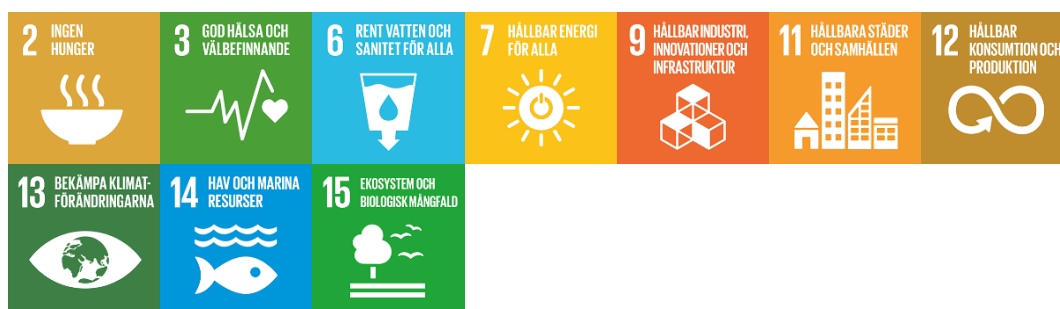
Arbetet med miljöstrategin och den tillhörande handlingsplanen har som yttersta mål att förbättra tillståndet i miljön, vilket har effekt för dagens och kommande generationers Borlängebor. Om arbetet lyckas är chansen större att vi efterlämnar ett hållbart Borlänge till framtida generationer.

- Borlänge kommun har en koldioxidbudget, den återstående budgeten innehåller totalt 1 314 707 ton. I dagsläget förbrukas 1/7 av budgeten varje år, den är alltså slut 2029. För att hålla budgeten och hålla oss inom ramen för Parisavtalet krävs omedelbara utsläppsminskningar med 12,7% årligen.
- Beräkningen är att Borlänges koldioxidutsläpp ökade med 3,4 % under 2021.
- En tidig uppföljning av Handlingsplan 2022 i maj månad visar att 78 % av åtgärderna var genomförda eller kommer att bli klara inom utsatt tid.
- Klimatneutrala Borlänge 2030 har lanserats, vilket innebär att Borlänge i ett år har arbetat genom bred samverkan för ökat tempo i klimatomställningen tillsammans med många viktiga aktörer i Borlänge och nationellt.
- Borlänge kommun skrivit under ett klimatkontrakt med 12 organisationer och företag där samtliga parter åtar sig att tillsammans leda Borlänges utveckling mot klimatneutralitet.
- Koncernens fordonsflotta är till 96 % fossiloberoende, vilket är på samma nivå som föregående mätning.
- Borlänge ligger i framkant när det gäller upphandling av ekologisk, närodlat och klimatsmart mat. Mätmetoder för att beräkna koldioxidutsläpp per person mat visar att alla menyer ett snitt på 0,62 CO₂, jämfört med 2021 års siffra som var: 0,61.
- Borlänge kommun har flera topplaceringar i Ekomatsligan vilket visar på att kommunen har en stark och god viljeinriktning för hållbar mat.
- Borlänge kommun har blivit beviljade medlemskap i föreningen Klimatkommunerna, en förening för kommuner som jobbar med lokalt klimatarbete. Deras bedömning är att Borlänge kommun har en robust organisation som garanterar långsiktighet i klimatarbetet.

- Borlänge är på plats två av Dalarnas miljökommuner. Jämfört med kommuner i hela Sverige kommer Borlänge på plats 47, vilket är en försämring jämfört med de senaste årens placeringar.
- Under 2022 har arbetet med att införa källsorteringen inom kommunala verksamheter fortsatt. Bland annat har miljöhus byggts om och byggts ut för att öka möjlighet till källsortering.
- En vinteranläggning för kommunens betesdjur har byggts. Den säkerställer en långsiktig fortsättning av kommunens djurhållning vilket bidrar till att stärka den biologiska mångfalden i kommunen.
- Det pågår arbete för att införa cirkulära och hållbara transporter. Bland annat har kommunen och koncernbolagen påbörjat ett samarbete för att möjliggöra en gemensam elbilpool, samt en centrumnära mobilitetshub.
- I den geografiska kommunen uppmäts antal installerade anläggningar av solceller till 749 stycken och totalt 9,6 MW installerad effekt. Siffran från 2021 är 446 anläggningar och 5,87 MW installerad effekt. Det är en ökning på 61 % i installerad effekt under 2022.
- Prognosen för kommunkoncernens produktion av förnybar el år 2022 är 97,586 GWh, jämfört med 118,942 GWh år 2021. Minskningen av mängd producerad förnybar el förklaras av årsvariationen i tillrinning av vatten till vattenkraftverken.
- Ett koncernövergripande arbete för att energieffektivisera koncernens fastigheter har initierats. Det är ett sätt att använda mindre energi mer effektivt, vilket i längden minskar kommunens miljö- och klimatpåverkan.
- Under januari genomförde Borlänge Energi ett kampanjutskick för alla boende i Borlänge om avfallssortering och dess effekter, varefter man under mars och april såg sjunkande restavfallsmängder i storleksordningen 10 procent. Ytterligare kampanjer kommer genomföras under året där ett fokusområde är arbetet med att minska förbränningen av plast.
- Borlänge Energi har deltagit i uppbyggnaden av Återbyggdepån och haft ett nära samarbete med Ta-Till-Vara. Fågelmyra har haft ett antal nystartsjobb.
- Tunabyggen har arbetat aktivt med att minska restavfallet. Restavfall är avfall som inte återanvänds utan går till förbränning. Ett sätt att minska restavfallet är insamling av textilier. Bolaget har under året samlat in ca 12 ton som nu går till återbruk istället för förbränning. Detta är en vinst för både miljö och ekonomi. Försöket kommer att fortsätta som ordinarie aktivitet under 2023.
- Fastighets AB Hushagen tar steg mot ett miljömässigt hållbarare Borlänge genom installation av solceller, laddplatser för elbilar, bygger i trä, driver certifiering av befintliga och nya byggnader, sänker energiförbrukning samt köper fosilfri el. Bolaget har ersatt samtliga dieseldrivna gräsklippare med robotgräsklippare, vilket minskat energiåtgången med 98 %.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 15, genom arbetet med ett nytt bildat naturreservat, naturvårdsplan och arbetet med att gynna pollinerande insekter.
- Mål 12, genom upphandling, minskade avfallsmängder och giftfri miljö.
- Mål 7, genom arbete med energi- och klimatrådgivning samt solceller.
- Mål 2 och 13, genom hållbara måltider och miljökrav i upphandlingar och genom implementeringen av miljöstrategin.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

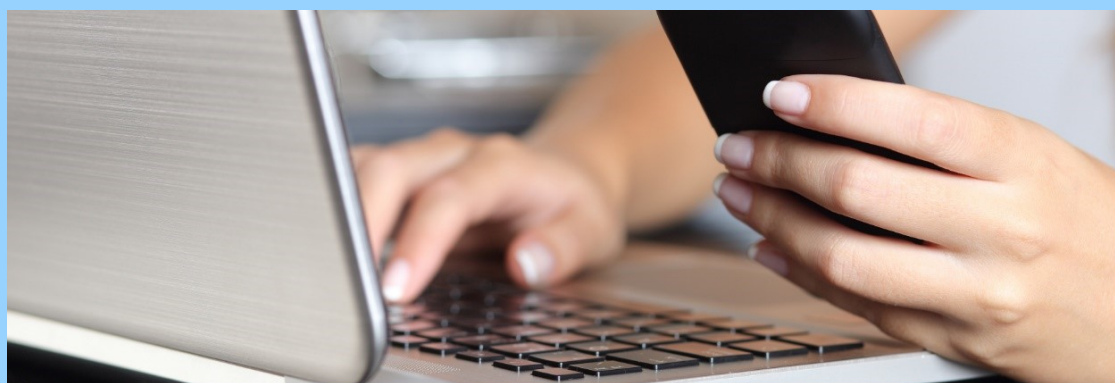
Den koncerngemensamma miljöstrategin har implementerats under 2022 och fortsätter att ge goda förutsättningar för hela kommunkoncernen att samarbeta för att bli en ledande miljökommun och nå miljö- och klimatmålen. Strategin lägger också grunden för ett ökat samarbete med Borlängeborna och näringslivet. För att samla koncernens ansträngningar i frågan och fortsätta att utveckla samarbeten tas det fram en handlingsplan årligen - den andra handlingsplanen är nu framtagen.

Det sker mycket utveckling på miljöområdet och det krävs fortsatt högt tempo och framåtanda för att kommunen ska hänga med i utvecklingen. Tillståndet i miljön och den allt större tidspressen att hinna agera för att undvika de värsta effekterna kommer ställa högre krav på kommunen framöver.

Tabell 24 - Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
Samordna kommunerna miljöstrategiska arbete	Genomsnittlig körsträcka per invånare (mil)	645	651	668	671	663	636	592	604		
	Installerad effekt solceller (MW) i den geografiska kommunen			0,33	0,36	0,81	1,37	3,13	5,87	9,60	
	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	40	39	42	42	40	44	42	41		
	Placering i "Aktuell hållbarhets" kommunrankning gällande svenska kommuners miljöarbete. Att ha en låg ranking är ett bra resultat.	17	112	241	66	152	39	39	22	47	

Vi ska vara drivande i den digitala utvecklingen så att vi erbjuder en god och effektiv service till Borlängeborna.

Invånarnas krav på mer digital service ökar, liksom att i högre grad kunna kommunicera med våra verksamheter. Innovation och teknologiska framsteg är en nyckel till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar.

Vi ska bli bättre på att använda digitaliseringens möjligheter för att möta invånarnas behov, hitta nya arbetsätt samt minska kostnaderna. För detta behövs digital kompetens vilket innebär att vara förtrogen med digitala tjänster och att utifrån sina förutsättningar kunna använda olika verktyg. För att kunna delta i det digitala samhället ska vi underlätta för Borlängeborna så att alla har samma rätt och möjlighet till att bidra och vara delaktig.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

- Kommunen fortsätter arbetet med utveckling av e-tjänster, vilket till en del sker genom regional samverkan. Antalet e-tjänster ökar, framförallt med fokus på att skapa smartare e-tjänster som är integrerade och beslutsrådande. Exempel på populära e-tjänster är anmälan synpunkter gällande skolan samt anmälan av specialkost som används flitigt av Borlängeborna. Dessutom har många e-tjänster skapats som effektiviserar delar av interna processer.
- Konferensrum har utrustats för att kunna hantera så kallade "hybridmöten" (möten där deltagare har möjlighet att delta både fysiskt och digitalt) och den kommunala organisationen är mitt uppe i ett anpassningsarbete för att möjliggöra det nya arbetssättet både nu och framöver. Många möten och forum har under året genomförts på distans via Skype och Teams, vilket har gett gynnsamma effekter när det kommer till digital vana bland medarbetare och chefer. Detta medför också möjligheter till flexibla arbetssätt där medarbetare, efter verksamhetens behov, kan medges visst arbete hemifrån.
- I arbetet med att höja den digitala kompetensen har Borlänge kommun tillsammans med flertalet dalakommuner genomfört en mätning med hjälp av Sveriges kommuner och regioner (SKR) och ADDA:s (ett företag inom SKR) självskattningsverktyg DiMiOS. Enligt självskattningsmätningen ligger kommunen i nivå med övriga landet vilket i sig är gott men med kommunens höga ambitionsnivå inom digitalisering betyder det att verksamheten är i fortsatt behov av kompetenshöjande åtgärder.
- Sociala sektorn har genom införandet av det nya verksamhetssystemet LifeCare digitaliserat flera tidigare manuella flöden, bland annat stora delar av avvikelshanteringsprocessen. Detta väntas underlätta sektorns kvalitetssäkringsarbete och minska risken för att inrapporterade avvikelser inte hanteras enligt beslutade rutiner och processer.
- Som ett led i IT och informationssäkerhetsarbetet har ett system som hanterar smarta kort införskaffats. Det innebär att alla medarbetare får nya passerkort som även kommer att användas för att logga in i datorn.
- En funktion för digital signering finns på intranätet. Ett ökat nyttjande av digital signering förväntas leda till positiv miljöpåverkan. Införandet väntas också innebära en kommungemensam process för signering vilket bidrar till en säkrare administration av dokument.
- Med anledning av att digitala nationella prov (DNP) kommer att införas har Borlänge kommun säkerställt att infrastrukturen på skolorna räcker till i kapacitet.

- Kommunen har sedan september en dygnet runt-beredskap för infrastruktur. När fler och fler E-tjänster lanseras och tidigare manuella arbetsuppgifter digitaliseras med införandet av nya verksamhetssystem finns ett behov av detta.
- Under 2022 startade två pilotskolor en samverkan med Microsoft. En utvecklare har anställts som stöd till dessa två skolor för att tillsammans med dem utveckla de digitala lärmiljöerna. Pilotskolorna är tänkta att bli modell för övriga skolor, att de ska sprida hur de digitala lärmiljöerna kan användas och hur de kan vara ett stöd i att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 4, genom att använda vissa digitala verktyg bidrar det till en mer jämställd utbildning.
- Mål 9, genom ökat antal e-tjänster, digitala möten och utbyggd digital infrastruktur.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Den största utmaningen just nu är säkerhetsläget i omvärlden. Det sker ständiga cyberattacker vilket innebär att det interna arbetet måste prioriteras.

En framtida utmaning är effekterna av den så kallade Schrems-II domen från EU-domstolen som kom 2020, vilket rör behandling av data- och personuppgifter i tredje land. Domen medför att molntjänster i flera fall inte kommer kunna användas. Det finns få direktiv, riktlinjer och policys för hur offentlig verksamhet skall förhålla sig och agera då molntjänster redan används i många offentliga verksamheter. Allt fler tjänster lanseras primärt som molntjänster, vilket medför det att kommunen kommer få ett mindre urval av tjänster att nyttja. I de flesta fall där det är möjligt installeras dessa tjänster lokalt är kostnaden oftast högre och underhållet mer komplicerat. I värsta fall kan detta innebära att kommunen istället tvingas upphandla äldre tjänster och backa i den digitala utvecklingen.

En annan framtida prioritering är hur kommunen ska lyckas höja den digitala kompetensen hos medarbetare och chefer, där framförallt kompetensnivån gällande det digitala ledarskapet behöver förbättras. Detta är avgörande för huruvida kommunen ska lyckas möta invånarnas servicekrav och ligga i framkant när det kommer till innovation och teknologiska framsteg. Under hösten har digitala utbildningar erbjudits och fortsatt analys av självskattningen genererar handlingsplaner för specifika verksamheter. Självskattningen genomförs årsvis och kommer att indikera om kommunen utvecklas åt rätt håll men det betyder att vi har ett nollvärde 2022.

Informationssäkerhet är en högprioriterad utmaning för många offentliga verksamheter och organisationer, kommuner inräknat. Det hanteras dagligen mängder av information i Borlänge kommun för att vardagen ska fungera. Denna information hanteras till stor del i olika informationssystem som är IT-baserade. Det medför att beroendet av IT-användning ökar i olika verksamheter vilket leder till ökade risker som exempelvis spridning av skadlig kod, dataintrång och bedrägerier. För att undvika dessa risker måste kommunens verksamheter skydda sig och förstå att informationssäkerhet handlar om att inse att information som är skyddsvärd ska behandlas med varsamhet. Därför arbetar kommunen med att klassa samtlig hanterad information utifrån informationssäkerhetskriterier. Kommunen har vidare en beslutad informationssäkerhetspolicy för att säkerställa att säkerhetskrav uppfylls, som dock är i behov av att uppdateras.

Verksamheter behöver avsätta tid för digitaliseringens förändrings- och omställningsarbete för att Borlängeborna i slutändan ska ha samma rätt och möjlighet till att bidra och vara delaktiga i samhället. Förändringsledarskap kommer krävas för att få kommunens chefer delaktiga i den digitala utvecklingen och för att chefer ska få förutsättningar för att leda verksamheten framåt i omställningsarbetet. En framtida utmaning är att utmana rädslan för att ändra befintliga arbetssätt, vilket kommer krävas i strävan mot en digital transformering.

Vi ska bryta segregationen så att klyftorna minskar och vi bygger ett hållbart Borlänge.

Borlänge ska vara en välkomnande kommun som tydligt står upp för värderingar om jämlikhet och demokrati. Alla oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning eller ålder är en resurs och en del i att utveckla kommunen. Borlänge ska präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla Borlängebor.

Vi ska arbeta för att säkerställa jämlika uppväxt- och levnadsvillkor så att förutsättningar ges för att alla ska trivas och känna sig inkluderade i Borlänge. Att främja hälsa, trygghet och lärande är fokus i det arbetet.

Vi ska gå på offensiven mot segregationen i skolan. En skola där barn från olika kulturer får möta varandra är en bra skola för alla. Vi ska bryta bostadssegregationen genom att ha blandade upplåtelseformer i hela vår stad.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Borlänge är en av de kommuner som har fått särskilt stöd för att bryta den socioekonomiska segregationen och minska klyftorna. Det finns flera pågående arbeten som tillsammans syftar till att stärka den sociala hållbarheten så att inget område i Borlänge ska bedömas vara utsatt. Det kommunövergripande utvecklingsarbetet för att främja hälsa, trygghet och lärande, syftar till att stärka Borlängebornas möjligheter att klara sig bra genom hela livet, från skolgång till ett liv i egenförsörjning.

- Föräldraskapsstöd erbjuds till föräldrar inom grundskolan, till elever inom SFI-undervisningen samt kulturanpassat föräldraskapsstöd på somaliska och arabiska.
- Processen fler i egen försörjning syftar till att fler Borlängebor kommer i arbete, vilket bidrar till att minska de socioekonomiska skillnaderna och segregationen i kommunen.
- Den fysiska planeringen är viktig för att minska segregationen i kommunen. Arbetet för en jämlik samhällsplanering pågår kommunövergripande med att ta fram detaljplaner i syfte att skapa fler bostäder med olika upplåtelseformer både i och utanför centrumkärnan.
- Insatser inom skolans lokalförsörjningsarbete görs för att öka integrationen, minska effekterna av befintlig segregation samt att främja en jämnare och mer blandad elevsammansättning. Genom att skapa tillfällen för integration vid omorganisation av våra skolenheter, ombyggnation eller anläggning av nya skolor för att skapa jämlika förutsättningar för alla till ett aktivt skolval. Kommunens beslut om lokalisering av Forssacklacksskolans verksamhet är ett exempel på hur kommunen försöker påverka detta.
- En ny resursfördelningsmodell har implementerats i förskolan och grundskolan under 2022 för att tydligare kunna arbeta med det kompensatoriska uppdraget mot våra elever med socioekonomiska utmaningar.
- Under åren 2019 till 2021 genomförde Borlänge kommun ett utvecklingsarbete kallat Tvärprofessionella team (HTL-pilot) på Tjärnaskolan och Nygårdsskolan vars syfte var att bygga upp en organisation för samverkan kring barn och deras föräldrar för att säkra alla barns rätt till jämlik hälsa, trygghet och lärande. HTL-piloten ingick i det nationella utvecklingsarbetet för tidiga och samordnade insatser (TSI) där insatser riktades till barn och unga i socialt utsatta områden och avslutades 2021. Ungdomshälsan har ersatt HTL-piloten inom TSI. Arbetet för jämlik hälsa, jämlik trygghet och jämlikt

lärande (HTL) har fortsatt efter att piloten avslutades men under andra samverkansformer. Exempel på detta är Ungdomshälsan, Trevligt hus, familjecentral och föräldraskapsstöd.

- Insatser som genomförts som nått målgruppen barn och föräldrar under 2022 är bland annat En viktig dag, där Ungdomshälsan besökt alla årskurs 6 elever i Borlänge för att berätta om sexuell hälsa, psykisk hälsa, socialtjänst och machokultur.
- Insatser som genomförts och nått målgruppen barn och föräldrar under 2022 är också Tillsammans för en trygg start, ett utökat hembesöksprogram för områden med låg socioekonomisk status. Tillsammans för en trygg start utgår från BVC Jakobsårdarna och sker i samverkan med individ- och familjeomsorgen.
- Vid upphandlingar använder Fastighets AB Hushagen utvärdering med social hållbarhet som en av grunderna.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2021 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 10, främst genom arbetet med social hållbarhet.
- Mål 10 och 4, genom arbetet för minskad skolsegregation.
- Mål 10 och 11, genom arbetet för jämlik samhällsplaneringen.
- Mål 10 och 3, genom tidiga samordnade insatser.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

De olika områdena hänger nära samman och påverkar varandra – Boendesegregation påverkar skolsegregation som påverkar segregationen på arbetsmarknaden. De aktiviteter som planeras och de planer som tas fram behöver ha ett tydligt socioekonomiskt fokus med målsättningen att grupper med de mest ogynnsamma förhållandena ska få den mest gynnsamma utvecklingen.

Samarbetet med det privata näringslivet behöver utvecklas, så att fler Borlängebor blir självförsörjande genom arbete, vilket möjliggör en ökad integration i samhället.

En väsentlig pusselbit för ett socialt hållbart Borlänge sker genom tidiga och förebyggande insatser som förhindrar framtida kostnader och minskar segregationen. Ambitionen är att familjecentralen, där Region Dalarna kommer bedriva mödra- och barnhälsovård och Borlänge kommun kommer bedriva öppen förskola samt socialtjänstens förebyggande verksamhet, ska stärka helheten i bemötandet av familjer och det stöd som kan behövas. Utmaningen är att få samtliga deltagande verksamheter att samverka för att främja en jämlik hälsa, trygghet och lärande.

Vi ska arbeta målmedvetet tillsammans med andra samhällsaktörer så att tryggheten ökar i Borlänge.

Borlängeborna ska kunna känna sig trygga, det är en viktig faktor för välbefinnande och hälsa. Upplevelsen av trygghet hänger ihop med tillit, delaktighet, inflytande och säkerhet. I en värld som förändras och i en stad som växer blir det extra viktigt att stärka den sociala hållbarheten.

Genom bättre dialog med Borlängeborna ökar vi tilliten, delaktigheten och inflytandet. Kommunens brottsförebyggande insatser ska utvecklas i samarbete med polisen och civilsamhället. Tillsammans ska vi bekämpa brottsligheten kompromisslöst.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Insatser för att öka tryggheten är ett långsiktigt arbete. Samverkan sker med berörda aktörer – Polisen, de kommunala bolagen, civilsamhället och olika kommunala verksamheter.

Arbetet med samordnade insatser för att öka tryggheten pågår kontinuerligt, främst inom ramen för EST -samarbetet (EST – effektiv samordning för trygghet). EST-samarbetet innebär att ett antal rapportörer varje vecka lämnar en lägesbild som sammanställs till en gemensam lägesbild. Utifrån lägesbilden kan åtgärder vidtas och det blir möjligt att styra resurserna på ett ändamålsenligt sätt. Under 2022 har situationen till största delen bedömts som relativt stabil.

- Under försommaren genomfördes en större trygghetsundersökning i kommunen. Undersökningen är den första av fyra som ingår i ett forsknings- och utvecklingsprojekt i samarbete med Polisregion Bergslagen och Örebro Universitet. Projektet ska pågå under tiden 2022-2025. Undersökningen skickades ut till sammanlagt 1800 Borlängebor i åldern 16-85 år. Svarfrekvensen var drygt 63 % eller 1140 svarande, vilket är ett bra utfall. Resultatet av undersökningen visar att Borlängeborna överlag känner sig trygga i sitt bostadsområde. Det finns dock variationer beroende på kön, boendeform eller i vilket område man bor. Till exempel är män generellt mer trygga än kvinnor, och boende i villa är mer trygga än personer som bor i hyreslägenhet. Centrum och Västra Området är områden där en större andel svarande uppger att de känner sig otrygga. Det sammantagna resultatet var trots detta bättre än förväntat. De kommande trygghetsmätningarna kommer att ge en tydligare bild av hur människor upplever tryggheten i sitt område, och insatser kommer att kunna sättas in med utgångspunkt från analys av undersökningarnas resultat. SCB har också, genom sin medborgarundersökning, under hösten ställt frågor om borlängebornas trygghet.
- Borlänge, liksom de flesta andra kommuner i länet och i riket, har ständigt god tillgång till narkotika och öppen narkotikahantering sker på flera platser. Narkotikahandlingen genererar mycket annan brottslighet, exempelvis egendomsbrott och våldsbrott. Brott som bidrar till ökad otrygghet är exempelvis anlagd brand och personrån. Borlänge har många personrån jämfört med övriga kommuner i Polisregion Bergslagen; under perioden 2022-01-01 – 2022-10-24 anmäldes det i Borlänge kommun 71 personrån per 100 000 invånare. Detta kan jämföras med Örebro som under samma tid hade 29 anmälda personrån per 100 000 invånare, och Falun med 18 anmälningar.
- Under pandemiåren 2020 och 2021 sjönk antalet anmälda brott något. Under 2022 har brottsligheten återgått till nivåer som motsvarar nivåerna före pandemin. Det är viktigt att vara medveten om att det finns mörkertal – det vill säga alla brott anmäls inte. Bostadsinbrott anmäls i större utsträckning eftersom det krävs en polisanmälan för att få ersättning från hemförsäkringen. Misshandel där brottsoffer och gärningsman känner varandra anmäls inte lika ofta. Vissa brottskategorier anmäls endast i den utsträckning som Polisen upptäcker dessa brott. Det gäller till exempel narkotikabrott och i stor utsträckning även rattfylleribrott.

- Flera brottskategorier har minskat under och efter pandemin. Det gäller till exempel misshandelsbrott och bilbrott (stöld av bil samt stöld ur/från bil). Även bostadsinbrotten har minskat något, men det rör sig om små skillnader. Narkotikabrotten däremot har ökat, vilket är positivt eftersom det speglar Polisens arbete mot denna brottstyp.
- Majoriteten, cirka 85 %, av de tillfrågade i Brottsförebyggande rådets Nationella Trygghetsundersökning NTU har uppfattningen att brottsligheten ökat kraftigt eller ökat något under de senaste tre åren, samtidigt som den självrapporterade utsattheten visar på minskad brottsutsatthet. Det är alltså svårt att få genomslag för bilden som visar att den anmälda brottsligheten minskat.
- För att bidra med ett brottsförebyggande perspektiv i samhällsplaneringen deltar kommunens brottsförebyggande samordnare i olika skeden av planprocessen.
- En civilsamhällessamordnare för brottsförebyggande frågor har anställts och påbörjat arbetet med att involvera civilsamhället i det brottsförebyggande arbetet.
- 1 juli 2023 träder en ny lag i kraft, Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I lagen ställs krav på att kommunerna ska ta fram en lägesbild som beskriver brottsligheten och dess konsekvenser i kommunen, samt efter analys av lägesbilden ta fram en handlingsplan för arbetet. Lägesbildsarbetet har påbörjats med stöd från Länsstyrelsen.
- Sommaren var lugn och fältgruppen har arbetat mycket med individ- och gruppkontakter. Både Dalecarlia cup och musikfestival genomfördes och där både fältassistenter och trygghetsvårdar fanns med för att stötta och skapa lugn samt bygga relationer med Borlänge unga. Lustgasproblematiken har varit ett problem under året och fältgruppen har jobbat mycket för att nå ut med information. Det gjordes även en informationsfilm som spreds i sociala medier. Under senhösten gjordes en tillfällig insats med schemalagda trygghetsvårdar på resecentrum för att få en helhetsbild av vilka som står för oroligheter och otrygghet på platsen. Arbetet med trygghetsstärkande och förebyggande arbete riktat mot unga har fortlöp under hela 2022 på olika platser i Borlänge där behov funnits. Människan bakom uniformen (MBU) kunde under hösten 2022 starta upp igen efter uppehållet under pandemin.
- Kommunen har genomfört ett antal dialogmöten i Västra Borlänge inom ramen för årets medborgarlöfte. Teman vid dialogmötena har varit till exempel skolan, socialtjänsten och trygghetsfrågor. Dialogmötena har lett till ett antal konkreta förslag som har kunnat genomföras helt eller delvis. Exempel på förslag som genomförts är att Paradisskolan börjat med Föräldraforum några gånger per termin. Det har också genomförts ytterligare dialogmöten med socialtjänsten, efter önskemål från mötesdeltagarna. Medborgarlöftet har även innefattat att Polisen ger rådgivning till de boende i syfte att öka kunskapen om samhället, stärka individers egenförmåga och därigenom även stärka den upplevda tryggheten. Inom äldre- och funktionshinderomsorg har, till följd av att restriktioner (covid) hävts och verksamheten i mångt och mycket har återgått till det normala, tillgången till sociala aktiviteter och fysiska träffar ökat. Samtidigt verkar fler äldre på kommunens särskilda boenden uppleva att de ofta besväras av ensamhet, och nöjdheten rörande sociala aktiviteter minskar. Kommunen arbetar med uppsökande aktiviteter och försök till att bryta isolering och ensamhet för att öka känslan av trygghet och delaktighet. Ett exempel är sommarens samarbete med externa aktörer för att skapa guldkant för kommunens boende.
- Ett av fem fokusområden i kommunens näringslivsstrategi är det brottsförebyggande arbetet. Det finns en utbredd oro bland företagen för att brottslighet och otrygghet ska försvåra företagandet och göra kommunen mindre attraktiv att flytta till eller stanna kvar i, vilket påverkar såväl företagets kundunderlag som deras möjligheter att rekrytera. Samverkan med näringslivet i brottsförebyggande syfte har påbörjats.
- Arbetet i kommunkoncernens interna samordningsstruktur för social hållbarhet (ISSH) som består av representanter från bildning-, sociala och samhällsbyggnadssektorn samt AB Stora Tunabyggen har fortsatt under året. ISSH fungerar som ett rådgivande, sorterande och beredande stöd till kommun- och concernledningsgrupperna. ISSH bidrar till en ökad helhetsbild kring sociala hållbarhetsfrågor samt effektiva, förankrade och likvärdiga arbetssätt. ISSH har exempelvis arbetat med hantering och rekvisering av statsbidrag, förankring och samordning av LUPP-enkäten, förankring och koordinering rörande revideringen av strategin Dalarna- Sveriges bästa ungdomsregion samt intern och extern informationsdelning.
- Borlänge kommun har från hösten 2021 drivit stärkt ungdomsdialog i form av Unga Kommunstyrelsen (UKS), där elever från högstadiet och gymnasieskolor i Borlänge deltagit. UKS-arbetet stärker ungas delaktighet, inflytande och tillit till det offentliga. UKS fungerar som en referensgrupp för ungdomsperspektiv kopplat till större förändringsfrågor i kommunen. Konkret exempel är att UKS var med i utredning av Ung Fritid/ungdomsmötesplatser.

UKS-arbetet under läsåret slutade med ett Ungdomsfullmäktige som hölls den 2 juni, 2022. Elever, politiker och sakkunniga tjänstepersoner deltog i forumet. Ungdomarna röstade för att trygghet, skola och fritid blir fokusområden för UKS-arbetet under kommande läsåret.

- Utifrån den beslutade strategin och handlingsplanen "Tillsammans mot våld i nära relation" planlades utbildningar. Basutbildningar har eller ska genomföras inom samtliga verksamheter som utpekats i handlingsplanen. Planeringen och kartläggning av grupper och passande utbildningar har tagit längre tid inom de verksamhetsspecifika grupperna. De sista grundutbildningsinsatserna planeras att slutföras under våren -23. En arbetsgrupp har arbetat med Borlänge kommuns externa samt interna webb som nu har uppdaterats med aktuell information om våld i nära relation samt hedersvåld.
- Under 2022 har det varit två temaveckor med insatsen Kärleken är fri på två kommunala gymnasieskolor. Kärleken är fri är en samverkansmodell där kommunen tillsammans med civilsamhället och Region Dalarna genomför olika aktiviteter under en temavecka med syfte att motverka hedersrelaterat förtryck/våld och förtryck och våld som HBTQIA+-personer riskerar att utsättas för. Vidare är syftet att unga ska få kännedom om sina rättigheter, få kunskap om stödvägar och få ökad tillit till myndigheter.
- Beslut har tagits att alla kommunens högstadieskolor ska arbeta med ett material som heter Machofabriken och nyckelpersoner har utbildats. Två pilotskolor har hittills arbetat med verktyget med elever. Machofabriken är ett arbetsverktyg för jämställdhet och mot våld bland unga. Det består av filmer, övningar och samtalsunderlag som möjliggör starten på ifrågasättande av begränsande och destruktiva killnormer och genomförs på skolan.
- För AB Stora Tunabyggen är samarbete med organisationer, föreningar och företag en naturlig del i arbetet med trygghet. En nära kontakt med hyresgäster ökar delaktigheten och tryggheten i bostadsområdena.

Borlänge Energi har byggt ut bredband i stor omfattning, vilket ger möjligheter till nya tjänster som kan öka tryggheten inom till exempel äldreomsorg/hemtjänst. Bolaget har även varit aktiv aktör när det gäller att utforma stadsmiljön för en ökad trygghet i utomhusmiljön.

- Borlänge Energi har byggt ut bredband i stor omfattning, vilket ger möjligheter till nya tjänster som kan öka tryggheten inom till exempel äldreomsorg/hemtjänst. Bolaget har även varit aktiv aktör när det gäller att utforma stadsmiljön för en ökad trygghet i utomhusmiljön.
- För AB Stora Tunabyggen är samarbete med organisationer, föreningar och företag en naturlig del i arbetet med trygghet. En nära kontakt med hyresgäster ökar delaktigheten och tryggheten i bostadsområdena.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 16, genom olika insatser för att öka tryggheten och delaktigheten bland olika målgrupper.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Det finns en utbredd uppfattning att brottsligheten ständigt ökar vilket kan ha en negativ inverkan på människors känsla av trygghet. Även händelser som sker utanför Borlänge kommun – eller utanför Sverige – kan påverka tryggheten. En utmaning är därför att få bättre kunskap om effekten av de insatser som kommunen genomför, och att kommunicera dessa effekter. Även fakta om brottsstatistik och utsatthet behöver kommuniceras på ett tydligt sätt. Uppföljning och utvärdering måste genomföras med större stringens och kommuniceras på ett bra sätt gentemot såväl medarbetare som Borlängebor. Detta kan ske genom en bättre samverkan mellan kommunens olika verksamheter. Den struktur som framtagits för det brottsförebyggande arbetet är ett tydligt steg i rätt riktning, och den kommande lagstiftningen kommer att ställa ökade krav på kommunens förmåga att arbeta strukturerat och kunskapsbaserat. Det nya digitala rapportsystemet kommer att ge förbättrade möjligheter att presentera lägesbilden på ett tydligt sätt.

För att bli framgångsrik i det brottsförebyggande arbetet behövs ett batteri av praktiska åtgärder på fältet. En grundtanke i det brottsförebyggande arbetet måste vara att kommunen inte ska ha något område som betecknas som utsatt, riskområde eller särskilt utsatt område enligt Polisens definition. Idag finns ett område som bedöms som riskområde.

Tabell 25 - Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
Samordnade insatser för att öka tryggheten	Antalet anmälda brott i Borlänge	6198	6277	6076	5821	6113	6239	
Samordnade insatser för att öka tryggheten	Oro för brottsligheten i samhället, Borlänge - totalt 18-64 år	45%	43%	49%	52%	52%	45%	
	Oro för brottsligheten i samhället, Borlänge - kvinnor	44%	43%	43%	48%	50%	47%	
	Oro för brottsligheten i samhället, Borlänge - män	46%	44%	45%	57%	54%	42%	

Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare så att vi kan fortsätta ge god service till Borlängebon.

Borlänges största arbetsgivare är Borlänge kommun och som arbetsgivare måste vi lyckas med att attrahera, utveckla och behålla rätt kompetens. För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs ett ständigt pågående och långsiktigt arbete på bred front. Kommunen har en stor utmaning när det gäller kompetensförsörjning inom flertalet yrkeskategorier och samverkan med högskolan, näringslivet och andra samhällsaktörer är viktigt för att hitta vägar framåt.

Vi vill att kommunen ska vara en arbetsgivare som skapar förutsättningar för delaktighet, arbetsglädje och friska medarbetare, ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor och en god allmän hälsa med balans mellan arbete och fritid. Arbetet ska fortsätta med att förbättra personalens arbetsmiljö. Den gemensamma värdegrunden och ledarskapet är viktiga delar för att medarbetarna ska trivas och vara framgångsrika i sitt arbete.

Sammanfattande bedömning av resultat och effekter

Borlänge kommun arbetar aktivt på en rad olika områden för att upplevas som en attraktiv arbetsgivare. Samordningen mellan de olika insatserna ökar och trenden är tydlig att de insatser som görs och fungerar, utvecklas och ger resultat.

Medarbetarinitiativ inom ramen för fysisk, psykisk och social hälsa ökar på bred front, främst inom ramen för kommunens hälsosatsning. Visstidsanställningar och timvikariat omvandlas till tillsvidareanställningar och deltid går alltmer mot heltid.

Kommunens löner har de senaste åren i det närmaste varit helt jämställda mellan män och kvinnor. Dessutom har kommunens snittlöner ökat mer än inom många andra konkurrerande branscher med motsvarande tjänsteutbud exempelvis regionen, staten och det privata näringslivet.

- Antalet tillsvidareanställda i Borlänge kommun var den 31 december 2022, 4586 personer. Det är 1 färre tillsvidareanställd medarbetare än motsvarande datum 2021. Antalet tillsvidareanställda har senaste året varit den högsta någonsin med en topp noterad vid delårsbokslutet då det fanns 4596 tillsvidareanställda inskrivna i organisationen. Samtidigt har andelen visstidsanställningar och andelen timvikarier minskat i allt större utsträckning. Totalt utförs det färre årsarbeten nu än vad det gjorts de senaste fem åren, andelen arbetstid utförd av just tillsvidareanställda har av den anledningen fortsatt att öka, till den högsta nivån sedan mätningarna inleddes. 80,2 % av årets arbetstid på kommunen under hela 2022 utfördes av just tillsvidareanställda. Motsvarande siffra 2021 var 78,7 %.
- Under 2022 slutförde 33 tillsvidareanställda vårdbiträden Äldreomsorgslyftet. Det innebär att dessa vårdbiträden utbildats till undersköterskor med syfte att höja kompetensen i omsorgen. Under hösten 2023 kommer ytterligare 34 tillsvidareanställda vårdbiträden att ha gått utbildningen. Förhoppningen är att dessa totalt 67 undersköterskor tillsammans ska höja andelen undersköterskor i omsorgen.
- Trots att vi kunnat rekrytera med externa annonser har andelen undersköterskor minskat med någon procent sedan den senaste mätningen.
- För första gången på fem år minskar antalet sökande per tjänst i Borlänge kommun. Från 14 sökande per tjänst totalt under 2021 till totalt 11 sökande per tjänst under 2022.

Vi ser dock att den större andelen lediga tjänster har blivit tillsatta vilket indikerar på att vi får den kompetens vi eftersöker till våra lediga tjänster. Deltagandet på rekryteringsmässor och anordnande av andra rekryteringsaktiviteter har och kommer under året att genomföras för att stärka bilden av kommunen och våra lediga tjänster.

- Under år 2022 har arbetsmiljörelaterade frågor varit i fokus. Hälsosatsningen samt arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har pågått under hela året. Workshops med betoning på strategiskt arbete med mål och uppföljning kring personalnyckeltal har varit viktiga beståndsdelar i det arbete som pågått. Kommunen har inför året satt upp mål kring sjuktal, frisktal och overtidsarbete som bygger på verksamheternas behov och ambitionsnivå.
- Under våren 2022 förstärktes kommunens ledarutvecklingsprogram för chefer. Det var block 4, "Fördjupning och återkoppling", som utökades med ett erbjudande om en digital plattform, Framgångsakademin. Genom detta får chefer en flexibel och individuell ledarutveckling att använda i vardagen.

Agenda 2030

Under 2020-2023 ska verksamhetsmålet bidra till följande Agenda 2030-mål:

Under 2022 har arbetet främst bidragit till:

- Mål 8, genom insatser för att underlätta framtida kompetensförsörjning inom vård och skola, att fler har fått en tryggare anställning och arbetet med att förbättra arbetsmiljöarbetet och hälsan.
- Mål 5, genom att kvinnodominerade yrken har fått en större andel tryggare anställningar, möjlighet till kompetensutveckling samt att lönenivåerna är jämställda.

Framtida utmaningar och åtgärder utifrån resultat

Det är fortsatt höga sjuktal, framförallt inom sociala sektorn. För att vända det behövs kompetenshöjning med högre andel undersköterskor i äldreomsorgen.

Brist på kompetens kommer vara en utmaning när det gäller många av kommunens tjänster. En förklaring tros vara ett minskat intresse för yrkesutbildningar som således leder till svårigheter med att hitta exempelvis utbildade undersköterskor och barnskötare. Även vissa av kommunens bolag ser en hög konkurrens om vissa kompetenser.

En annan faktor som kommer att påverka kommunens konkurrensmöjligheter vid rekrytering är Northvolts industrietablering i Borlänge. Utifrån den behöver kommunen arbeta målinriktat med att vara en attraktiv arbetsgivare. Det finns ett behov av att se över kontakten med alla kandidater i samband med sökande av ledig tjänst hos oss. Introduktionen för nya medarbetare behöver också ses över för att ytterligare förstärka chanserna till att vara en attraktiv arbetsgivare.

Tabell 26 - Uppföljning av indikatorer

Strategi	Indikator	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Trend
Samordnad hantering av resurserna genom effektiv bemanning	Andel heltidsarbetande (Andelen tillsvidare-anställda som har en heltidsanställning genom sitt anställningsavtal)		92,3%	93,1%	94,3%	94,9%	95,6%	
	Andel heltidsarbetande (Andelen tillsvidareanställda som i praktiken arbetar heltid)	83,3%	83,4%	84,8%	85,3%	85,7%	87,3%	
	Andel heltidsarbetande (Andelen månadsavlönade som i praktiken arbetar heltid)					77,2%	79,5%	
	Andel tillfälligt anställd personal (Andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställd personal årligen)		72,6%	73,4%	77,7%	78,7%	79,6%	
Kompetensutveckling	Andel undersköterskor inom särskilt boende	73%	74%	76%	71%	72%	70%	
	Andel undersköterskor inom hemtjänst	58%	59%	54%	55%	63%	63%	
Samordnad hantering av resurserna genom effektiv bemanning	Genomsnittlig antal vikariebehov (ett arbetspass, kan variera på antal timmar) Förskola				442	555	719	
	Genomsnittlig antal vikariebehov (ett arbetspass, kan variera på antal timmar) Skola				672	682	599	
	Genomsnittliga antal vikariebehov (ett arbetspass kan variera på antal timmar) per månad inom sociala sektorn				2987	2856	2793	

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kommunen redovisar ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska det underskottet återställas och kompenseras med motsvarande överskott de närmaste tre åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Borlänge kommun har uppfyllt balanskravet tidigare år och det finns inget underskott att återställa från föregående år. Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 179,4 miljoner kronor, vilket därmed lever upp till lagens krav.

Borlänge kommun har under åren 2014-2021 avsatt medel till en resultatutjämningsreserv (RUR) på totalt 54,9 miljoner kronor. Tanken är att överskott ska kunna reserveras i RUR under finansiellt goda tider när skatteintäkterna ökar för att sedan användas för att täcka underskott under svagare tider då skatteintäkterna minskar. Regler för kommunens reservering till och disponering av RUR finns i särskilda riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Enligt riktlinjerna får disponering ske när skatteunderlagsprognoserna för ett enskilt år faller under det tioåriga genomsnittet för skatteunderlagets utveckling. SKR:s prognoser för utvecklingen av skatteunderlaget pekar på att den genomsnittliga utvecklingen under de närmaste åren kan innebära att det finns möjlighet att ta medel från RUR i anspråk. Inga uttag har gjorts.

Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått. Huvudprincipen vid avstämning av balanskravet är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna. Därför börjar balanskravsutredningen med årets resultat enligt resultaträkningen som justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar. Återföring ska också ske av orealiserade vinster och förluster i värdepapper. Efter dessa justeringar redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet så medger och fullmäktige så beslutar görs sedan reservering till resultatutjämningsreserven. Alternativt lyfts medel fram från resultatutjämningsreserven för att hantera negativa resultat efter balanskravsjusteringar.

Utmärkande för årets balanskravsutredning, som redovisas i nedanstående tabell är att:

- Beräkningen börjar med årets resultat, 189,1 miljoner kronor.
- Det finns inget historiskt underskott att återställa.
- Intäkterna justeras för realisationsvinster på 4,7 miljoner kronor som uppstått i samband med avyttring av anläggningstillgångar
- Intäkterna justeras för realisationsvinster vid försäljning av finansiella tillgångar med 1,3 miljoner kronor.
- Resultatet innehåller orealiserade värdestegringar och minskningar i värdepapper med 45,1 miljoner kronor som justeras i utredningen eftersom värdeförändringar i marknaden inte ska ingå i det justerade resultatet.
- Avsättning till resultatutjämningsreserven föreslås med 37 miljoner kronor.
- Beräkningen summeras till "Årets resultat efter balanskravsjusteringar" till 228,2 miljoner kronor. Efter avdrag av "Medel som avsatts till resultatutjämningsreserv" erhålls balanskravsresultat 191,2 miljoner kronor.

Tabell 27 - Balanskravsutredning

Balanskravsutredning, mnkr	2022
Årets beräknade resultat enligt resultaträkningen	189,1
Samtliga realisationsvinster	-6,0
Orealiserade realisationsvinster och förluster pensionsmedel	45,1
Årets beräknade resultat efter balanskravsjusteringar	228,2
Medel som avsatts till resultatutjämningsreserv	-37,0
Balanskravsresultat	191,2

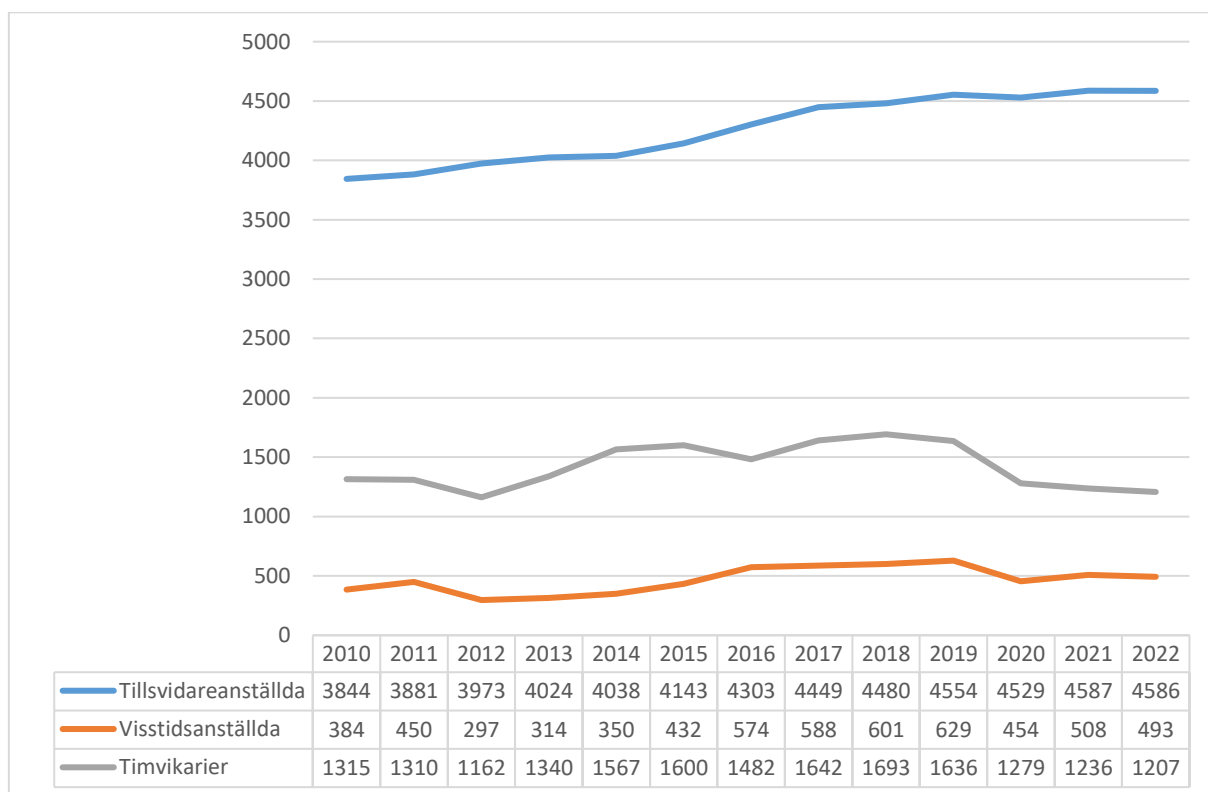
Väsentliga personalförhållanden

Personalredovisning för koncernen

Här redovisas en sammanställning för huvudorganisationen samt koncernens helägda bolag under 2022. I Borlänge kommuns koncern ingår, förutom kommunens medarbetare, de som är anställda hos AB Borlänge Energi, Fastighets AB Hushagen, Maserhallen AB och AB Stora Tunabyggen. Borlänge kommuns antal tillsvidareanställda var i det närmaste helt oförändrade för 2022. Totalt var 4586 medarbetare tillsvidareanställda per den 31 december 2022, en färre än samma datum året innan. Antalet tillsvidareanställda i Kommunen har ökat, sett i ett längre perspektiv, samtidigt har organisationen haft en långsiktig trend där andra anställningsformer fortsatt att minska. Detta har bidragit till att andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställda medarbetare fortsatt öka samt att den sammanlagda utförda arbetstiden under året har fortsatt att minska totalt. Bristen på vikarier med erforderlig kompetens har varit en stor utmaning, i samtliga sektorer. Den höga sjukfrånvaron totalt är fortfarande en utmaning för kommunen och bidrar i sig till fortsatt arbetsbortfall.

Om blicken lyfts till hela koncernen så går det för första gången räkna till över 5000 tillsvidareanställda, 5014 medarbetare, 32 fler medarbetare än året innan. Bolagens organisationer har samtliga fått fler tillsvidareanställda de senaste åren, Borlänge energi ökade mest under 2022 och är nu totalt 276 tillsvidareanställda.

Tabell 28-Antal tillsvidareanställda, visstidsanställda och timvikarier i Borlänge kommun sedan 2010

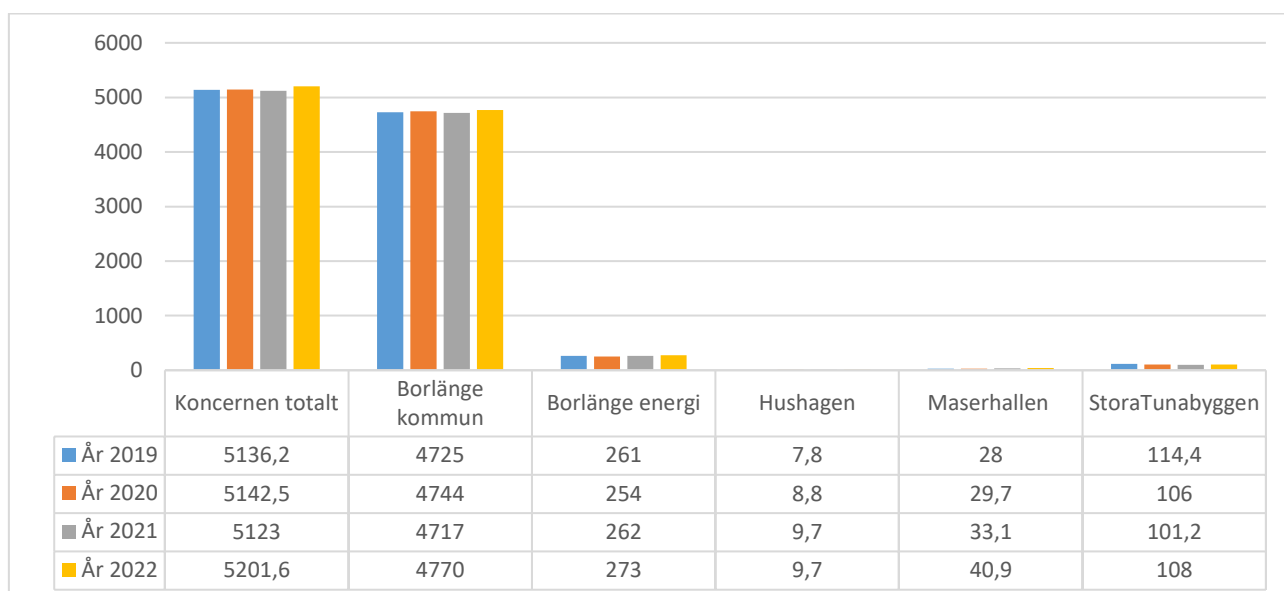

Antalet tillsvidareanställda har successivt och stadigt ökat sedan 2010, samtidigt som andra anställningsformer såsom visstidsanställning och timvikariat minskat gradvis de senaste fem åren.

Antalet årsarbeten – ordinarie samt utförd arbetstid

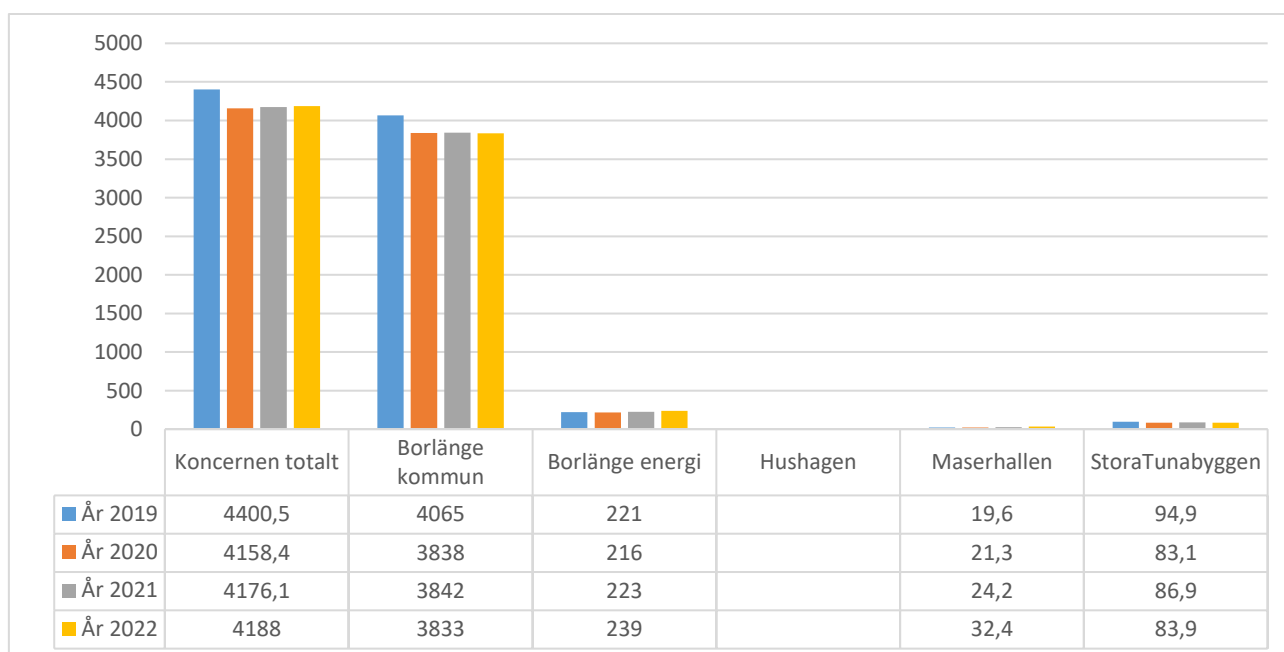
Antalet medarbetare går att följa och mäta på olika sätt. Koncernen har enats om att utöver att mäta antalet personer involverade i organisationerna, även följa det faktiska antalet årsarbeten omräknat i heltidstjänster. Även årsarbetare kan delas upp i två olika definitioner och det bedöms som värdefullt att ha med båda dessa nedanstående definitioner av årsarbeten för att få en klar bild av bemanningsläget i koncernen och hur det utvecklas över tid.

Tabell 29 - Antal årsarbeten omräknat i heltidstjänster inom kommunkoncernen 2019-2022

När antal årsarbetare räknas fram utgår man från den ordinarie arbetstiden. Antalet årsarbeten utgår från den totala summan av de anställdas arbetstid på anställningsavtalet. Medarbetarnas sysselsättningsgrad påverkar antalet årsarbeten då arbetstiden omräknas till antalet heltidstjänster. Exempelvis leder två halvtidsanställningar till ett årsarbete. Även visstidsanställningar inkluderas i årsarbetstiden.

Tabell 30 - Antal årsarbeten, utförd arbetstid inom kommunkoncernen 2019-2022

Med utförd arbetstid menas hur många årsarbeten som producerats under året (oavsett anställningsform). Det är per definition den ordinarie arbetstiden för månadsavlönade och timanställda summerad till heltidsanställningar med avdrag för all frånvaro (inklusive semester, föräldraledighet, sjukfrånvaro m.m.).* Siffror för Hushagen saknas.

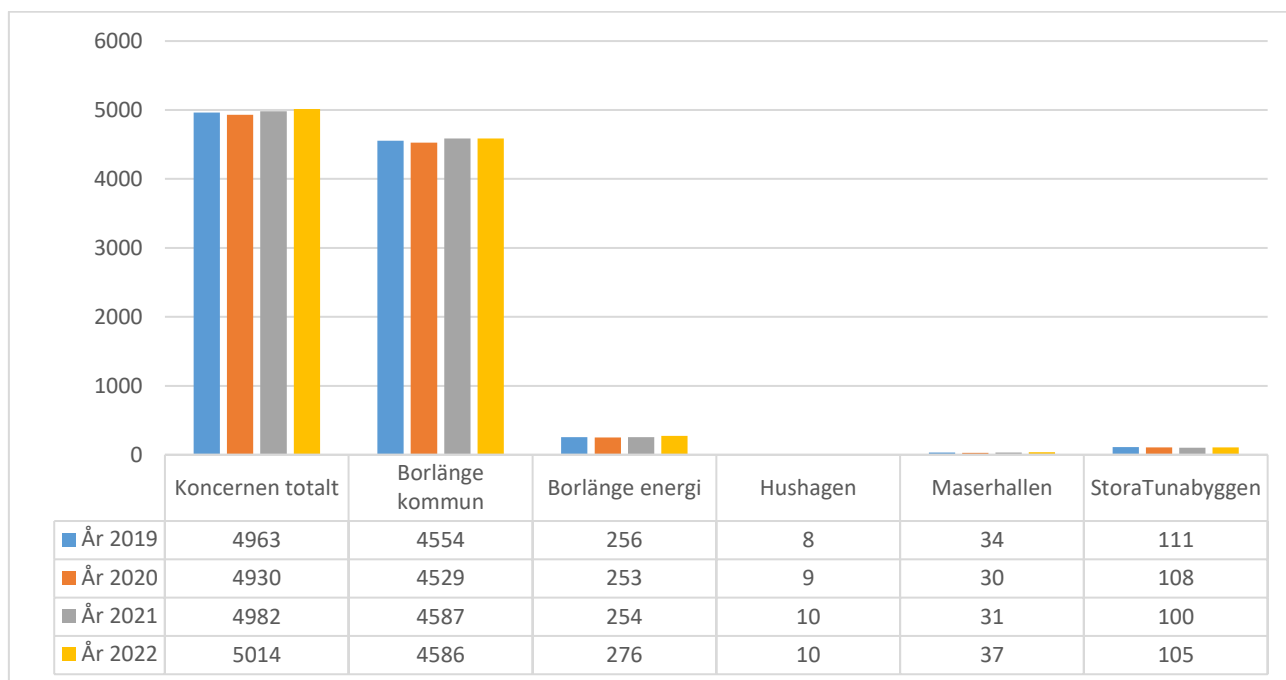
Den utförda arbetstiden, som var betydligt högre åren innan pandemin, har sakta men säkert återhämtat sig sedan 2020. Inom kommunen ligger den dock kvar stabilt på ungefär samma nivå som 2020, utmaningen med att ersätta sjukdom med vikarier är här för att stanna. Årsarbetstiden utförd av timvikarier har minskat de tre senaste åren. Även kategorin VAB (Vård av barn) har ökat de senaste tre åren, vilket gör att den utförda arbetstiden påverkas ytterligare. Bolagens årsarbetstid följer inte samma utveckling som kommunens. Samtliga bolag har sedan 2020 utökat den utförda arbetstiden med 10 procent eller mer.

Antal tillsvidareanställda

Diagrammet nedan visar hur antalet tillsvidareanställda i kommunkoncernens utvecklats de senaste fyra åren:

Tabell 31 - Antal tillsvidareanställda

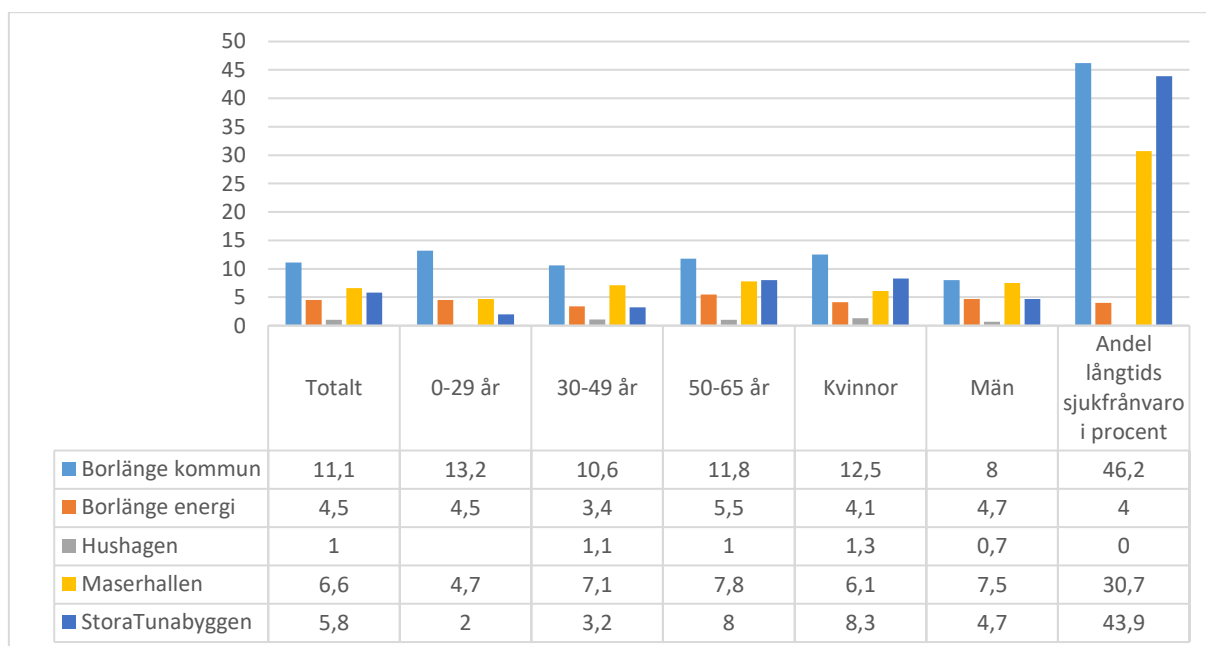

Antalet tillsvidareanställda totalt har förhållit sig relativt stabilt, sett över hela koncernen de senaste fyra åren. Största ökningen procentuellt sätt (20 procent) hittar vi i Hushagen.

Sjukfrånvaro

Nedan redovisas den obligatoriska sjukfrånvarostatistiken enligt SKR:s definition. Det gör den jämförbar mellan olika organisationer. I tabellen nedan framgår hur sjukfrånvaron fördelar sig inom Kommunkoncernen.

Tabell 32 - Obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron i procent av arbetstiden för kommunkoncernen 2022

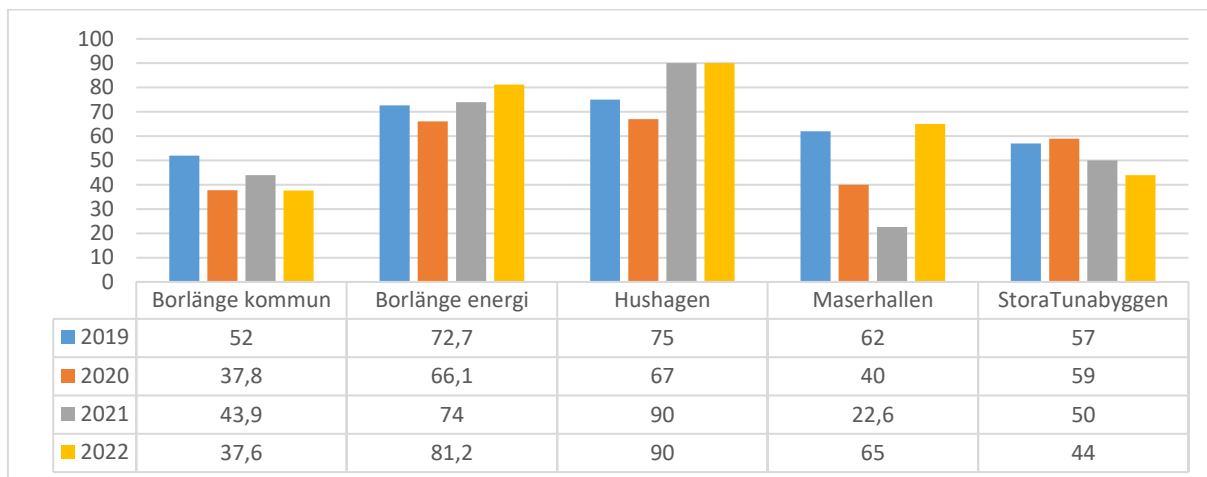

Sjukfrånvaron har ökat sedan 2021 i samtliga organisationer. Inom Borlänge Kommun står ökningen för främst mer korttidsfrånvaro. Sjukfrånvaron var mycket hög under årets två första månader p.g.a. omikron. Det som oroar mest är att sjukfrånvaron är högst bland de som är yngst, d v s medarbetare under 29 år. Där har Borlänge kommun redan sedan tidigare landets högsta sjukfrånvaro och nu har den ökat ytterligare under 2022, från 11,8 procent 2021 till årets motsvarande siffra på 13,2 procent.

Frisktal

Engagerade medarbetare med fokus på uppdraget brukar resultera i ett högt frisktal. 2022 var, precis som året innan, ett annorlunda år på många olika sätt, vilket även påverkade såväl kommunens som koncernbolagens frisktal. Ju högre frisktal desto bättre värde. Borlänge Energi, Maserhallen och Hushagen kunde för sina organisationer summera ett högre frisktal än tidigare år de friskalet följts som ett nyckeltal. För Stora Tunabyggen och Borlänge kommun har utvecklingen varit den omvända med lägsta utfallet sedan mätningarna började, just under 2022. Diagrammet nedan visar hur frisktalerna förhållit sig inom kommunkoncernen de senaste åren.

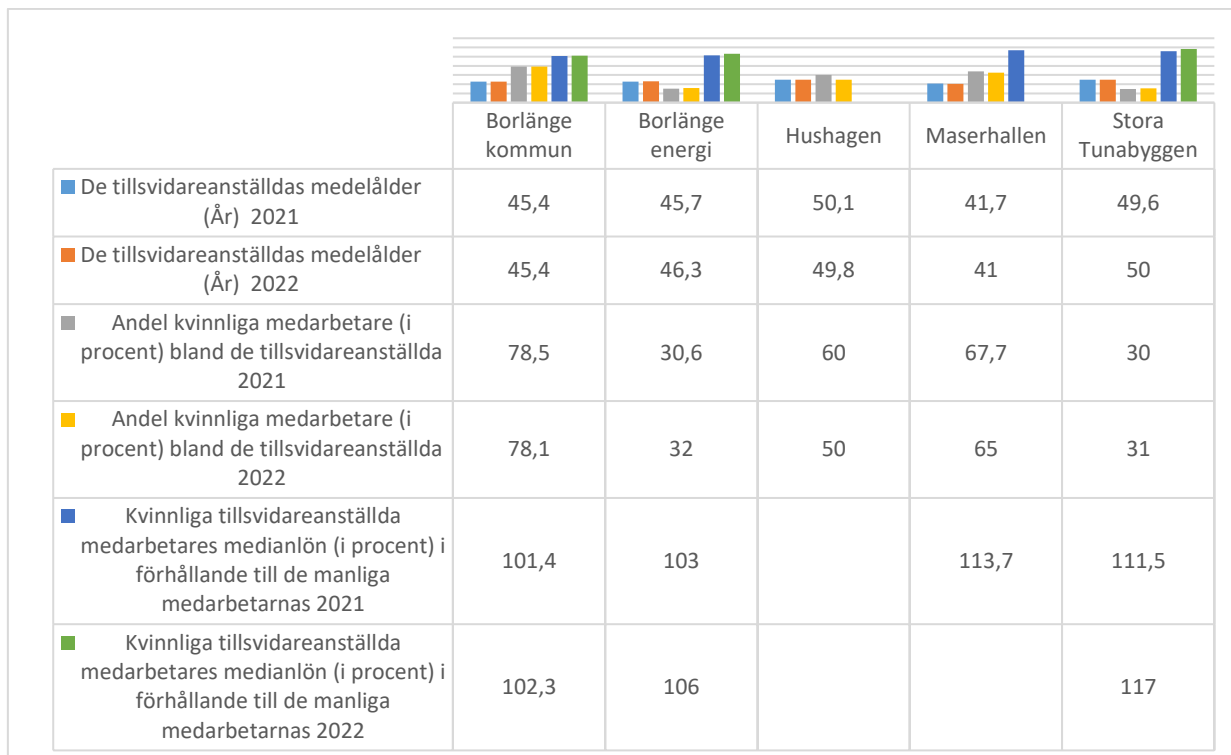
Tabell 33 - Friskalet i kommunkoncernen

Friskalet varierade stort mellan bolagen under 2022. Högst var friskalet fortsatt hos Borlänge Energi och Hushagen, 81 procent respektive 90 procent. Även Maserhallens hade organisationens högsta uppmätta frisktal sedan 2019.

Fakta om Kommunkoncernens tillsvidareanställda medarbetare

Tabell 34 - Medelålder, andel kvinnor och medianlön bland tillsvidareanställda 2021- 2022

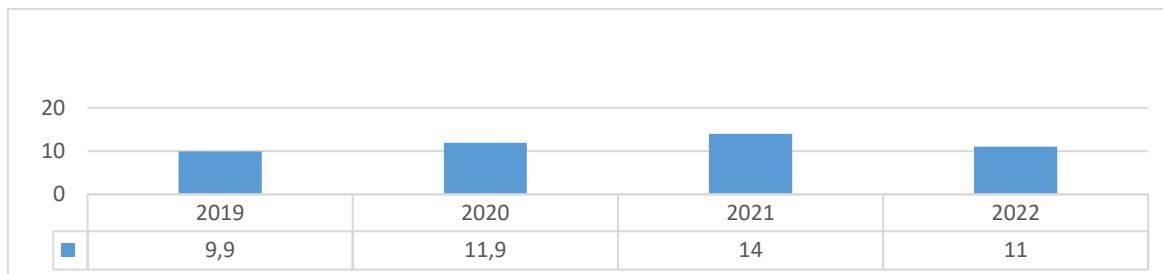
Maserhallen har fortsatt de yngsta medarbetarna och Stora Tunabyggen samt Hushagen de äldsta. Störst andel kvinnor återfinns i Borlänge kommun och lägst andel kvinnor återfinns i Borlänge Energi och Stora Tunabyggen, även om andelen kvinnor där ökat sedan 2021. I samband med den årliga lönekartläggningen så konstaterades att kvinnornas medianlön var fortsatt högre i samtliga organisationer där årlig mätning blivit utförd. Anledningen hänger delvis ihop med andelen kvinnliga chefer samt fördelningen mellan tjänstepersoner och arbetare inom respektive organisation. *Siffror för Maserhallens och Hushagens lönekartläggningar saknas för 2022.

Personalredovisning Borlänge kommun

Attraktiv arbetsplats

Det har alltid varit och fortsätter vara viktigt för Borlänge kommun att vara en attraktiv arbetsplats. Vilket också går att utläsa i de övergripande målsättningarna i Strategisk plan 2020-2023. Borlänge kommun har länge följt hur många som söker de tjänster som annonseras ut för att på så sätt få ett mått på hur attraktivt det är att få arbeta inom Borlänge kommun. För första gången på många år minskade antalet sökande per tjänst.

Tabell 35- Antal sökande per utannonserad tjänst totalt i Borlänge kommun

Under 2022 publicerades 754 annonser som avsåg 1507 tjänster. Motsvarande siffror 2021 var 584 annonser och 1243 tjänster som utannonserades. Till årets annonser räknades totalt ihop 16599 ansökningar, i genomsnitt 11 ansökningar per tjänst. Samma siffra 2021 var 14 ansökningar per tjänst.

Andelen manliga tillsvidareanställda ökade för sjätte året i rad och är nu uppe i 21,9 procent (21,5 procent, år 2021). Antalet manliga tillsvidareanställda är för första gången över tusen personer, 1003 tillsvidareanställda män. Medelåldern höll sig kvar på samma ålder som 2021, 45,4 år är snittåldern. I ett längre perspektiv har snittåldern gått ner drygt ett år sedan 2016. Borlänge kommun är i ett riksperspektiv en ung kommun och det avspeglas uppenbarligen bland de tillsvidareanställda medarbetarna.

När jämställdheten mellan könen analyseras så konstateras att möjligheten till karriärutveckling är att betrakta som jämställd. I Borlänge kommun så är 73,5 procent av medarbetarna i ledande befattning kvinnor. Så har fördelningen mellan manliga och kvinnliga chefer sett ut de senaste tre åren. Siffran harmoniserar bra med könsfördelningen i stort som det beskrevs i stycket ovan.

I den obligatoriska årliga lönekartläggningen säkerställer arbetsgivaren att inga oskäligen skillnader i lön finns mellan könen. När man tittar på hur kvinnornas medianlön förhåller sig till de manliga medarbetarnas så kan man se att kvinnornas medianlön är något högre än männens (102,3 procent). Samma siffra senaste mätningen (2021) var 101,4 procent.

Under 2022 har man fortsatt haft möjligheten att följa Instagramkontot @jobbaiborlangekommun som lanserades under hösten 2019. 1 500 följare har fått göra djupdykningar runt om på arbetsplatser i hela kommunkoncernen. Det är ett uppskattat sätt att uppmärksamma och sprida allt positivt som händer i vardagen ute bland våra verksamheter. Under 2022 har åtskilliga exempel på medarbetardrivna aktiviteter som kommer borlängebon till gagn lyfts fram.

56,7 procent av alla anställda (oavsett anställningsform) nyttjade friskvårdsbidraget under 2022. Motsvarande siffra 2021 var och 60,9 procent. 2020 var nyttjandegraden 50,7 procent och 2019 var den ännu lägre, 47,8 procent. Antalet nyttjande av friskvårdsbidraget är jämförelsevis med andra arbetsplatser fortsatt högt i Borlänge kommun trots att nyttjandegraden sjönk lite mot 2021. Totalt nyttjades 6 628 314 kronor i friskvårdsbidrag under 2022. Borlänge kommun har ett högre friskvårdsbidrag än de övriga Dalakommunerna.

Under året delades det ut en gratifikation till alla tillsvidareanställda om 1000 kronor som tack för allt arbete under pandemiåren. För andra året i rad kunde man få välja ett presentkort hos en lokal näringsidkare till julklapp, något som inte bara uppskattade av de anställda borlängeborna utan även lokala handlare.

Både andelen tillsvidareanställda som 2021 arbetar heltid enligt avtal (95,6 procent) och andelen tillsvidareanställda som i praktiken arbetar heltid (87,3 procent) har ökat ytterligare under året. Ökningen har pågått sedan heltid som norm infördes och då 2017 var samma siffror 92,2 procent respektive 83,3 procent.

Lönebildning

Löneöversyn 2022 genomfördes med delaktighet från både chefer och fackliga parter. Inför översynen 2022 genomfördes en gemensam uppstart med samtliga fackförbund och efter avslutad löneöversyn genomfördes en utvärdering för att ta del av förbättringsförslag inför löneöversyn 2023.

Ledarutvecklingsprogrammet 2,0

Ledarskapet i Borlänge kommun har sin utgångspunkt i värdegrunden, tillitsbaserad styrning och medarbetardriven chefstödd utveckling (MCU). Med detta som grund har kommunens ledarfilosofi skapats och bygger på fem viktiga beståndsdelar: Tydlig, coachande, långsiktig, modig och kommunikativ. Ambitionen med Ledarutvecklingsprogrammet är att ge chefer goda förutsättningar att utföra chefsuppdraget på ett sätt som stärker och utvecklar verksamheter, enheter, medarbetare och det egna ledarskapet.

Ledarutvecklingsprogrammet består idag av tre utbildningsblock och ett block för fördjupning och återkoppling. Block 1 är ett inledande internt utbildningsblock där chefer introduceras i de grundläggande delarna som behövs för chefsuppdraget.

Programmet följs sedan av utbildningsblock två och tre; Utvecklande ledarskap och därefter Coachande ledarskap. Det fjärde blocket i ledarutvecklingsprogrammet erbjuder chefer att fördjupa och återkoppla kunskaper och erfarenheter i sitt ledarskap genom ett abonnemang hos Framgångsakademin.

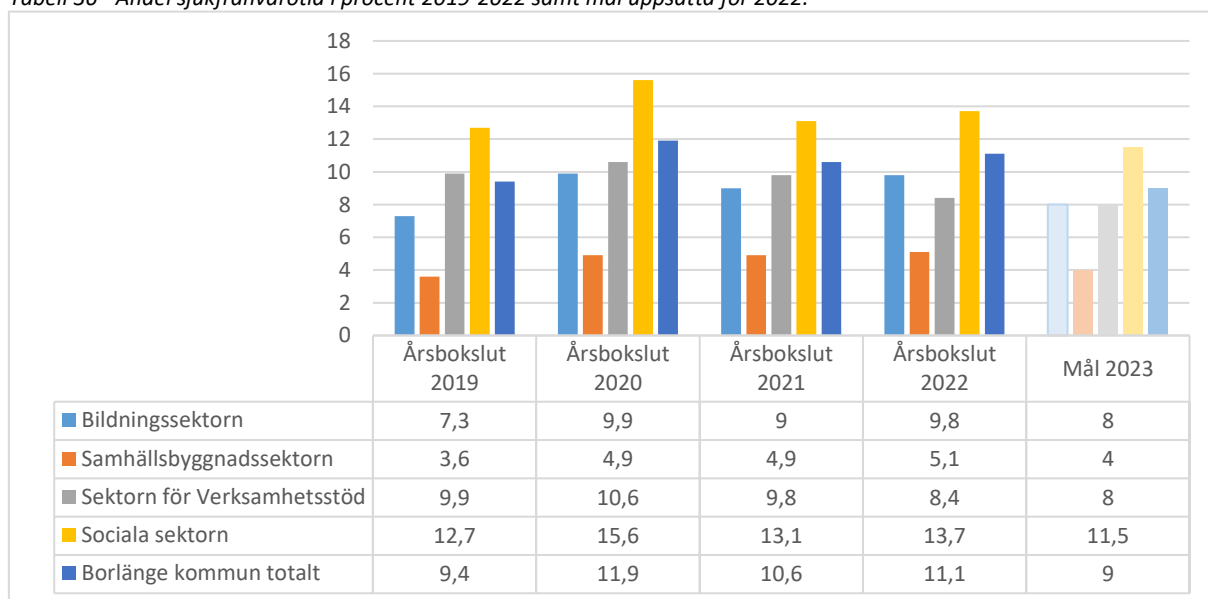
Personalnyckeltal

Sedan 2018 följer och arbetar kommunen strategiskt för att få en bra utveckling på personalnyckeltalen; Sjuktal, frisktal och övertid. Arbetet med sjuktal har intensifierats ytterligare och blivit en fokusfråga på kommunens olika ledningsform. Arbetet med frisktalet har uppmärksammat allt fler verksamheter på att arbeta med friskfaktorer inom ramen för det Systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Kommunen nyligen uppdaterade styrande dokument som berör SAM samt har tillämpats i praktiken. Alla chefer och skyddsombud erbjuds SAM-utbildning i kommunens egen regi. Ett tvärfackligt samarbete där det fanns plats för 400 deltagare i den tre dagar långa utbildningen. Deltagandet följdes upp och de som av olika anledningar inte kunde medverka under årets utbildning kommer beredas möjlighet under 2023.

Sjuktal

Sjukfrånvaron ökade på totalen för kommunen som helhet, från 10,6 procent till 11,1 procent.

Tabell 36 - Andel sjukfrånvarotid i procent 2019-2022 samt mål uppsatta för 2022.

Sjukfrånvaron ökade från 2021 års nivå. Sektorn för verksamhetsstöd gick mot strömmen och har nu 1,5 procent lägre sjukfrånvaro än innan pandemin. Kost och Lokalservice program VÄVA (Vi är varandras arbetsmiljö) har fallit väl ut tillsammans med strategiska arbetet kring detta i sektorn. Dessutom antas de ökade möjligheterna att arbeta på distans vara en bidragande faktor.

Utmaningen med den höga sjukfrånvaron i kommunen håller i sig. Den strategiska satsningen på att få ner sjuktalet har på allvar kommit igång under året med bland annat mer fokus på planering och uppföljning i

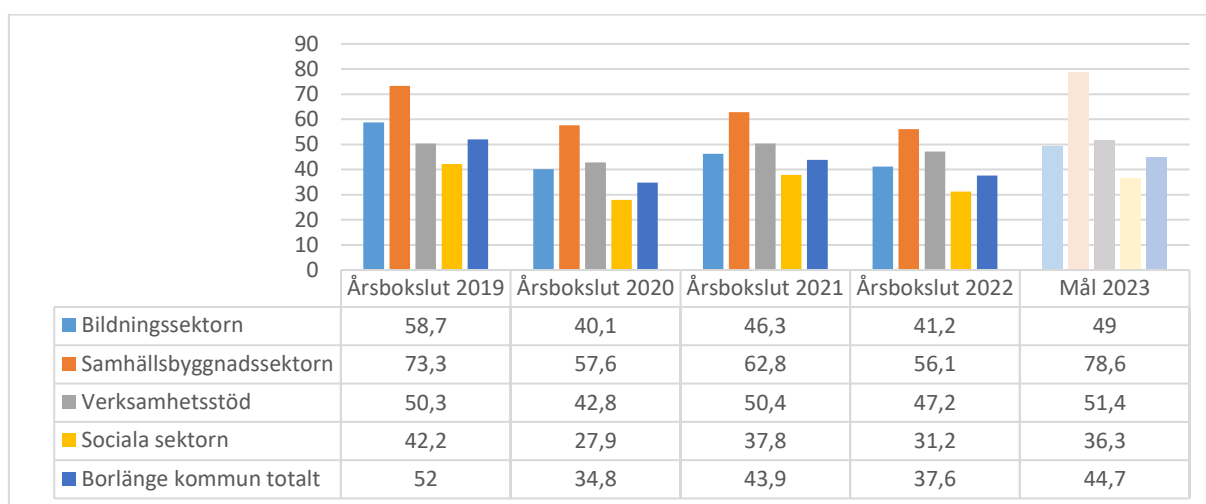
ledningsgrupperna. När samtliga ledningsgrupper i Borlänge kommun hade satt sina mål för den totala sjukfrånvaron för 2022 så hamnade målet på under 9 procent. Ambitionen är således att få ner sjukfrånvaron totalt drygt 2 procent. Under 2022 gjordes en särskild hälsosatsning. Den leddes av en partsammansatt grupp, som skapar förutsättningar för verksamhetsspecifikt hälsoarbete. Gruppen som arbetade med Hälsosatsningen 2022 fick in över 100 ansökningar från kommunens alla hörn varvid de flesta beviljades helt eller delvis. Förhoppningen är att denna satsning ska bära frukt långt in i 2023.

Korttidsfrånvaron ökade under 2021 samtidigt som andelen långtidsjukfrånvaro minskade, från 48 procent (2021) till 46,2 procent 2022.

Frisktal

Det andra personalnyckeltalet som Borlänge kommun valt att fokusera på är frisktalet. Frisktalet är per definition andelen tillsvidareanställda som har fem eller färre sjukfrånvarodagar under ett kalenderår. En organisation med hög meningsfullhet, stort engagemang och låg personalomsättning samt har en arbetsmiljö som präglas av friskfaktorer och fokus på desamma, har högre förutsättningar att uppmäta ett högt frisktal bland sina tillsvidareanställda medarbetare. Kommunens arbete med medarbetardriven chefsstöd utveckling (MCU) är en viktig del i arbetet med att öka inflytandet och delaktigheten bland medarbetarna. Det är i sin tur en viktig del i att vara en attraktiv arbetsplats.

Tabell 37 – Frisktal i procent 2019-2022 samt mål uppsatta för 2023

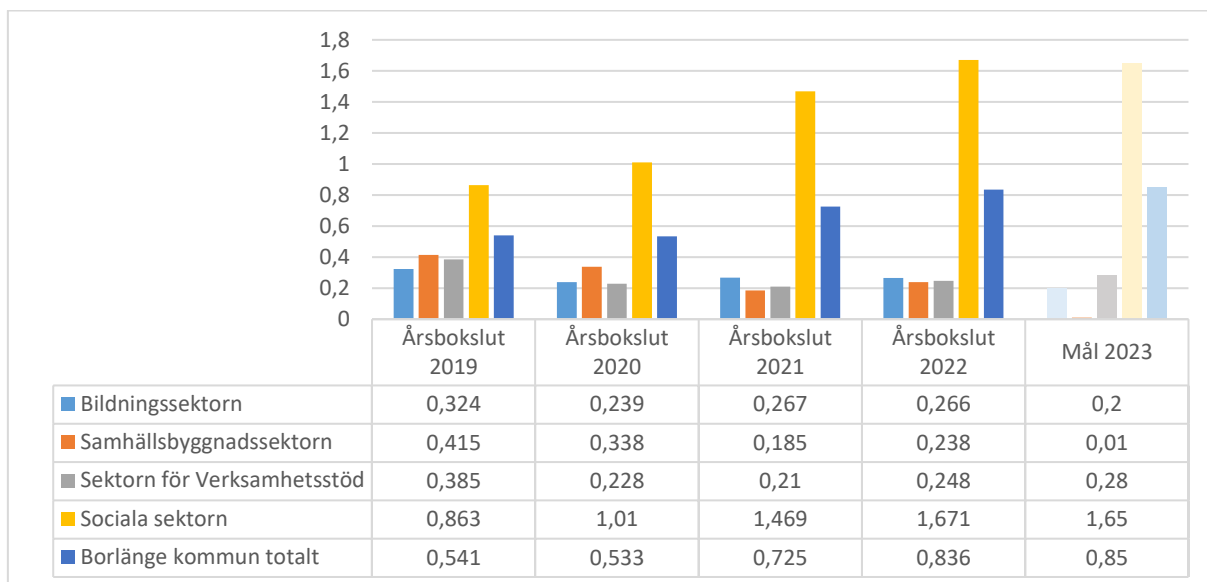

Frisktalet försämrades på bred front i samtliga sektorer mot 2021, omikron anses vara en orsak till detta. Målet för kommunen som helhet är 44,7 procent för hela 2023.

Övertidstimmar

Det tredje och sista personalnyckeltalet är andelen övertidstimmar av antalet arbetade timmar totalt. Mindre övertid innebär både lägre kostnader och minskad risk för ohälsa hos personalen. 2022 var andra året i rad med ökad övertiden inom Sociala sektorn. Trots att övertiden var fortsatt låg inom övriga kommunen så påverkade det utökade övertidsarbetet i Sociala sektorn den totala övertiden i kommunen så den kom tillbaka till ursprungsnivån. Anledningen till övertiden var sjukfrånvaron och p.g.a. att det inte gick hitta vikarier med erforderlig kompetens.

Tabell 38 - Andelen övertid i procent 2019-2022 samt mål uppsatta för 2023

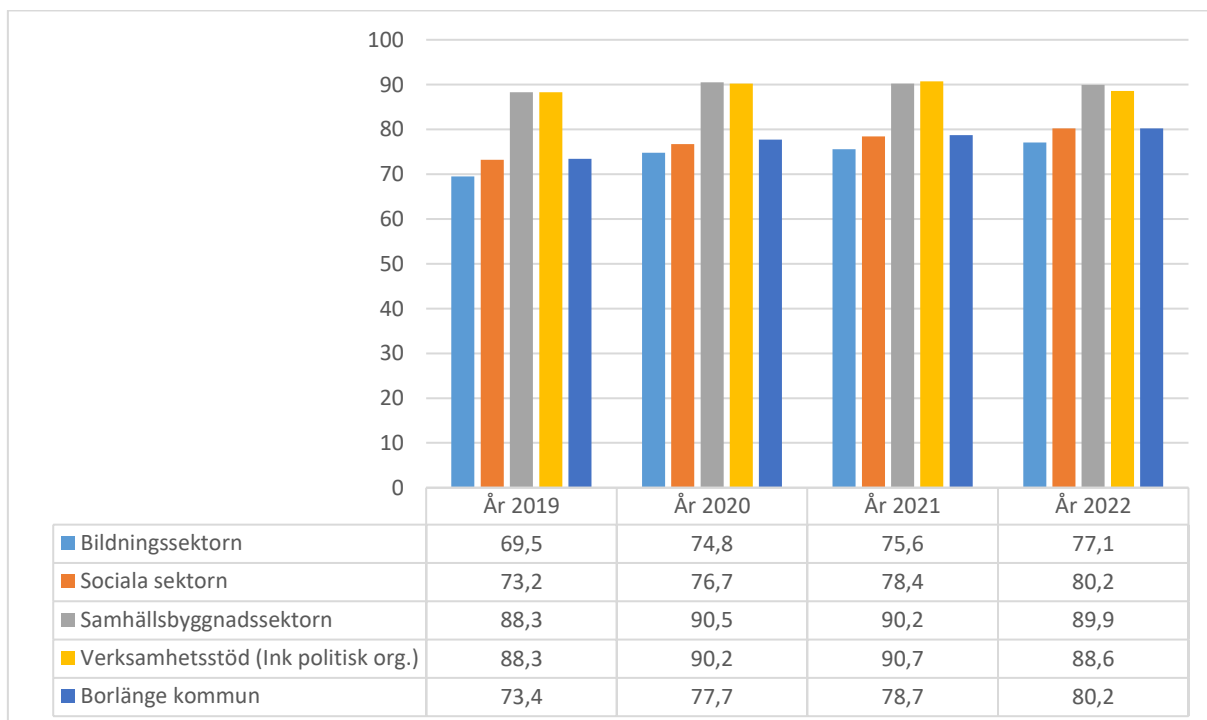
Andelen övertid steg ytterligare i Sociala sektorn och förhöll sig på i stor sett samma nivå i som tidigare år i övriga sektorer.

Andel arbetstid utförd av tillsvidareanställd personal

Viktiga framgångsfaktorer för att skapa en bra och trygg arbetsmiljö och samtidigt en ökad kontinuitet och kvalitet till Borlängebon är att öka andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställd personal. Den andelen ökar också om rätt kompetens finns att tillgå och att medarbetarna blir kvar i organisationen. En annan grundförutsättning för detta är en hög närvaro.

Under 2022 tilltog bristen på vikarier som bidrog till att tillsvidareanställda fick täcka upp mer behov genom övertid, fyllnadstid och mertid. Detta bidrog i sin tur till att andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställda ökade ytterligare. Så här ser andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställd personal ut de senaste åren.

Tabell 39 - Andelen arbetstid utförd av tillsvidareanställda medarbetare årligen 2019-2022

Utvecklingen har fortsatt i den riktning vi sett de senaste åren. Det hänger ihop med flera strategiska åtgärder men främsta orsakerna till förbättrat resultat är: Fasta tillsvidareanställda vikarier, behovspröva vikariat, satsningen på heltid som norm, effektivare resursfördelning, uppföljning på personalkostnader. Senaste året har dock svårigheten att ersätta frånvaro med vikarier varit bidragande till att andelen ökat ännu mer. Något som bidrar till att ökningen inte enbart kan betraktas som positiv.

Förväntad utveckling

Borlänge är med sin utveckling med och driver den regionala utvecklingen framåt. Befolkningsprognosen i Borlänge kommun visar att antalet invånare i kommunen närmar sig 54 000 invånare i slutet av år 2027. Fram till år 2032 beräknas invånarantalet öka till cirka 54 300 invånare. Det är en lägre tillväxt än tidigare års befolkningsprognoser.

Trots att befolkningstillväxten i kommunen de kommande åren beräknas att vara lägre än tidigare år, finns ökade behov av investeringar. Det gäller framförallt investeringar och reinvesteringar i infrastruktur under mark, såsom VA ledningar och stambyten. Kraft och värme är annat område som kräver stora investeringar. Det är betydande belopp som Borlänge Energi och Tunabyggen behöver investera för att bibehålla och framtidssäkra funktionaliteten i anläggningarna. Behov av att bygga bostäder för den kommunala äldre- och handikappomsorgen samt om- och nybyggnationer i kommunens grund- och förskolor finns också i investeringsplanerna. Utifrån den nya situationen som kommunen står inför bör investeringsplaner revideras. Även kommunens fritidsanläggningar har behov av investeringar.

Hushagen har förfrågningar från näringslivet om att lösa lokalbehov i samband med eventuella etableringar i kommunen vilket är betydande investeringar under perioden.

Totalt har kommunkoncernen investeringsplaner på cirka 7,3 miljarder kronor fram till år 2027

Ökade behov från borlängeborna kan inte bara mötas med fler anställda då prognoser på tillgänglig arbetskraft visar att alla som behövs i välfärden inte kommer finnas. Arbetsbesparande åtgärder, förändrade arbetssätt och digitalisering är exempel på att bemöta utmaningen. Exempel på digitalisering i Borlänge kommun är att ansökan av bygglov har digitaliserats och att det finns försök med återkommande, repetitiva arbetsuppgifter som har automatiserats.

Skatteintäkterna ökar inte i samma takt som kostnaderna framöver. Då blir det viktigt att verksamheterna söker de bidrag som är möjliga för att öka de externa intäkterna och hjälpa till med finansieringen av välfärden. En del nybyggnationer kommer att utföras av externa parter som kommunen sedan kommer att hyra.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

Tabell 40 - Resultaträkning

Mnkr		Kommunkoncernen		Kommunen	
		Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Verksamhetens intäkter	Not 3	2 289,6	2 057,3	806,8	784,7
Verksamhetens kostnader	Not 4, 5	-5 327,5	-5 009,6	-4 230,8	-4 135,0
Avskrivningar	Not 6	-436,9	-403,6	-150,0	-144,1
Verksamhetens nettokostnader		-3 474,8	-3 355,9	-3 574,0	-3 494,4
Skatteintäkter	Not 7	2 627,6	2 507,7	2 627,6	2 507,7
Utjämnning och generella statliga bidrag	Not 8	1 131,2	1 121,2	1 131,2	1 121,2
Verksamheternas resultat		284,0	273,0	184,8	134,5
Finansiella intäkter	Not 9	35,4	95,6	63,1	131,8
Finansiella kostnader	Not 10	-102,6	-56,8	-58,8	-6,2
Årets resultat		216,8	311,8	189,1	260,1

Balansräkning

Tabell 41 - Balansräkning

Mnkr	Kommunkoncernen				Kommunen	
		Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	Not 11	7,9	10,1	7,9		8,5
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 12	7 472,4	6 945,8	2 028,0		1 911,6
Maskiner och inventarier	Not 13	171,7	139,9	78,4		78,8
Nedlagda kostnader på annans fastighet	Not 14	2,7	3,0	0,0		0,0
Pågående arbeten	Not 15	705,6	551,4	307,5		249,2
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier och andelar	Not 16	94,3	82,1	187,7		188,8
Övriga finansiella anläggningstillgångar	Not 17	132,6	171,3	12,8		16,3
Summa anläggningstillgångar		8 587,2	7 903,6	2 622,3		2 453,2
Bidrag till statlig infrastruktur	Not 18	14,2	15,4	14,2		15,4
Omsättningstillgångar						
Förråd och exploateringsfastigheter	Not 19	44,4	40,0	30,6		25,1
Kortfristiga fordringar	Not 20	840,2	644,1	636,2		460,9
Kortfristiga placeringar	Not 21	284,4	316,2	284,4		316,2
Kassa och bank	Not 22, 23	162,0	214,8	117,1		192,5
Summa omsättningstillgångar		1 331,0	1 215,1	1 068,3		994,7
Summa tillgångar		9 932,4	9 134,1	3 704,8		3 463,3
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	Not 24					
Årets resultat		216,8	311,8	189,1		260,1
Resultatutjämningsreserv		91,9	54,9	91,9		54,9
Övrigt eget kapital		3 112,9	2 839,0	2 198,5		1 975,4
Summa eget kapital		3 421,6	3 205,7	2 479,5		2 290,4
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	Not 25	275,8	262,4	250,3		239,1
Andra avsättningar	Not 26	368,3	360,0	0,0		0,0
Summa avsättningar		644,1	622,4	250,3		239,1
Skulder						
Långfristiga skulder	Not 27	3 914,7	3 721,2	148,6		149,7
Kortfristiga skulder	Not 28	1 952,0	1 584,8	826,4		784,1
Summa skulder		5 866,7	5 306,0	975,0		933,8
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		9 932,4	9 134,1	3 704,8		3 463,3
Ställda panter		Inga	Inga	Inga		Inga
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser	Not 29	948,6	986,3	948,6		986,3
Övriga ansvarsförbindelser	Not 30	40,0	41,1	4 472,8		3 886,6
		988,6	1 027,4	5 421,4		4 872,9

Kassaflödesanalys

Tabell 42 - Kassaflödesanalys

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen		
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		216,8	307,6	189,1	260,1
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	Not 31	317,0	425,4	161,7	134,2
Summa		533,8	733,0	350,8	394,3
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		14,6	7,3	0,0	0,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-196,1	-90,6	-175,3	-15,7
Ökning/minskning förråd och varulager		-4,4	3,7	-5,5	3,4
Ökning/minskning kortfristiga skulder		144,1	10,9	42,3	-48,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		492,0	664,3	212,3	333,6
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0,0	-1,4	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	Not 32	-1 088,5	-966,7	-328,3	-361,4
Erhållet investeringsbidrag		40,1	39,1	3,1	3,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 33	42,6	94,0	4,9	6,8
Minskning/ ökning långfristiga fordringar		38,7	-19,2	3,5	3,4
Investering i finansiella tillgångar		-12,2	-5,2	-3,6	0,0
Försäljning av finansiella tillgångar (inklusive långfristiga fordringar)		0,0	37,4	1,3	36,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-979,3	-822,0	-319,1	-311,2
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		408,3	180,5	0,0	0,0
Amortering av skulder		-0,4	0,0	-0,4	0,0
Förändring övriga långfristiga skulder		-5,2	0,1	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		402,7	180,6	-0,4	0,0
Årets kassaflöde		-84,6	22,9	-107,2	22,4
Likvida medel vid årets början		531,0	508,1	508,7	486,3
Likvida medel vid årets slut		446,4	531,0	401,5	508,7
Summa		-84,6	22,9	-107,2	22,4

Noter

Not 1: Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med *Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning* samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Undantag är redovisning av leasingavgifter, se nedan.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 procent inflytande i. Under året har ett dotterbolag, som tidigare var delägt, i Tunabyggen-koncernen köpts. I övrigt har det inte skett några förändringar i kommunkoncernen. Den kommunala koncernen beskrivs på sidorna 7-8.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Konsolideringen innebär att kommunens och företagens räkenskaper sammanförs efter eliminering av alla koncerninterna mellanhavanden och att endast de ägda andelarna av räkenskapsposterna har tagits med. Företag vars verksamhet är av obetydlig omfattning, det vill säga företag där kommunens andel av omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av skatteintäkterna och utjämning, undantas. De företag som undantas är Utveckling Holding i Dalarna AB, Dala Airport AB, Falun Borlänge Regionen AB, samt de av AB Borlänge Energi delägda bolagen Lennheden Vatten AB och Grundledningen HB. Bolaget Fastighets AB Borlänge Fröken 7 har också undantagits då innehavet är tillfälligt.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas, när dessa förekommer, i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande poster redovisas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 miljoner kronor. Andra händelser som anses viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder betraktas också som jämförelsestörande.

2022 redovisas nedskrivningar av fastigheter och intäkter vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar som jämförelsestörande poster.

Förändrade redovisningsprinciper

Arbetet med genomgång av leasingkontrakt för lös egendom har fortsatt för att kunna klassificeras korrekt. Delar av det som tidigare redovisades som operationell leasing redovisas nu som finansiell leasing.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 2.

Anslutningsavgifter (koncernen)

Intäkter från anslutningsavgifter inom vatten och avlopp periodiseras över en tidsperiod om 40 år. 10 procent av intäkterna bedöms dock som direkta kostnader och bokförs som intäkt på det aktuella årets resultat.

Kostnader

Värderingsprinciper anläggningstillgångar, kommunen

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsvärdet överstiger två prisbasbelopp för materiella anläggningstillgångar och fem prisbasbelopp för immateriella anläggningstillgångar (prisbasbelopp 2022: 48 300 kronor).

Utvecklingsarbete och immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar tas upp som immateriell tillgång. Immateriella tillgångar skrivs av på 3-5 år.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. Avskrivning påbörjas när anläggningen tas i bruk. Komponentavskrivning tillämpas för kommunens fastigheter och vägar. Komponentuppdelning sker för betydande komponenter, lägsta värde för en enskild komponent är 100 000 kronor. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

För fastigheters vars bokförda värde överstiger verkligt värde sker nedskrivning.

Investeringsbidrag tas upp som förutbetalda intäkter och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperioder.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Värderingsprinciper anläggningstillgångar, koncernbolag

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod enligt K3 reglementet. Tillgången delas upp på komponenter när komponenterna är betydande och när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, uträddas eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Immateriella tillgångar avseende rättigheter skrivs inte av.

Utgifter för löpande reparationer och underhåll redovisas som kostnader. Eventuella uppskrivningar som gjorts har eliminerats i den sammanställda redovisningen.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänförs till och inräknas inte i tillgångarnas anskaffningsvärden.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöra kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Kommunens pensionsmedelsportfölj klassificeras som omsättningstillgång. Värdering av kortfristiga placeringar har skett till börskursen 31 december. Portföljens förvaltning regleras i av fullmäktige antaget policy 2016-11-22 § 217.

Leasingavtal

Under 2021 genomfördes en genomgång skett av kommunens leasingavtal för lös egendom, vilket medförde att leasingavtalen klassificerats som finansiell respektive operationell leasing. Arbetet har fortsatt under 2022.

Samtliga leasingavtal för kommunkoncernen klassificeras som operationella.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS i enlighet med RKR R10. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFN AR 2012:1 (K3). Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar.

Övriga avsättningar, koncernbolag

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har belastats med personalomkostnadspålägg 40,2 % som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en kalkylränta på 1,25 procent. Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet med självkostnad.

Kostnader för IT interndeberas utifrån självkostnad och verkligt nyttjande.

Gemensam central administration som ekonomi och personal fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Not 2: Uppskattningar och bedömningar

För erhållna statsbidrag från Skolverket har reservering gjorts för eventuell återbetalning av det sökta bidraget. Reserveringen grundar sig på återbetalningskrav om inte alla skolverkets krav är uppfyllda.

Nedskrivningar av anläggningstillgångar har skett av anläggningar som bedöms ha en kortare livslängd än tidigare bedömts och snart är tas ur bruk eller där byggnaden kommer att rivas inom en snar framtid.

Pensionseskuld redovisas enligt beräkning som erhålls av pensionsadministratör. Beräkning av pensionseskuld grundar sig på RIPS, SKRs (Sveriges Kommuner och Regioner) riktlinjer för beräkning av pensionseskuld, enligt RKR (Rådet för kommunal redovisning) rekommendationer. I de fall där RIPS inte varit tillämplig har pensionsadministratören gjort egna antaganden baserade på egna bedömningar (exempelvis antal anställda och förändring av antal anställda).

Tabell 43- Noter

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 3: Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	351,1	279,2	9,4	7,7
Taxor och avgifter	682,4	555,5	108,8	103,5
Aktiverat arbete	17,9	6,8	0,0	0,0
Hyror och arrenden	500,2	472,7	87,4	77,9
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	374,3	393,6	368,0	381,6
EU bidrag	0,4	1,8	0,4	1,8
Övriga bidrag	35,4	72,8	30,9	21,3
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	174,1	174,1	169,0	168,4
Intäkter från exploateringsverksamhet, tomträtter och sålda leasingbilar	28,2	15,9	28,2	15,9
Realisationsvinster anläggningstillgångar	21,6	29,5	4,7	6,6
Övriga intäkter	104,0	55,4	0,0	0,0
Summa	2 289,6	2 057,3	806,8	784,7
Not 4: Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-2 869,1	-2 809,1	-2 554,9	-2 506,6
Pensionskostnader	-187,8	-197,8	-158,8	-168,2
Lämnade bidrag	-170,5	-171,0	-191,2	-190,1
Köp av verksamhet	-1 097,1	-910,0	-529,2	-541,4
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-269,2	-243,0	-345,0	-337,5
Inköp av material och varor	-181,0	-154,2	-148,3	-126,8
Inköp av tjänster	-254,7	-231,3	-135,9	-114,9
Realisationsförluster och utrangeringar	-8,3	-18,6	-3,5	-4,3
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter, tomträtter och leasingbilar	-1,0	-0,5	-1,0	-0,5
Bolagsskatt	-25,3	-21,1	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	-263,5	-253,0	-163,0	-144,7
Summa	-5 327,5	-5 009,6	-4 230,8	-4 135,0
Not 5: Upplysning om räkenskapsrevision				
Kostnad för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	0,6	0,6	0,2	0,2
Förtroendevalda	0,1	0,1	0,1	0,1
Total kostnad för räkenskapsrevision	0,7	0,7	0,3	0,3
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	1,8	1,8	1,6	1,6
Förtroendevalda	0,7	0,7	0,7	0,7
Total kostnad för övrig revision	2,5	2,5	2,3	2,3
Total kostnad för revision	3,2	3,2	2,6	2,6

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 6: Av- och nedskrivningar				
Avskrivning Immateriella tillgångar	-3,3	-3,6	-3,1	-3,0
Avskrivning byggnader och anläggningar	-359,4	-344,7	-108,3	-104,7
Avskrivningar maskiner och inventarier	-35,1	-30,3	-21,4	-17,1
Avskrivningar inventarier finansiell leasing	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Avskrivning nedlagda kostnader på annans fastighet	-0,3	-0,4	0,0	0,0
Återföring nedskrivningar	10,3	5,3	0,0	0,0
Jämförelsestörande poster:				
Nedskrivningar byggnader	-48,6	-29,3	-16,7	-18,7
Nedskrivningar maskiner och inventarier	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Summa	-436,9	-403,6	-150,0	-144,1
Not 7: Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt, innevarande år	2 549,7	2 439,1	2 549,7	2 439,1
Preliminär slutavräkning innevarande år	61,2	59,9	61,2	59,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	16,7	8,7	16,7	8,7
Summa	2 627,6	2 507,7	2 627,6	2 507,7
Not 8: Utjämning och generella statliga bidrag				
Inkomstutjämningsbidrag	668,1	626,2	668,1	626,2
Kommunal fastighetsavgift	118,9	113,6	118,9	113,6
Bidrag för LSS utjämning	80,3	81,8	80,3	81,8
Kostnadsutjämningsbidrag	110,4	116,6	110,4	116,6
Regleringsbidrag	144,3	155,9	144,3	155,9
Övriga generella statliga bidrag *)	9,2	27,1	9,2	27,1
Summa	1 131,2	1 121,2	1 131,2	1 121,2
*) I posten ingår statsbidrag för skolmiljarden med 7,4 mnkr, riskskatt 1,1 mnkr samt 0,7 mnkr med anledning av kriget i Ukraina. Föregående år ingick statsbidrag för att säkerställa god vård och omsorg om äldre med 20,4 mnkr och skolmiljarden med 6,7 mnkr.				
Not 9: Finansiella intäkter				
Utdelningar från koncernföretag	0,0	0,0	27,5	27,5
Utdelningar på aktier och andelar	3,2	1,8	3,2	1,8
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument/pensionsmedel	11,8	5,9	11,8	5,9
Orealiserad värdestegring finansiella instrument/placeringsmedel	1,1	44,6	1,1	44,6
Ränteintäkter	11,1	6,8	5,1	3,1
Borgensavgifter	0,0	0,0	13,1	12,4
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Jämförelsestörande poster:				
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	8,2	36,5	1,3	36,5
Summa	35,4	95,6	63,1	131,8

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 10: Finansiella kostnader				
Räntekostnader på lån	-47,9	-46,0	-0,7	-0,4
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-6,9	-3,9	-6,4	-3,6
Nedskrivning av aktier och andelar	0,0	0,0	-4,7	0,0
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument/placeringsmedel	-46,2	0,0	-46,2	0,0
Övriga finansiella kostnader	-1,6	-6,4	-0,8	-1,7
<i>Jämförelsestörande poster:</i>				
Kostnader från försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Summa	-102,6	-56,8	-58,8	-6,2
<i>Genomsnittlig upplåningsränta efter räntesänkning i procent</i>	<i>1,1</i>	<i>1,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>
<i>Genomsnittlig upplåningsränta före räntesänkning i procent</i>	<i>0,9</i>	<i>0,4</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>
<i>Räntesänkningar har påverkat kostnaden med mnkr</i>	<i>7,1</i>	<i>33,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Not 11: Immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärden				
Vid årets början	75,7	70,8	61,3	57,8
Årets anskaffningar	0,0	1,4	0,0	0,0
Omklassificering från pågående arbete	2,5	3,6	2,5	3,6
Årets avyttringar/utrangeringar	-1,4	-0,1	0,0	-0,1
Anskaffningsvärden vid årets slut	76,8	75,7	63,8	61,3
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-65,6	-62,0	-52,8	-49,8
Årets avskrivningar	-3,3	-3,6	-3,1	-3,0
Årets avyttringar/utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-68,9	-65,6	-55,9	-52,8
Bokfört värde	7,9	10,1	7,9	8,5
<i>Genomsnittlig nyttjandetid (år)</i>	<i>8,0</i>	<i>8,4</i>	<i>5,4</i>	<i>5,7</i>

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 12: Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärden				
Vid årets början	12 772,7	12 122,8	3 574,1	3 404,1
Koncernförändringar	116,4	0,0	0,0	0,0
Flyttningar bidrag	0,0	-0,4	0,0	0,0
Korrigerig	0,5	0,0	0,0	0,0
Omklassificering till exploateringsmark omsättningstillgång	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassificering från pågående arbete	817,4	803,0	242,8	173,3
Omklassificering till/från inventarier	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Årets anskaffningar	12,7	21,2	0,0	21,1
Årets avyttringar/utrangeringar	-53,3	-173,8	-1,9	-24,3
Anskaffningsvärden vid årets slut	13 666,4	12 772,7	3 815,0	3 574,1
Nedskrivningar				
Vid årets början	-174,1	-150,1	-96,6	-77,9
Korrigerig föregående år	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Årets nedskrivningar	-48,6	-29,3	-16,7	-18,6
Återförd nedskrivning	10,3	5,3	0,0	0,0
Årets avyttringar/utrangeringar	14,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	1,7	0,0	0,0	0,0
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-196,8	-174,1	-113,3	-96,6
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-5 652,8	-5 396,2	-1 565,9	-1 481,1
Korrigerig föregående år	-0,4	0,0	0,0	0,0
Korrigeringar	0,0	0,2	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-361,1	-344,1	-108,3	-104,8
Årets avyttringar/utrangeringar	17,1	87,3	0,5	20,0
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-5 997,2	-5 652,8	-1 673,7	-1 565,9
Bokfört värde	7 472,4	6 945,8	2 028,0	1 911,6
Genomsnittlig nyttjandetid (år)	33,5	34,2	28,3	29,0

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 13: Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärden				
Vid årets början	603,3	581,1	365,5	342,1
Korrigeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassificeringar från pågående arbeten	33,9	24,0	23,7	20,5
Årets anskaffningar	36,0	9,2	0,0	2,5
Anskaffningsvärde inventarier finansiell leasing	0,0	3,1	0,0	3,1
Omklassificering till byggnad	0,0	0,1	0,0	0,1
Årets avyttringar/utrangeringar	-15,5	-14,2	-6,4	-2,8
Anskaffningsvärden vid årets slut	657,7	603,3	382,8	365,5
Nedskrivningar				
Vid årets början	-0,7	-0,6	-0,7	-0,6
Årets nedskrivningar	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Akkumulerade avskrivningar				
Vid årets början, avskrivningar	-462,7	-445,5	-286,0	-271,0
Korrigeringar	0,3	0,0	0,1	0,0
Ändrad redovisning finansiell leasing	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Årets avskrivningar finansiell leasing	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Årets avskrivningar	-35,1	-30,4	-21,5	-17,1
Årets avyttringar/utrangeringar	12,7	13,9	4,1	2,8
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-485,3	-462,7	-303,7	-286,0
Bokfört värde	171,7	139,9	78,4	78,8
<i>Genomsnittlig nyttjandetid (år)</i>	<i>10,1</i>	<i>10,1</i>	<i>8,2</i>	<i>8,2</i>
Not 14: Nedlagda kostnader på annans fastighet				
Ingående värde	3,0	3,3	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	2,7	3,0	0,0	0,0
Not 15: Pågående arbeten				
Ingående bokfört värde	551,4	499,7	249,2	118,5
Koncernförändring	0,0	-0,3	0,0	0,0
Korrigeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedlagda kostnader	1 023,4	936,3	325,2	334,2
Omklassificering till mark och byggnader	-817,4	-803,0	-242,8	-173,3
Omklassificering till maskiner och inventarier	-57,6	-24,0	-23,7	-20,5
Omklassificering från exploateringsmark	0,0	3,5	0,0	3,5
Omklassificering till immateriella tillgångar	-2,5	-3,6	-2,5	-3,6
Reducerat genom bidrag	3,1	-39,1	3,1	3,6
Omklassificering till resultaträkning	5,2	-18,1	-1,0	-13,2
Utgående bokfört värde	705,6	551,4	307,5	249,2

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 16: Aktier och andelar				
Aktier				
Borlänge Kommuns Förvaltnings AB	0,0	0,0	150,1	150,1
Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB	0,0	0,0	2,3	7,0
Fastighets AB Borlänge Fröken 7	6,2	6,2	6,2	6,2
Dala Airport AB	6,4	6,4	6,4	6,4
AB Dalaflyget	0,0	0,0	0,3	0,3
Utveckling i Dalarna Holding AB	0,2	0,2	0,2	0,2
Inera AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Falun Borlänge Regionen AB	0,2	0,2	0,2	0,2
IUC Dalarna AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Lennheden Vatten AB	0,5	0,5	0,0	0,0
Energiråd i Dalarna AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Bullerforsens Kraft AB	28,9	28,9	0,0	0,0
Norrskan AB	1,6	1,6	0,0	0,0
Dala Vind AB	14,1	13,3	0,0	0,0
Kurbit AB	5,5	5,1	0,0	0,0
Dataphone AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa aktier	63,7	62,5	165,8	170,5
Andelar				
Kommuninvest ekonomisk förening *	21,9	18,3	21,9	18,3
Dala Sports Academy ek för	0,0	0,0	0,0	0,0
Dala Vindkraft ekonomisk förening	0,0	0,7	0,0	0,0
Äppelbo ekonomisk förening	0,0	0,0	0,0	0,0
Grundledningen HB	1,3	0,0	0,0	0,0
Vindela ekonomisk förening	0,4	0,6	0,0	0,0
Bostadsrätter	7,0	0,0	0,0	0,0
Summa andelar	30,6	19,6	21,9	18,3
Aktier och andelar totalt	94,3	82,1	187,7	188,8

*) Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital (år 2022, inbetald överinsats om 3,6 mnkr). Kommunens andelskapital i föreningen uppgår 2022-12-31 till 52,1 mnkr kronor och inbetald överinsats på 3,6 mnkr. Totalt är kommunens insats 55,7 mnkr per 2022-12-31.

Not 17: Övriga finansiella anläggningstillgångar inklusive långfristiga fordringar				
Fordringar hos				
Intresseföretag	121,2	138,7	0,0	0,0
Regionen Dalarna	5,3	8,6	5,3	8,6
Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB	0,0	0,0	4,0	4,2
Fastighets AB Borlänge Fröken 7	3,5	3,5	3,5	3,5
Uppskjuten skattefordran	0,1	0,1	0,0	0,0
Övriga	2,5	20,4	0,0	0,0
Summa	132,6	171,3	12,8	16,3

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 18: Bidrag till statlig infrastruktur				
Trafikverket	26,1	26,1	26,1	26,1
Akkumulerad upplösning bidrag statlig infrastruktur	-10,7	-9,4	-10,7	-9,4
varav årets upplösning	-1,2	-1,3	-1,2	-1,3
Summa	14,2	15,4	14,2	15,4

Kommunfullmäktige har beslutat att medfinansiera ny järnvägsanläggning vid Rågåkers arbetsplatsområde med 20 mnkr, slutlig utgift blev 19,2 mnkr. Kommunfullmäktige tog 2012 även ett beslut om att medfinansiera ny rondell vid Bäckelund med 5 mnkr, slutlig utgift blev 4,9 mnkr netto. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses i 25 år. Under 2017 har ytterligare en utbetalning för medfinansiering skett - riksväg 70 vid Gylle, med 2 mnkr.

Not 19: Förråd och exploateringsfastigheter				
Tomter för försäljning	28,0	22,8	28,0	22,8
Lager och förråd	16,4	17,2	2,6	2,3
Summa	44,4	40,0	30,6	25,1

Not 20: Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	246,7	148,1	34,8	47,1
Kommunalskattefordringar	236,4	119,9	236,4	119,9
Skattefordran bolag	6,8	18,0	0,0	0,0
Övriga fordringar	170,3	167,3	225,2	161,4
Förutbetalda kostnader	95,6	90,9	108,4	103,8
Upplupna intäkter	84,4	99,9	31,4	28,7
Summa	840,2	644,1	636,2	460,9

Not 21: Kortfristiga placeringar				
Fonderade pensionsmedel				
Värde vid årets början	316,2	286,1	316,2	286,1
Årets försäljningar	-48,8	-26,4	-48,8	-26,4
Årets inköp	62,1	11,9	62,1	11,9
Orealiserade vinster/förluster	-45,1	44,6	-45,1	44,6
Summa bokfört värde vid periodens slut	284,4	316,2	284,4	316,2
	Redovisat värde 2022	Redovisat värde 2021	Redovisat värde 2022	Redovisat värde 2021
Räntebärande värdepapper	191,4	160,2	191,4	160,2
Svenska aktiefonder	23,9	45,6	23,9	45,6
Utländska aktiefonder	69,1	110,4	69,1	110,4
Värde vid årets slut	284,4	316,2	284,4	316,2

Not 22: Kassa och bank				
Bank och plusgiro	44,9	22,3	0,0	0,0
Koncernkonto	115,8	192,3	115,8	192,3
Likvida medel pensionsmedelsförvaltning	1,3	0,2	1,3	0,2
Kontantkassor	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	162,0	214,8	117,1	192,5

Kommunen har tillsammans med koncernbolagen en gemensam checkräkningskredit på 100 mnkr. Krediten har inte varit utnyttjad vid något tillfälle under 2022.

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 23: Specifikation concernkonto				
Borlänge kommun	222,9	282,3	222,9	282,3
Borlänge Kommuns Förvaltnings AB	-35,7	-40,5	-35,7	-40,5
Maserhallen AB	-9,2	-5,9	-9,2	-5,9
Borlänge Energi koncern	7,8	-30,3	7,8	-30,3
Tunabyggen koncern	-130,0	-44,3	-130,0	-44,3
Hushagen koncern	60,0	31,0	60,0	31,0
Summa	115,8	192,3	115,8	192,3
Not 24: Eget kapital				
Eget kapital, ingående balans	3 205,7	2 894,3	2 290,4	2 030,5
Rättelse föregående år	-0,1	-0,2	0,0	-0,2
Koncernförändring	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	-0,8	1,5	0,0	0,0
Minoritetsförändring	0,0	-1,7	0,0	0,0
Årets resultat	216,8	311,8	189,1	260,1
Eget kapital, utgående balans	3 421,6	3 205,7	2 479,5	2 290,4
Avsättningar inom eget kapital enligt beslut av kommunfullmäktige				
<i>KF 2015-04-21 Resultatutjämningsreserv</i>			6,6	6,6
<i>KF 2017-04-11 Resultatutjämningsreserv</i>			9,0	9,0
<i>KF 2018-04-10 Resultatutjämningsreserv</i>			3,3	3,3
<i>KF 2022-04-26 Resultatutjämningsreserv</i>			36,0	36,0
<i>KF 2023-05-02 Resultatutjämningsreserv</i>			37,0	0,0
Utgående saldo 2022-12-31 Resultatutjämningsreserv			91,9	54,9
Not 25: Avsättning för pensioner				
Särskild avtalspension	20,6	18,7	0,0	0,0
Förmånsbestämd avtalspension	155,8	150,1	155,8	150,0
Kompletteringspension	5,0	5,2	5,0	5,2
PA-KL pensioner	33,4	30,2	33,4	30,2
Visstidspensioner till politiker	3,3	2,7	3,3	2,7
Pension till efterlevande	3,9	4,3	3,9	4,3
Summa pensioner	222,0	211,2	201,4	192,4
Löneskatt 24,26 %	53,8	51,2	48,9	46,7
Summa avsatt till pensioner	275,8	262,4	250,3	239,1
Årets förändringar				
Ingående avsättning	262,4	237,5	239,1	217,0
Nya förpliktelser under året	19,3	28,4	16,6	25,2
<i>varav nyintjänad pension</i>	8,7	13,8	6,5	11,3
<i>varav ränte och basbelopps uppräknings</i>	5,2	3,0	4,7	2,8
<i>varav ändring av försäkringstekniska skäl</i>	0,0	9,1	0,0	8,6
<i>övrig post</i>	5,4	2,5	5,4	2,5
Årets utbetalningar	-8,5	-8,3	-7,6	-7,4
Förändring av löneskatt	2,6	4,8	2,2	4,3
Utgående avsättning	275,8	262,4	250,3	239,1
Överskottsmedel i försäkringen	0,2	0,2	0,0	0,0
Aktualiseringsgrad %	99	99	99	99
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	4	4	4	4

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Tjänstemän	Inga	Inga	Inga	Inga
Not 26: Andra avsättningar				
Uppskjuten skatt, avsättningar för skatter	339,9	326,7	0,0	0,0
Andra avsättningar	28,4	33,3	0,0	0,0
Summa	368,3	360,0	0,0	0,0
Not 27: Långfristiga skulder				
Lån hos banker och kreditinstitut	4 530,5	4 122,2	100,0	100,0
varav kortfristig del	-702,8	-479,7	0,0	0,0
Långfristig leasingsskuld	1,6	2,0	1,6	2,0
Skuld till dotterbolag för andel i Kommuninvest ek för	0,0	0,0	1,0	1,0
Förutbetalda intäkter investeringsbidrag	46,0	46,7	46,0	46,7
Förutbetalda intäkter anslutningsavgifter	39,4	24,8	0,0	0,0
Andra långfristiga skulder	0,0	5,2	0,0	0,0
Summa	3 914,7	3 721,2	148,6	149,7
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag				
återstående antal år (vägt snitt)	21,7 år	22,7 år	21,7 år	22,7 år
Uppgift om lån i banker o kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta %	1,48	1,29	1,32	0,35
Genomsnittlig räntebindningstid inkl räntederivat, år	2,65	2,57	0,08	0,58
Genomsnittlig räntebindningstid exkl räntederivat, år	2,65	2,57	0,08	0,58
Lån som förfaller inom 1 år	1 068	1 016	100	0
Lån som förfaller inom 1-3 år	1 264	1 343	0	100
Lån som förfaller inom 3-5 år	1 333	1 164	0	0
Lån som förfaller inom 5-10 år	868	602	0	0
Summa	4 533	4 125	100	100
Not 28: Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristiga skulder	702,8	479,7	0,0	0,0
Kortfristig leasingsskuld	0,4	0,4	0,4	0,4
Leverantörsskulder	342,2	290,6	245,4	210,0
Personalens skatter, avgifter och avdrag	98,9	97,1	87,9	86,3
Pensioner och särskild löneskatt	101,1	102,4	101,1	100,8
Semester och övertidsskuld	190,4	197,5	168,7	175,6
Skatteskulder	0,3	7,1	0,0	0,0
Kommunalskattemedel	0,0	0,0	0,0	0,0
Upplupna räntekostnader	10,7	9,4	0,0	0,0
Övriga upplupna kostnader	197,4	150,3	46,7	47,7
Övriga förutbetalda intäkter	189,1	184,8	102,7	127,3
Övriga kortfristiga skulder	118,7	65,5	73,5	36,0
Summa	1 952,0	1 584,8	826,4	784,1

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021

Not 29: Ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna. Pensionerna har intjänats till och med 1997.

Specifikation				
Intjänad pensionsrätt	653,2	670,6	653,2	670,6
Ålderspensioner PA-KL	72,6	80,2	72,6	80,2
Livräntor PA-KL	21,2	22,9	21,2	22,9
Efterlevandepensioner PA-KL	15,1	15,9	15,1	15,9
Visstidspensioner förtroendevalda	1,3	4,1	1,3	4,1
OPF KL	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt	185,2	192,6	185,2	192,6
Summa	948,6	986,3	948,6	986,3
Årets förändringar				
Ingående ansvarsförbindelse	986,3	1 006,5	986,3	1 006,5
Ränte- och basbeloppsuppräkningsar	22,3	13,7	22,3	13,7
Nya intjänade förtroendevalda	-3,5	0,1	-3,5	0,1
Nya efterlevande	0,0	0,0	0,0	0,0
Ändring av försäkringstekniska skäl	0,0	22,3	0,0	22,3
Övrig post	1,4	0,4	1,4	0,4
Årets utbetalningar	-50,6	-52,8	-50,6	-52,8
Summa pensionsförpliktelser	955,9	990,2	955,9	990,2
Löneskatt 24,26 procent	-7,3	-3,9	-7,3	-3,9
Utgående ansvarsförbindelse	948,6	986,3	948,6	986,3
Aktualiseringsgrad %	99,0	99,0	99,0	99,0

Not 30: Övriga ansvarsförbindelser

Borgensåtaganden				
Koncernföretag, hel-/delägda kommunägda företag	0,0	0,0	4 432,8	3 845,5
Idrottsföreningar	2,6	3,1	2,6	3,1
Övriga	0,0	0,5	0,0	0,5
Summa borgensåtaganden	2,6	3,6	4 435,4	3 849,1
Pensionsgarantier för anställda hos dotterbolag	0,2	0,2	0,2	0,2
Återställningsgaranti för bergtäkt vid Fågelmyra	37,0	37,0	37,0	37,0
Kommunala ansvarsförbindelser för statligt kreditgaranterade bostadslån	0,2	0,3	0,2	0,3
Summa garantiförbindelser	37,4	37,5	37,4	37,5
Övriga ansvarsförbindelser totalt	40,0	41,1	4 472,8	3 886,6

Borlänge kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 293 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Borlänge kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Borlänge kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 690 221 973 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 4 717 378 354 kronor.

Mnkr	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 31: Övriga ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	396,6	379,5	133,3	125,3
Nedskrivningar	40,3	24,1	16,7	18,8
Utrangeringar	3,7	18,6	3,7	4,3
Avsatt till pensioner	13,4	24,9	11,2	22,1
Övriga avsättningar	8,3	25,6	0,0	0,0
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	1,2	1,3	1,2	1,3
Upplösning skuld investeringsbidrag	-0,7	-3,7	-0,7	-3,7
Realisationsvinst/förlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-17,3	-29,5	-1,2	-6,6
Realisationsvinst/förlust vid försäljning av finansiella tillgångar	-7,1	-36,0	-3,4	-35,9
Omklassificering från exploatering	0,0	-3,5	0,0	-3,5
Omklassificering till resultaträkning	-5,2	18,1	1,0	13,2
Förändrad redovisningsprincip finansiell leasing, anläggningstillgång	0,0	-2,9	0,0	-2,9
Förändrad redovisningsprincip finansiell leasing långfristig skuld	0,0	2,0	0,0	2,0
Koncernförändringar i AT	-116,4	0,0	0,0	0,0
Minoritetsintresse förändring	0,0	1,7	0,0	0,0
Resultat intresseföretag	0,0	1,5	0,0	0,0
Korrigerig anläggningstillgångar	0,4	0,0	0,0	0,0
Övriga poster	-0,2	3,7	-0,1	-0,2
Summa	317,0	425,4	161,7	134,2
Not 32: Investering i materiella tillgångar				
Maskiner och inventarier	-12,3	-9,2	0,0	-2,5
Byggnader och mark	-12,7	-21,2	0,0	-21,1
Annans fastighet	0,0	0,0	0,0	0,0
Pågående arbeten	-1 063,5	-936,3	-328,3	-337,8
Summa	-1 088,5	-966,7	-328,3	-361,4
Not 33: Försäljningar av materiella anläggningstillgångar				
Försäljningspris byggnader och mark	38,5	87,5	4,5	6,8
Försäljningspris maskiner och inventarier	4,1	6,5	0,4	0,0
Summa	42,6	94,0	4,9	6,8
Not 34: Leasingavgifter				
Operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileasingavgifter med förfall inom 1 år			98,8	98,8
Minimileasingavgifter med förfall inom 1-5 år			229,4	229,4
Minimileasingavgifter med förfall senare än 5 år			348,1	348,1
Not 35: Marknadsvärden ränteswappar				
Säkrad låneskuld	1 275,0	1 740,0	Inga	Inga
Marknadsvärde ränteswapp	71,9	-12,0		

Not 36: Koncerninterna förhållanden, mnkr

Bidrag, tillskott och utdelningar

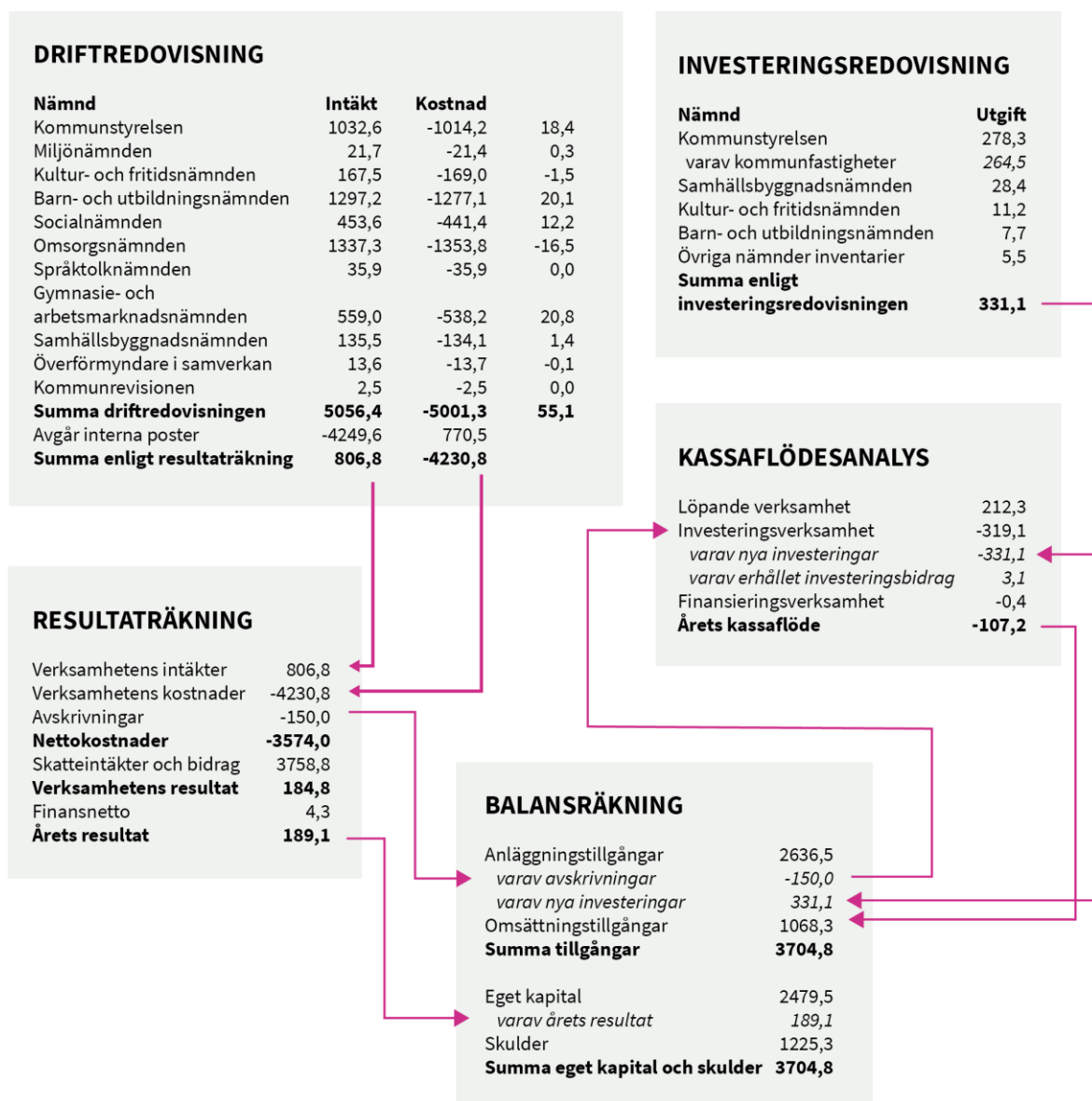
Organisation	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Borlänge kommun							27,5
Borlänge Kommuns Förvaltnings AB	100%	11,0		14,0	21,5	27,5	37,4
AB Borlänge Energi	100%		11,0	7,5		35,0	
AB Stora Tunabyggen	100%					0,4	
Fastighets AB Hushagen	100%			14,0		2,0	
Maserhallen AB	100%				14,0		
Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB	100%						
Räddningstjänsten DalaMitt	32,7%						
AB Dalaflyget	34%						
		11,0	11,0	35,5	35,5	64,9	64,9

Kostnader, intäkter, fordringar och skulder

Organisation	Ägd andel	Försäljning		Lån		Borgen	
		Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Borlänge kommun		289,8	39,5	4,0		4 430,0	
Borlänge Kommuns Förvaltnings AB	100%	2,3	1,2				710,0
AB Borlänge Energi	100%	13,0	254,3				880,0
AB Stora Tunabyggen	100%	83,2	65,8				2 140,0
Fastighets AB Hushagen	100%	22,8	29,3				700,0
Maserhallen AB	100%	17,7	17,3				
Mäss- och fotbollshallen i Kvarnsveden AB	100%	0,1	0,4		4,0		
Räddningstjänsten DalaMitt	32,7%	1,7	19,9				
AB Dalaflyget	34%	0,6	3,5				
		431,2	431,2	4,0	4,0	4 430,0	4 430,0

Investerings- och driftsredovisning

Bilden nedan beskriver hur investeringsredovisningen och driftsredovisningen hänger samman.

Investeringsredovisning

Tabell 44 - Investeringsredovisning

Mnkr	Total kalkyl hela byggsperioden	Total prognos utfall hela byggsperioden	Avvikelse	Budget 2022	Prognos 2022-08	Utfall januari- december 2022	Återstår av budget
Skola/Förskola							
Upprustning Gylle skola	700,0	700,0	0,0	115,3	111,4	115,3	0,0
Soltorgsgymnasiets matsal	70,0	72,0	-2,0	11,2	13,2	11,8	-0,6
Anemonen ny förskola	74,0	91,0	-17,0	72,5	0,0	0,0	72,5
Nya Tunet förskola/skola	200,0	250,0	-50,0	41,0	0,5	0,2	40,8
Nya skolan Haga	66,0	66,0	0,0	12,5	1,3	1,6	10,9
Mats Knuts förskola	82,0	98,0	-16,0	0,0	39,8	31,0	-31,0
VVS-åtgärder Jakobsgårdsskolan	16,0	16,0	0,0	0,0	0,0	0,7	-0,7
Övriga förskole- och skolbyggnader	0,0	0,0	0,0	-5,7	23,3	16,7	-22,4
Omsorgslokaler							
Korttidsboende LSS	21,0	24,0	-3,0	2,5	4,7	5,8	-3,3
Gruppboende LSS Bro	17,0	20,0	-3,0	8,5	6,3	1,5	7,0
MVC Borlänge sjukhus	14,0	14,0	0,0	13,0	12,2	4,0	9,0
Renovering Borlänge sjukhus	28,0	28,0	0,0	14,0	13,2	1,0	13,0
Boende SoL	27,0	27,0	0,0	27,0	9,3	0,6	26,4
Gruppboende LSS Buskåker	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	-1,5
Övriga omsorgslokaler	0,0	0,0	0,0	3,0	1,5	0,6	2,4
Fritidsanläggningar							
Ridcenter	60,0	60,0	0,0	14,4	9,0	2,9	11,5
Ombyggnation festvåning	7,2	7,2	0,0	0,0	3,0	3,2	-3,2
Övriga fritidsanläggningar	0,0	0,0	0,0	1,2	10,8	7,7	-6,5
Övriga investeringar							
Energisparande åtgärder	6,4	3,9	2,5	4,3	10,5	9,1	-4,8
Brandskyddsåtgärder	0,3	0,3	0,0	3,0	0,6	0,6	2,4
Upprustning, lokalanpassning och projektering	46,9	49,4	-2,5	46,3	49,7	47,2	-0,9
Gator, gång o cykel-vägar och parkering	96,0	123,0	-27,0	45,3	47,0	22,0	23,3
Parker och grönområden	0,0	0,0	0,0	16,7	8,7	6,4	10,3
Mark och exploatering	54,7	54,7	0,0	39,4	35,1	13,9	25,5
Övriga investeringar							
Övriga inventarier	0,0	0,0	0,0	61,8	37,8	24,6	37,2
Total				547,2	448,9	331,1	216,1
Reserverade medel inklusive justering 25%				-136,8	0,0	0,0	-136,8
Summa				410,4	448,9	331,1	79,3
Total				547,2	448,9	331,1	216,1

Den totala investeringsbudgeten, inklusive ramöverföringar från 2021 med 56,2 miljoner kronor, uppgick till 547,2 miljoner kronor. På grund av att den verkliga utförande graden historiskt varit lägre än ursprunglig budget justerades budgeten sedan ned med 25 procent till 410,4 miljoner kronor.

De slutliga totala investeringsutgifter för 2022 blev 331,1 miljoner kronor, vilket är 117,8 miljoner lägre än prognosen i delårsbokslutet och 26,7 miljoner kronor mindre än 2021. Investeringsutgifterna 2022 uppgick till 60,5 procent av den totala investeringsbudgeten på 547,2 miljoner. Förseningar är ett faktum och en del av arbetet skjuts framåt i tiden.

Kommentarer till några större projekt

Skolor/förskolor

Under året har bland annat investerats i underhållsarbete på Gylle skola för 115,3 mnkr, byggnation av matsal vid Soltorgsgymnasiet 11,8 mnkr, förskolan Mats Knuts 30,9 mnkr samt projektering av ett antal förskolor 12,8 mnkr.

Investering i mark och exploatering

Större projekt under året var arbeten vid dammyran i Skräddarbacken 7,2 mnkr, Tallbacken 3,9 mnkr och Sellnäs 1,0 mnkr.

Gator, vägar och parker

Årets investeringar inom stadsmiljö uppgår till sammanlagt 28,4 mnkr, däribland fortsatt arbete med gång- och cykelväg längs Faluvägen samt röda vägen, lekplatsupprustning samt utförda raminvesteringar.

Fritidsanläggningar

Byggandet av ett ridcenter har påbörjats under året. Nya armaturer till motionsspåret i Skräddarbacken har införskaffats, och ombyggnad av säkerhetsvall på skjutbanan i Norr Amsberg har skett. Ny belysning Tunets IP, utrustning till gym i ishallen och fortsatt arbete med ny snökanonanläggning vid Bergebo i vilken 8,2 mnkr har investerats 2022.

Övriga investeringar

Under året har investerats i ett korttidsboende LSS, 5,8 mnkr.

Investeringar avseende inventarier så som klassrumsinredning och anpassning av inne- och utemiljö på skolor har gjorts.

Särskilt boende har investerat i nya liftar, madrasser, tvättmaskiner och inventarier till boenden.

Driftsredovisning

För 2022 redovisar nämndernas driftverksamhet ett överskott på 55,1 miljoner kronor. Detta innebär att det är ett positivt resultat för andra året i rad, även om det jämfört med föregående år visar ett resultat som är 22,2 miljoner kronor lägre.

Tabell 45 - Driftredovisning kommunen

Mnkr	Intäkter			Kostnader			Budgetavvikelse 2022			Utfall 2021
	Utfall 2022	Budget 2022	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Utfall 2021	Intäkter	Kostnader	Netto/Resultat	Netto
Kommunstyrelsen	1 032,6	981,3	1 013,7	-1 014,2	-981,3	-997,0	51,3	-32,9	18,3	16,7
Miljönämnden	21,7	19,5	20,4	-21,4	-19,5	-20,0	2,2	-1,9	0,3	0,4
Kultur- och fritidsnämnden	167,5	160,8	156,9	-169,0	-160,8	-155,6	6,7	-8,2	-1,5	1,3
Barn- och utbildningsnämnden	1 297,2	1 258,0	1 237,5	-1 277,1	-1 258,0	-1 230,8	39,2	-19,1	20,1	6,7
Socialnämnden	453,6	448,8	441,3	-441,4	-448,8	-439,9	4,8	7,4	12,2	1,4
Omsorgsnämnden	1 337,3	1 314,6	1 319,3	-1 353,8	-1 314,6	-1 289,8	22,7	-39,2	-16,5	29,5
Språktolknämnden i Dalarna	35,9	34,9	34,4	-35,9	-34,9	-34,4	1,0	-1,0	0,0	0,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	559,0	538,2	567,9	-538,2	-538,2	-548,4	20,8	0,0	20,8	19,5
Samhällsbyggnadsnämnden	135,5	128,7	122,8	-134,1	-128,7	-120,6	6,8	-5,4	1,4	2,2
Överförmyndaren	13,6	14,0	12,5	-13,8	-14,0	-13,0	-0,4	0,2	0,0	-0,5
Kommunrevisionen	2,5	2,5	2,5	-2,5	-2,5	-2,4	0,0	0,0	0,0	0,1
Totalt driftverksamheten	5 056,4	4 901,3	4 929,2	-5 001,4	-4 901,3	-4 851,9	155,1	-100,1	55,1	77,3
Justeras; poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-4 249,6	-4 212,1	-4 144,5	770,6	745,9	716,9	-37,5	24,7	-12,8	52,3
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	806,8	689,2	784,7	-4 230,8	-4 155,4	-4 135,0	117,6	-75,3	42,3	129,6

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat för 2022 med 18,3 mnkr.

Merparten av överskottet beror på utnyttjade reserverade medel, lägre personalkostnader inom verksamhetsstöd samt lägre kostnader för utredning och konsulter. Under året har kommunstyrelsen haft ökade driftkostnader för el, fjärrvärme och vatten, skadekostnader, samt ökade kostnader för livsmedel vilket påverkar resultatet. Kommunstyrelsen har under året aktivt arbetat med att minska effekten av de ökade driftkostnaderna, genom till exempel energibesparande åtgärder.

Kollektivtrafiken har genererat ett överskott vilket beror på lägre kostnader för omsorgsresor och befarade kostnader som ej realiserats. Räddningstjänsten har gått med underskott vilket främst beror på återställning av balanskravsresultatet för tidigare års underskott.

Kommunstyrelsens reserverade medel redovisar ett överskott. Under året har man avsatt medel till en hälsosatsning, till arbetskläder och skor samt till utökade lönekostnader för sjuksköterskor.

Miljönämnden

Nämndens resultat för år 2022 är ett överskott med 0,3 mnkr.

Verksamheten har högre intäkter än årets budget i form av statlig kompensation för tillsyn av smittskyddsåtgärder och högre erhållna projektmedel för arbetet med projektet Viable Cities.

Naturvården redovisar ett mindre underskott och har fortsatt sitt arbete med att finansiera stor del av verksamheten med naturvårds- och jordbruksbidrag men har under slutet av året haft högre kostnader i samband med flytt av betesdjuren till ny anläggning.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens resultat för år 2022 är ett underskott med -1,5 mnkr.

Kulturverksamhetens underskott avser främst högre kostnader hos biblioteket avseende införande av nytt bibliotekssystem och fortsatt ombyggnad i lokalerna. Allmänculturens underskott avser bland annat utrustning till nya lokaler i Forum, förgäveskostnader efter ändrade planer kring utbyggnad lokalen vid Ornässtugan samt underskott i dess caféverksamhet.

Ungdomsverksamhet går med överskott som beror på lägre personalkostnader och statsbidrag.

Fritidsverksamhetens underskott avser främst högre energikostnader och högre kostnader för förbrukningsmaterial än budgeterat för året.

Föreningskontorets underskott avser främst högre stöd till föreningslivet.

Barn- och utbildningsnämnden

Årets resultat visar ett överskott om 20,1 mnkr för Barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Nämnden har haft högre personalkostnader än budgeterat under året men även högre externa intäkter.

Med anledning av bland annat hög frånvaro i verksamheterna som medfört att färre barn och elever varit på plats, har kostnaden för måltider och lokalvård minskat. Även hyreskostnaderna för nämnden har minskat under året, främst beroende på omdisponering av lokaler samt lägre kostnader än budgeterat för bland annat avveckling och återställning av lokaler och mark.

Förskolan visar ett överskott på 14,6 mnkr för året medan Grundskolan visar ett underskott om 2 mnkr. Centrala elevhälsan visar ett överskott på 3,6 mnkr.

Sektorsövergripande verksamhet visar ett överskott beroende på lägre kostnader för fristående verksamheter än budgeterat, ofördelad buffert samt lägre personalkostnader.

Socialnämnden

Socialnämnden visar ett överskott med +12,2 mnkr för helåret. Orsakerna till årets överskott är bland annat lägre kostnader för externa placeringar för barn och unga. Dock har placeringskostnader inom missbruk ökat. Kostnader för inhyrd personal har varit hög men vägs mer än upp av lägre personalkostnader inom IFO på grund av vakanta tjänster, främst inom utrednings- och behandlingsenheten. Nämnden har även erhållit högre externa intäkter än budgeterat.

Hos sektorsgemensamt kvarstår nämndens budgeterade buffert 3,9 mnkr i sin helhet eftersom bufferten inte har nyttjats under 2022.

Omsorgsnämnden

Årets resultat visar ett underskott om 16,5 mnkr för omsorgsnämndens verksamheter. Främsta orsaken till underskottet är vikariebristen inom äldreomsorgen. Övertidskostnaderna är högre än 2021 och kostnaden för sjuklöner är fortsatt hög. Personalkostnadsökningen mellan 2021 och 2022 blev 6,9 procent; jämfört med 1,9 procent för 2020 till 2021.

Störst underskott finns inom särskilt boende -22,5 mnkr samt ordinärt boende -11,4 mnkr. Det nya avtalet för obekvämt arbetstid, sjukfrånvaron och svårigheten att rekrytera vikarier har medfört ökade personalkostnader. Inom ordinärt boende har fler timmar utförts än 2021, på grund av borlängebornas ökade behov av hjälp i hemmet.

Utskrivningsklara patienter från lasarettet och kostnader för öppnandet av nya bostäder inom LSS bidrar till underskottet, och det ekonomiska läget i världen har medfört kraftiga kostnadsökningar inom några särskilda produktgrupper såsom kostnader för bilar och drivmedel, livsmedel samt sjukvårdsmaterial.

Sektorsgemensamt visar ett överskott om 18,4 mnkr för 2022, här finns en buffert som delvis kompenserar för de utökade behoven i verksamheterna. Även minskat antal utförda timmar personlig assistans av privata bolag bidrar till att minska nämndens underskott.

Under 2022 har en ny enhet för utbildning och kompetensstöd tillkommit och bemannats med sjuksköterskor som arbetar med att utbilda och kompetensutveckla samtlig omsorgspersonal inom omsorgsnämndens verksamhetsområden. Denna nya enhet har finansierats till största delen med statsbidrag.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Årets resultat visar ett överskott om 20,8 mnkr för Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter. Nämnden har haft högre externa intäkter samt lägre personalkostnader än budgeterat.

Gymnasieskolans utfall för året är ett underskott om -1,1 mnkr vilket främst beror på åtgärder i form av inköp och nedskrivningar, som vidtogs i slutet av året för att minska framtida kostnader. Personalkostnader minskade efter intensivt arbete med åtgärder och organisationsförändringar i verksamheterna samt vissa tillfälliga vakanser. Nettot av intäkter och kostnader för interkommunala ersättningar blev sämre än budgeterat.

Vuxenutbildning och arbetsmarknadsenheten visar ett överskott för året om 13 mnkr, vilket främst beror på ökade externa intäkter mot budgeterat, som bidrag för lönestödsanställningar från Arbetsförmedlingen, stöd från Migrationsverket och fakturerade utbildningsplatser.

Sektorsövergripande verksamhet visar ett överskott om 8,6 mnkr mot budget vilket främst beror på en ofördelad buffert.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens resultat för år 2022 är ett överskott med 1,4 mnkr kronor.

Stadsmiljö redovisar ett överskott som främst består främst av vakanta tjänster och lägre kapitalkostnader, och även fysisk planering går med överskott på grund av vakanta tjänster.

Bygg- och kartkontoret redovisar ett underskott då verksamheten har lägre bygglovsintäkter än årets budget men också ökade kostnader under året för att tillfälligt bemanna uppdrag.

Ord, begrepp och förkortningar

Anläggningstillgångar. Tillgångar som är avsedda att innehas under flera år, till exempel mark, byggnader, maskiner etcetera.

Ansvarsförbindelse. Upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen.

Avskrivningar. Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningsutgiften över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avsättningar. Betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin existens, men där det finns osäkerhet om beloppets storlek eller tidpunkten för betalning, till exempel avsättning för pensioner.

Balansräkning. Visar den ekonomiska ställningen vid årets slut. Av den framgår hur kommunen använt sitt kapital i anläggnings- och omsättningstillgångar och hur dessa finansierats genom upplåning, skulder, avsättningar och eget kapital.

Bokfört värde. Det värde som en tillgång är upptagen till i bokslutet.

Budgetavvikelse. Skillnaden mellan budgeterade belopp och verkligt utfall.

Driftredovisningen. Redovisar intäkter och kostnader för den löpande verksamheten fördelat på nämnd/styrelse.

Eget kapital. Totala tillgångar minus avsättningar och skulder (nettoförmögenhet). Kan indelas i anläggningsskapital och rörelsekapital.

Extraordinära intäkter och kostnader. Intäkter och kostnader som saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till väsentligt belopp.

Finansiella intäkter och kostnader. Intäkter och kostnader för räntor på in- och utlåning, utdelning med mera.

Finansnetto. Finansiella intäkter minus finansiella kostnader.

Finansiell leasing. Innebär att äganderätten kan övergå till leasingtagaren (det vill säga kommunen), vilket innebär att de ekonomiska risker och fördelar som är förknippat med ägandet också övergår. Övrig leasing benämnd operationell leasing.

Förvärvsmetod. Anskaffningsvärdet för aktierna i dotterbolagen minskar bolagets eget kapital varefter intjänat kapital räknas in i den sammanställda redovisningens egna kapital.

Internränta. Intern ersättning mellan finansförvaltningen och nämnderna för det kapital som nyttjas av nämnden.

Investeringsverksamheten. In- och utbetalningar för årets nettoinvesteringar i fastigheter, anläggningar, maskiner och inventarier. Tillgångarna är avsedda att användas under en längre tidsperiod.

Jämförelsestörande poster. Händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser mellan olika år samt vid jämförelse med andra kommuner.

Kapitalkostnader. Summan av planmässig avskrivning och internränta.

Kassaflödesanalys. Betalningsflödet uppdelat på den löpande verksamheten respektive investerings- och finansieringsverksamheten. Den mynnar ut i förändring av likvida medel.

Kommunbidrag. Fullmäktiges budget redovisas som intäkt hos respektive nämnd/styrelse. Intäkten kallas kommunbidrag. Varje nämnd får därmed en nollbudget, summan av intäkter och kostnader blir noll. Redovisat resultat är detsamma som budgetavvikelse.

Koncern. Kommunen och bolag som ägs direkt eller indirekt av kommunen. Undantag görs för bolag med låg omsättning/omslutning och ägarandel under 20 procent. Den totala koncernredovisningen benämns sammanställd redovisning.

Kortfristiga fordringar och skulder. Fordringar och skulder med en förfallotid på mindre än ett år från balansdagen.

K3. Huvudregelverk redovisning i Sverige för företag.

Likvida medel. Kontanter, banktillgodohavanden och kortfristiga placeringar.

Likviditet. Betalningsberedskap på kort sikt. Förmåga att betala skulder i rätt tid.

Långfristiga fordringar och skulder. Fordringar och skulder som har en förfallotid på mer än ett år efter balansdagen.

Löneskatt. Skatt på pensionsförmåner till anställda.

Nettoinvesteringar. Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Nettokostnader. Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Omsättningstillgångar. Tillgångar som förväntas innehas under kort tid exempelvis kundfordringar och lager. Tillgångarna kan snabbt omsättas till likvida medel.

Periodisering. En fördelning av intäkter och kostnader till rätt redovisningsperiod.

Pensionsskuld. Beräknade framtida utbetalningar av pensioner till anställd och pensionerad personal.

Ramöverföring (tilläggsbudget). Investeringsbudget som inte förbrukats under ett år och som förs över till kommande år.

Realisationsvinst/realisationsförlust. Försäljningspris för en anläggningstillgång minus tillgångens bokförda värde.

Resultaträkning. Sammanfattar årets externa intäkter och kostnader och avskrivningar. Skillnaden är årets resultat som visar förändringen av eget kapital.

Rörelsekapital. Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet är en del av det egna kapitalet och avspeglar kommunens betalningsförmåga.

Sammanställda räkenskaper. Den redovisning där både kommunen och bolag som ägs direkt eller indirekt av kommunen ingår. Undantag görs för bolag med låg omsättning/omslutning och ägarandel under 20 procent. Den totala redovisningen benämns även koncernredovisning.

Självfinansieringsgrad. Förhållandet mellan en verksamhets intäkter och kostnader, exempelvis hur stor del som betalats med avgifter. I nämndernas redovisning ingår inte kommunbidrag i intäkterna vid beräkning av självfinansieringsgrad.

Skattekraft. Skatteunderlaget utslaget per invånare i kommunen. Anges i skattekronor som är summan av beskattningsbara inkomster i kommunen dividerade med 100.

Soliditet. Eget kapital i relation till de totala tillgångarna. Visar hur stor del av de totala tillgångarna som finansieras med egna medel och visar betalningsförmågan på lång sikt.

Årsarbetare. Antal anställda omräknat till heltidsanställningar.

Förkortningar

- LSS Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- LVM Lagen om vård av missbrukare
- MCU Medarbetardriven chefsstödd utveckling
- MNKR Miljoner kronor
- PO Personalomkostnader
- SKR Sveriges Kommuner och Regioner
- SFI Svenska för invandrare